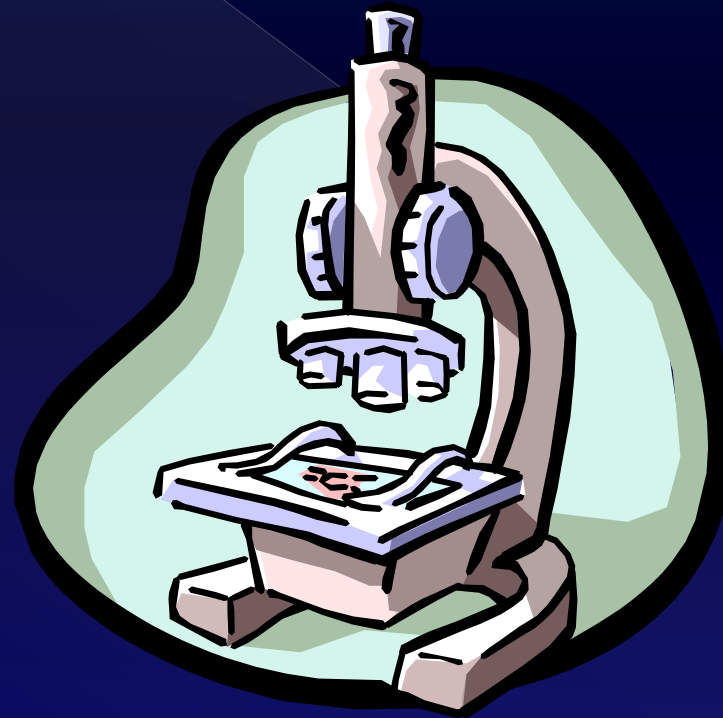

METODY BADANIA KOMÓREK I TKANIEK

ZASTOSOWANIA HODOWLI

1. Badania podstawowe *in vitro*
2. Diagnostyka
3. Produkcja szczepionek (polio, odra, świnka, różyczka)
4. Produkcja enzymów, hormonów, cytokin
5. Produkcja przeciwciał monoklonalnych
6. Uzyskiwanie komórek do przeszczepów

PODSTAWOWE DEFINICJE

Hodowla tkanek - badanie komórek, tkanek i narządów przetrzymywanych lub rosnących in vitro ponad 24 godziny (poniżej 24h – inkubacja)

Hodowla pierwotna - hodowla wyprowadzona z komórek, tkanek lub narządów pobranych bezpośrednio z organizmu

Linia komórkowa- powstaje z hodowli pierwotnej po założeniu pierwszej podhodowli (po pierwszym pasażu).

Ustalona linia komórkowa – linia, którą można pasażować dowolnie długo (nieśmiertelna)

Definicje cd.

CZAS PODWOJENIA POPULACJI

odstęp czasu, w którym liczba komórek podwaja się

TRANSFORMACJA KOMÓREK

zmiana komórek prawidłowych w komórki nowotworowe, spowodowana wprowadzeniem nowego materiału genetycznego lub mutacją.

WZROST HODOWLI

zwiększanie się masy komórek (dawniej określenie to dotyczyło zwiększania się ich liczby)

PROLIFERACJA, ROZMNAŻANIE

zwiększanie się liczby komórek w hodowli

WSPÓŁCZESNA HODOWLA

-oprzyrządowanie laboratoriów umożliwia zachowanie
jałowości hodowli

POŻYWKI HODOWLANE

1. Odpowiednie ciśnienie osmotyczne 340 ± 5 mOsm/Kg H₂O i pH w zakresie do 7,2 do 7,4.

2. SKŁAD POŻYWKI:

sole mineralne

aminokwasy

glukoza

kwasy tłuszczowe

witaminy

zasady purynowe i pirymidynowe

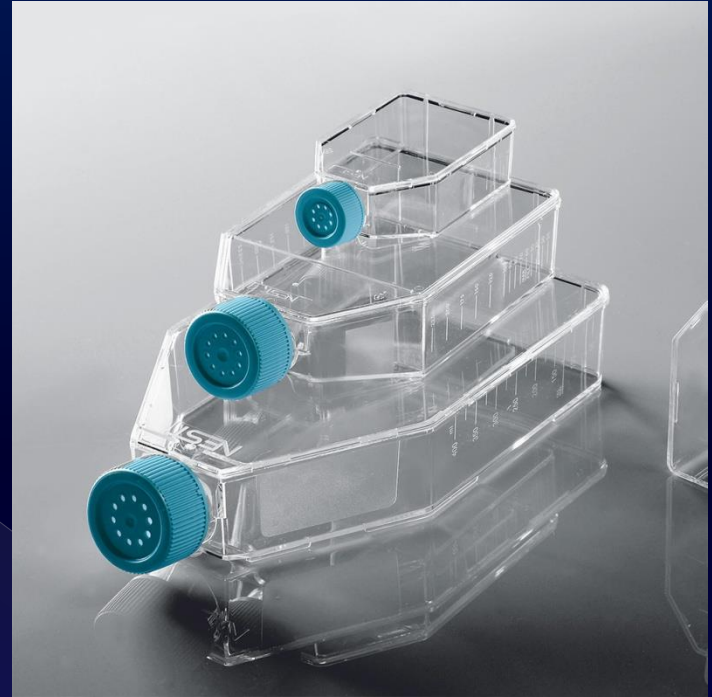
czerwień fenolowa

bydlęca surowica płodowa – źródło czynników wzrostu i hormonów

WSPÓŁCZESNA HODOWLA

-wprowadzenie plastikowych naczyń jednorazowych, o odpowiednio przygotowanej powierzchni

-wykorzystywanie czynników wzrostowych dla uzyskania proliferacji i wzrostu różnych typów komórek

-wyprowadzenie licznych stałych linii komórkowych

INKUBATOR

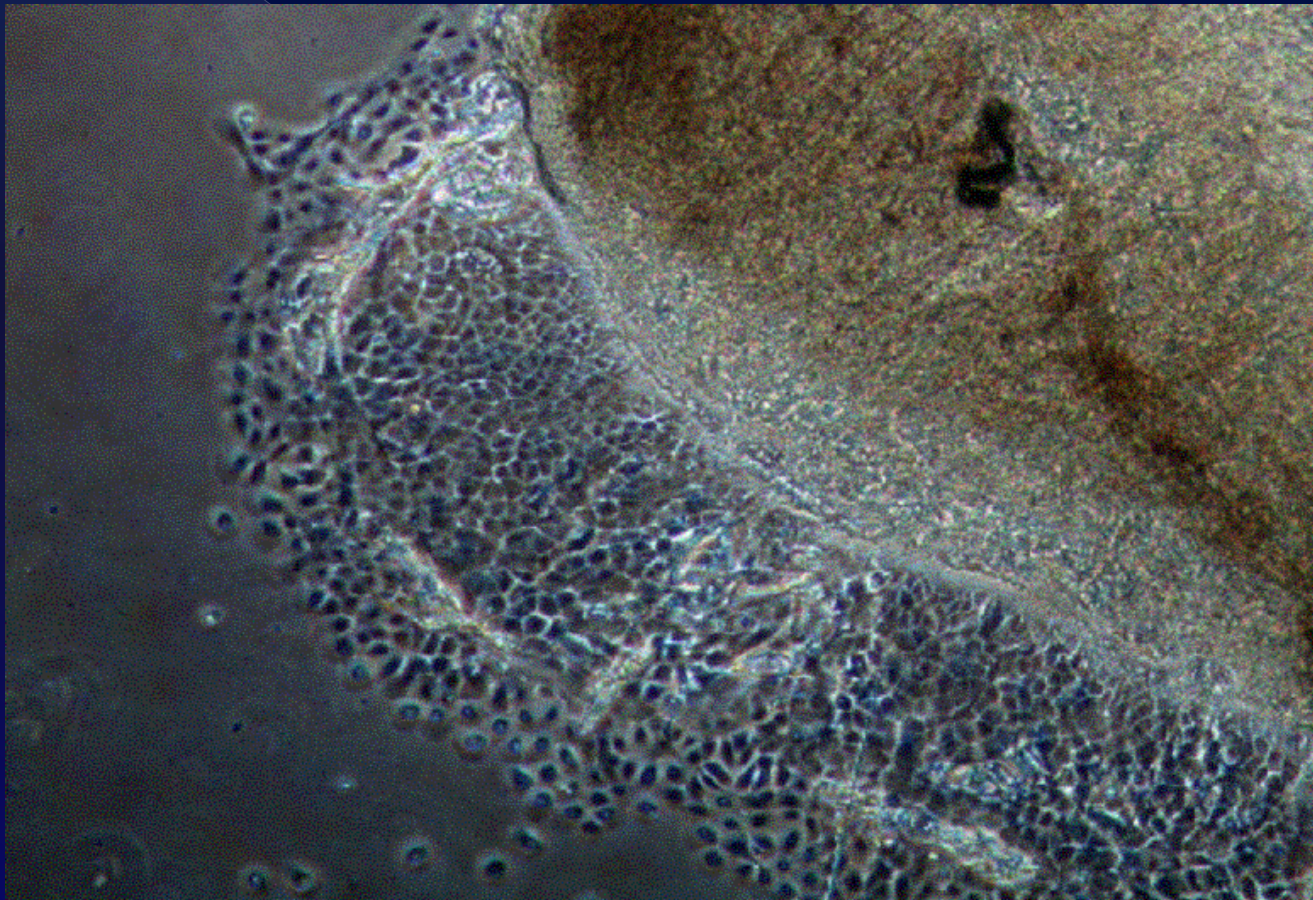
Zapewnia optymalną temperaturę, wilgotność, stężenie dwutlenku węgla i tlenu.

IZOLACJA KOMÓREK LUB ICH ZESPOŁÓW

1. Hodowanie w naczyniu eksplantatu (wyosobnionego fragmentu tkanki lub narządu) przez czas konieczny do wypełnienia z niego komórek.

IZOLACJA KOMÓREK LUB ICH ZESPOŁÓW

Rozdzielenie eksplantatu na pojedyncze komórki metodą enzymatyczną:

a) gdy mało substancji międzykomórkowej np. tkanki płodowe – trypsyną

b) gdy dużo substancji międzykomórkowej np. chrząstka – kolagenazą z dodatkiem deoksyrybonukleazy

Rozdzielenie explantatu na większe fragmenty np. uzyskanie pęcherzyków tarczycy lub wysepek trzustkowych – kolagenazą

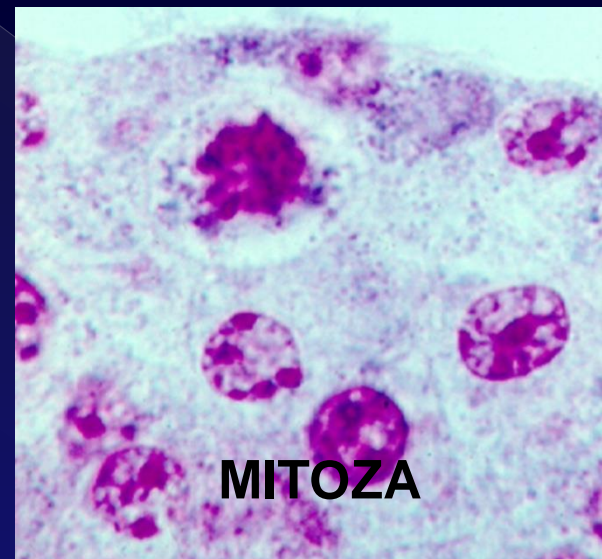
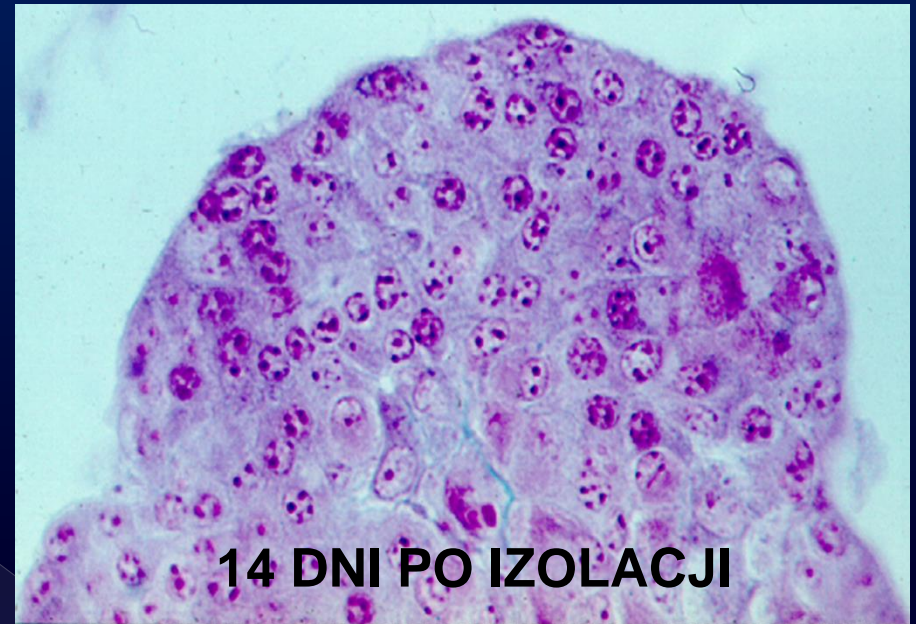
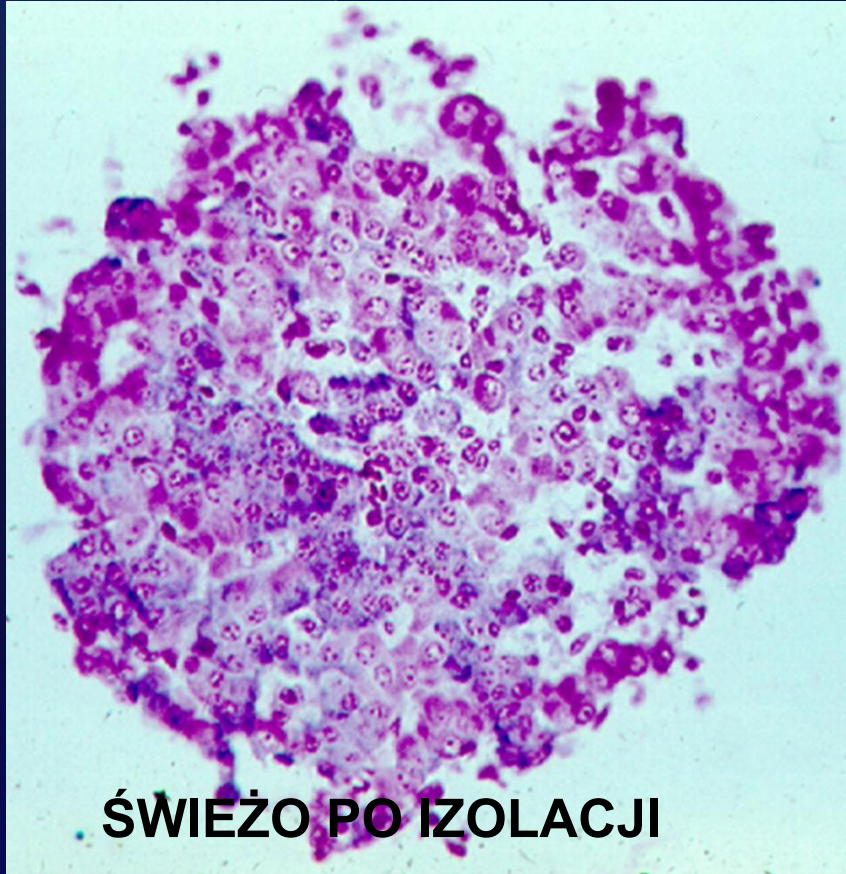
Isolation and culture of the islets of Langerhans of the guinea pig.

Stanislaw Moskalewski Department of Histology and Embryology, Medical University of Warsaw

General and Comparative Endocrinology 1965; 44(3):342-53. DOI: 10.1016/0016-6480(65)90059-6

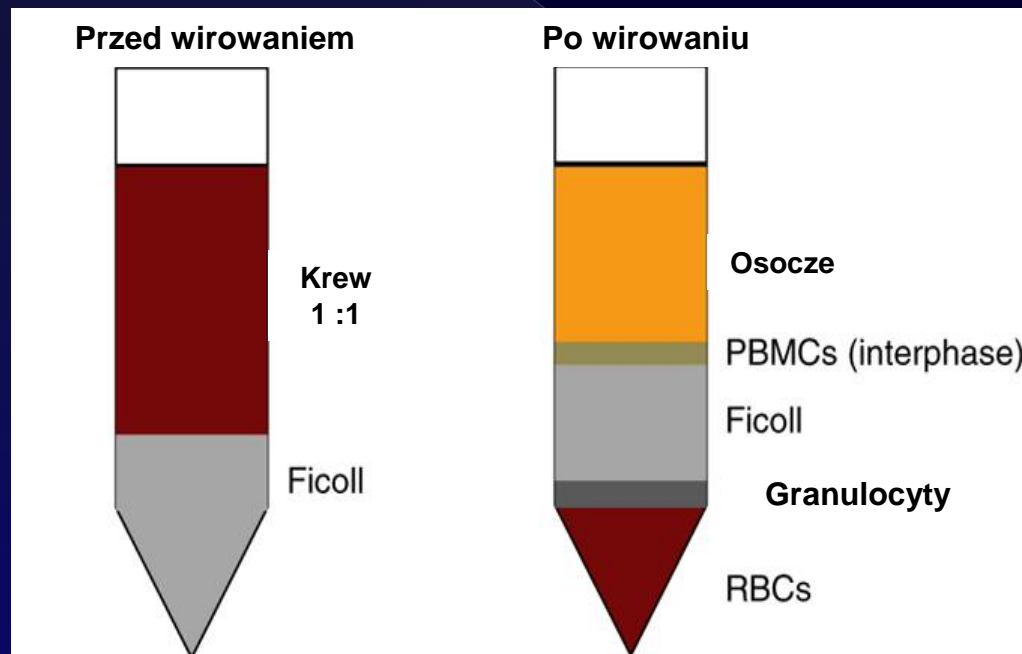
WYSEPKA LANGERHANSA

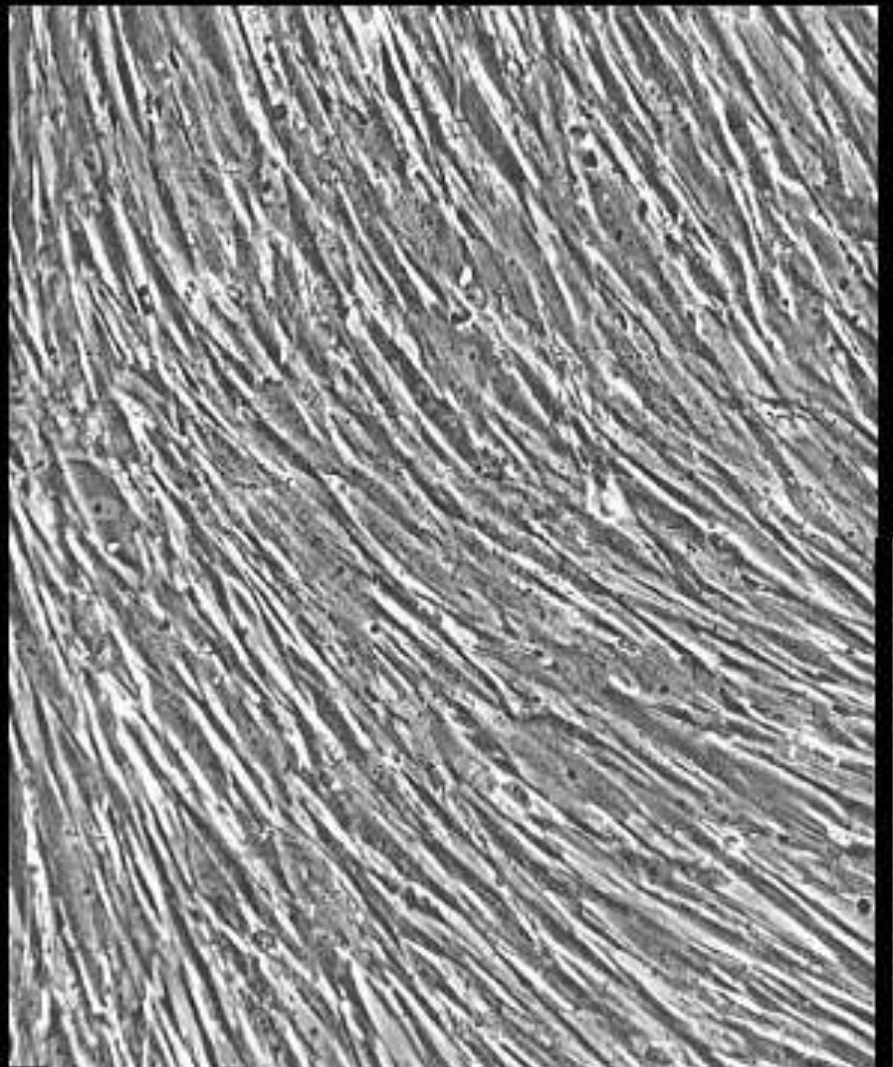
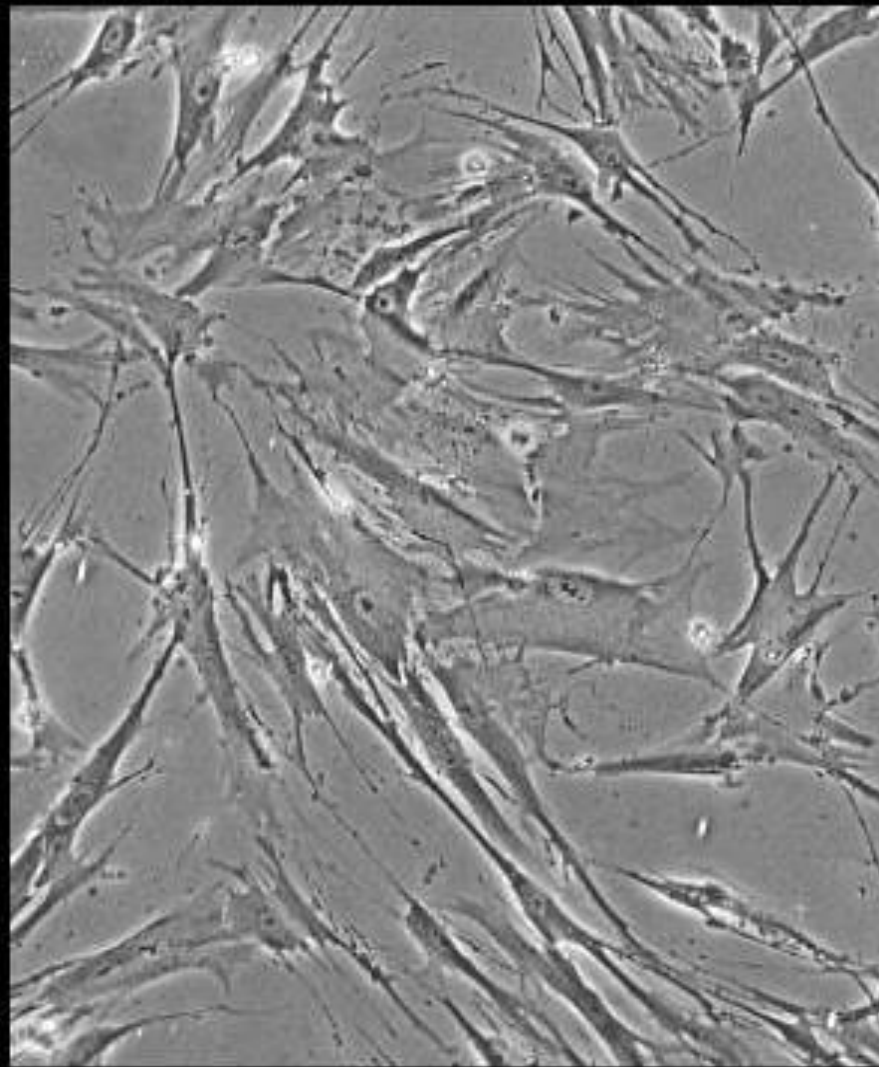
IZOLACJA KOMÓREK LUB ICH ZESPOŁÓW

Rozdzielanie heterogennej populacji komórek np. komórek krwi:
Przez wirowanie w gradiencie gęstości – komórki rozdzielane zgodnie ze stałą sedymentacji

Krew zmieszana z antykoagulantem, rozcieńczoną 1 : 1, nawarstwioną na wodny roztwór obojętnego, rozgałęzionego, wysokocząsteczkowego polisacharydu (gęstość 1.075g/ml) poddawano wirowaniu.

FIBROBLASTY W HODOWLI

ZAHAMOWANIE KONTAKTOWE

zjawisko hamowania podziałów komórek przy zetknięciu się komórek ze sobą; obserwowane w hodowlach komórkowych prowadzonych na podłożach stałych; rezultatem jest hodowla składająca się z jednej warstwy komórek stykających się z podłożem. W tym punkcie prawidłowe komórki przestają się dzielić.

KONTAKTINHIBINA – glikoproteina występująca w błonie komórek

CiR – receptor dla kontaktinhibiny

Połączenie receptora z ligandem powoduje zmiany w układzie kinaz zależnych od cyklin (brak aktywności kompleksu CDK4 z cykliną D), co prowadzi do zahamowania podziałów komórkowych.

Fibroblasty stransformowane – brak CiR

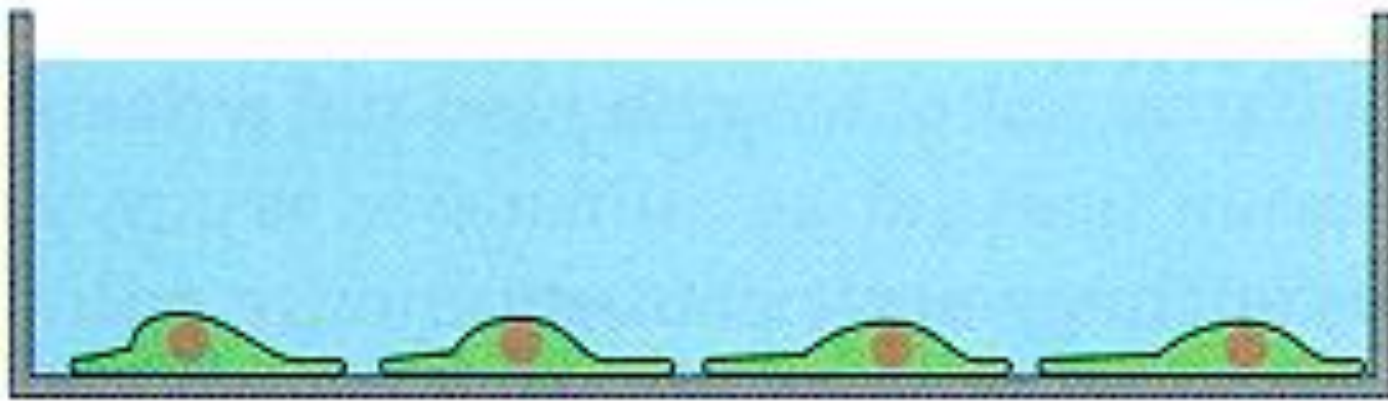
LINIE KOMÓRKOWE

DIPLOIDALNA LINIA KOMÓRKOWA

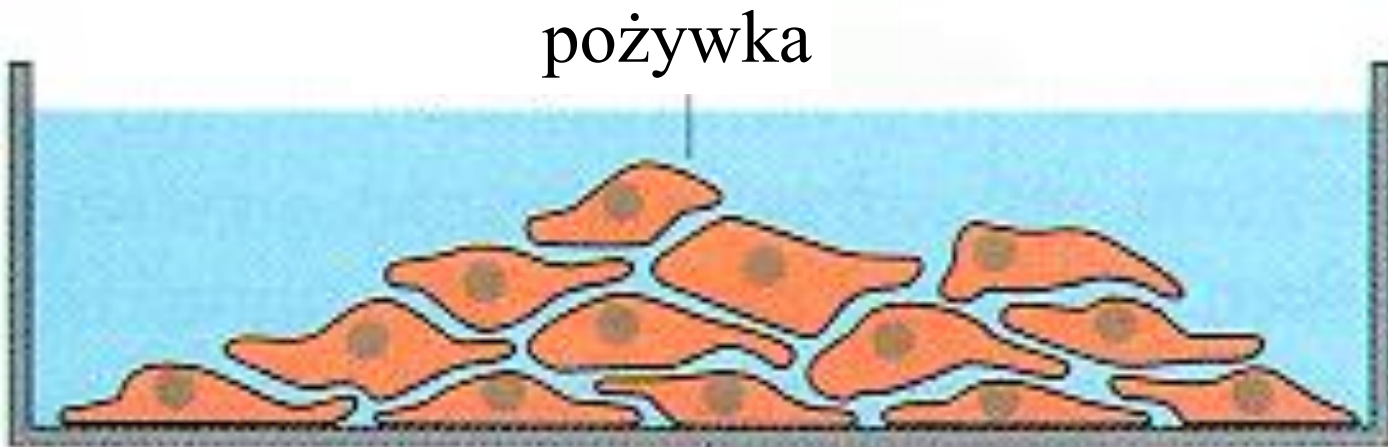
linia, w której przynajmniej 75% komórek ma taki sam kariotyp jak prawidłowe komórki somatyczne gatunku, z którego wyprowadzono hodowlę

HETEROIDALNA LINIA KOMÓRKOWA

linia komórkowa, w której mniej niż 75% komórek ma diploidalny kariotyp

komórki
prawidłowe
(diploidalne)

pożywka

komórki
nowotworowe
(hetero-
ploidalne)

dno płytki

ZAHAMOWANIE KONTAKTOWE – KOMÓRKI DIPLO- I HETEROPLOIDALNE

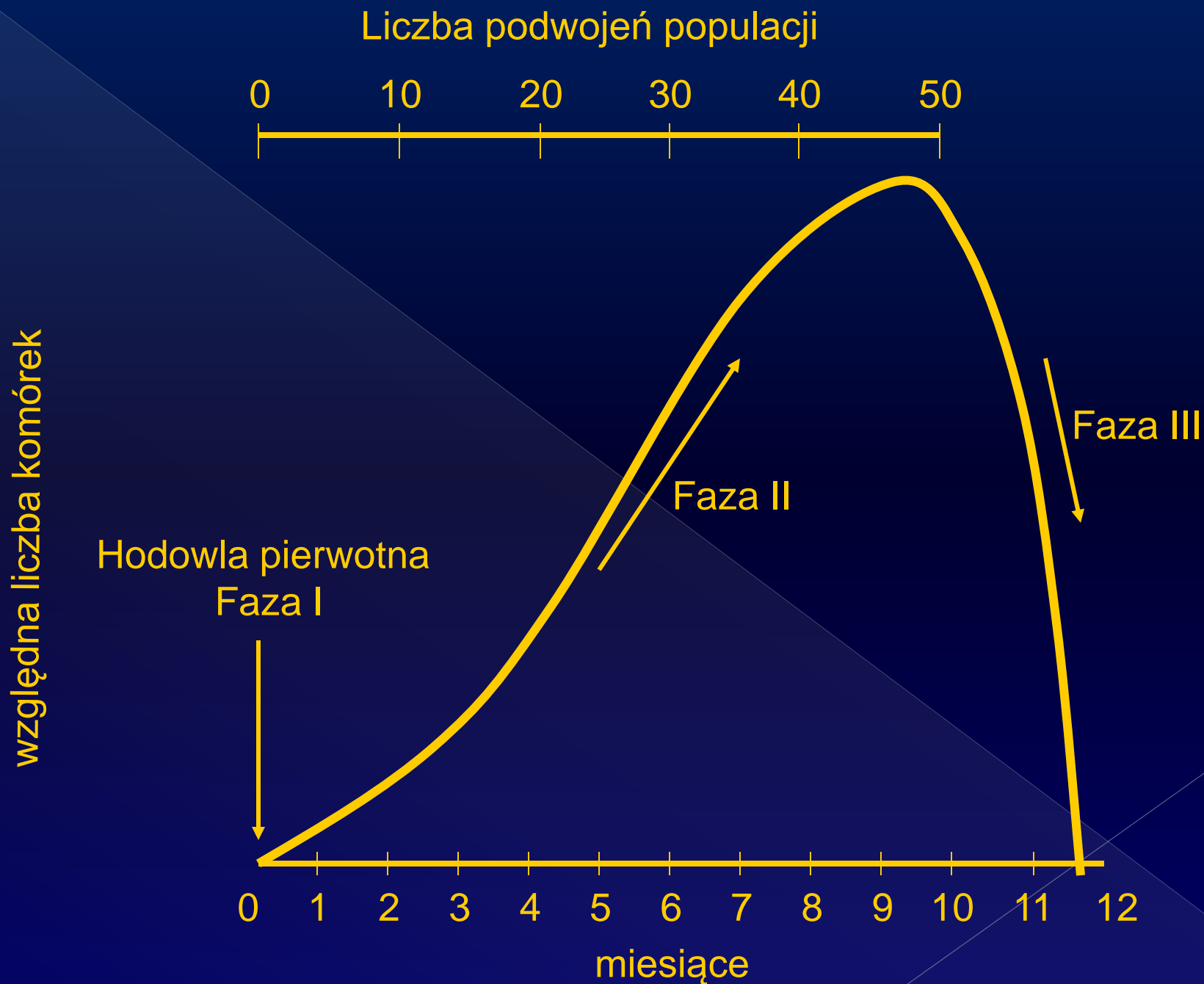

LICZBA PODWOJEŃ POPULACJI

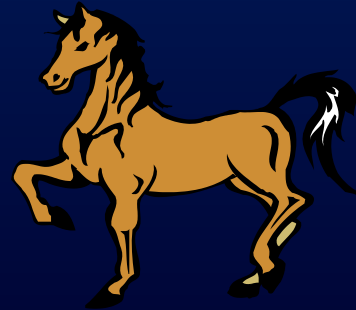
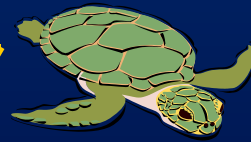
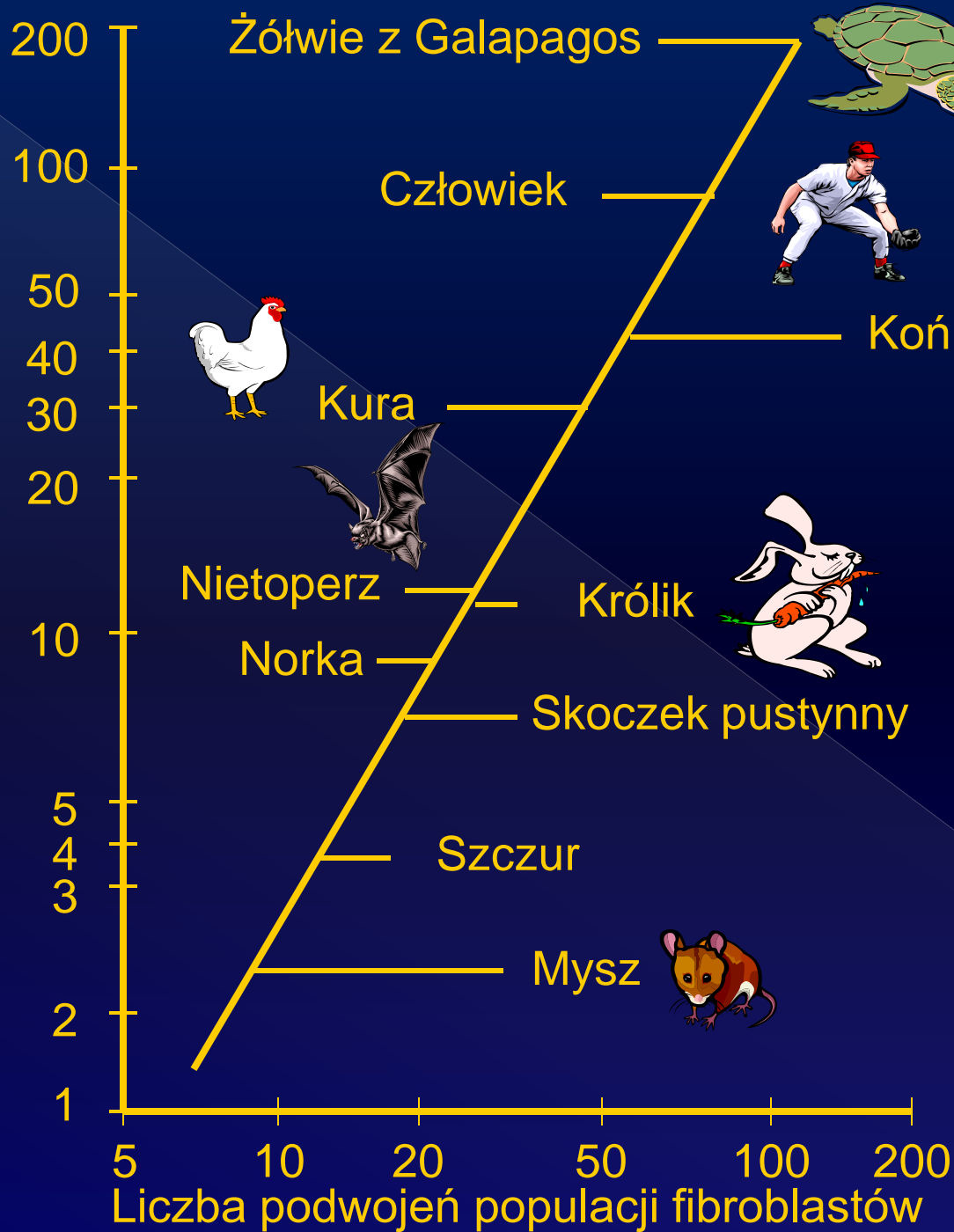
Ludzkie prawidłowe fibroblasty młodego osobnika w hodowli przechodzą kilkadziesiąt podwojeń populacji (50-60) – limit Hayflicka

Profesor
Leonard Hayflick

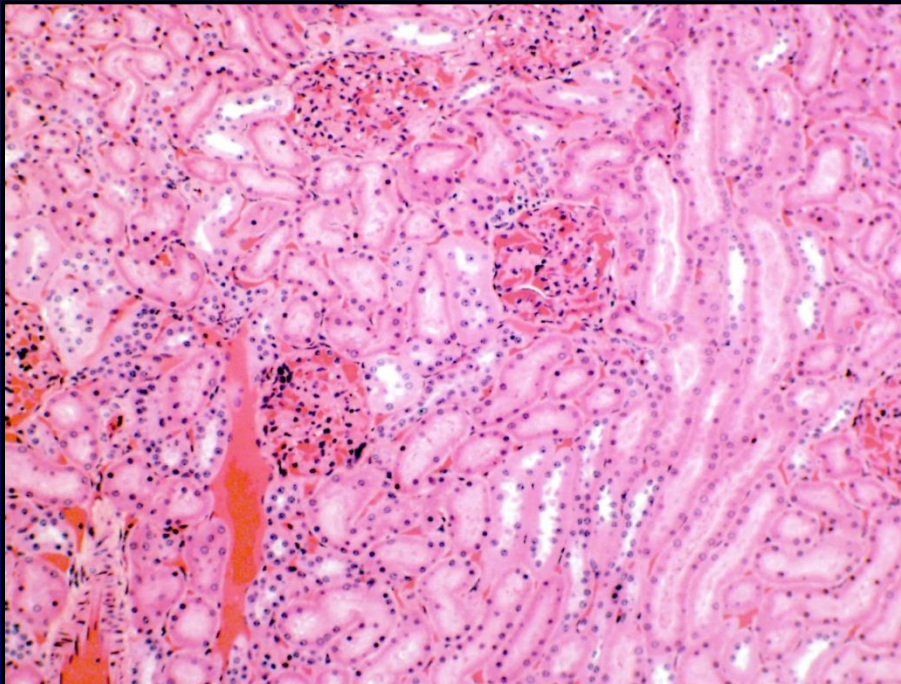
Maksymalna długość życia (w latach)

BADANIE KOMÓREK I TKANEK

Co można badać?

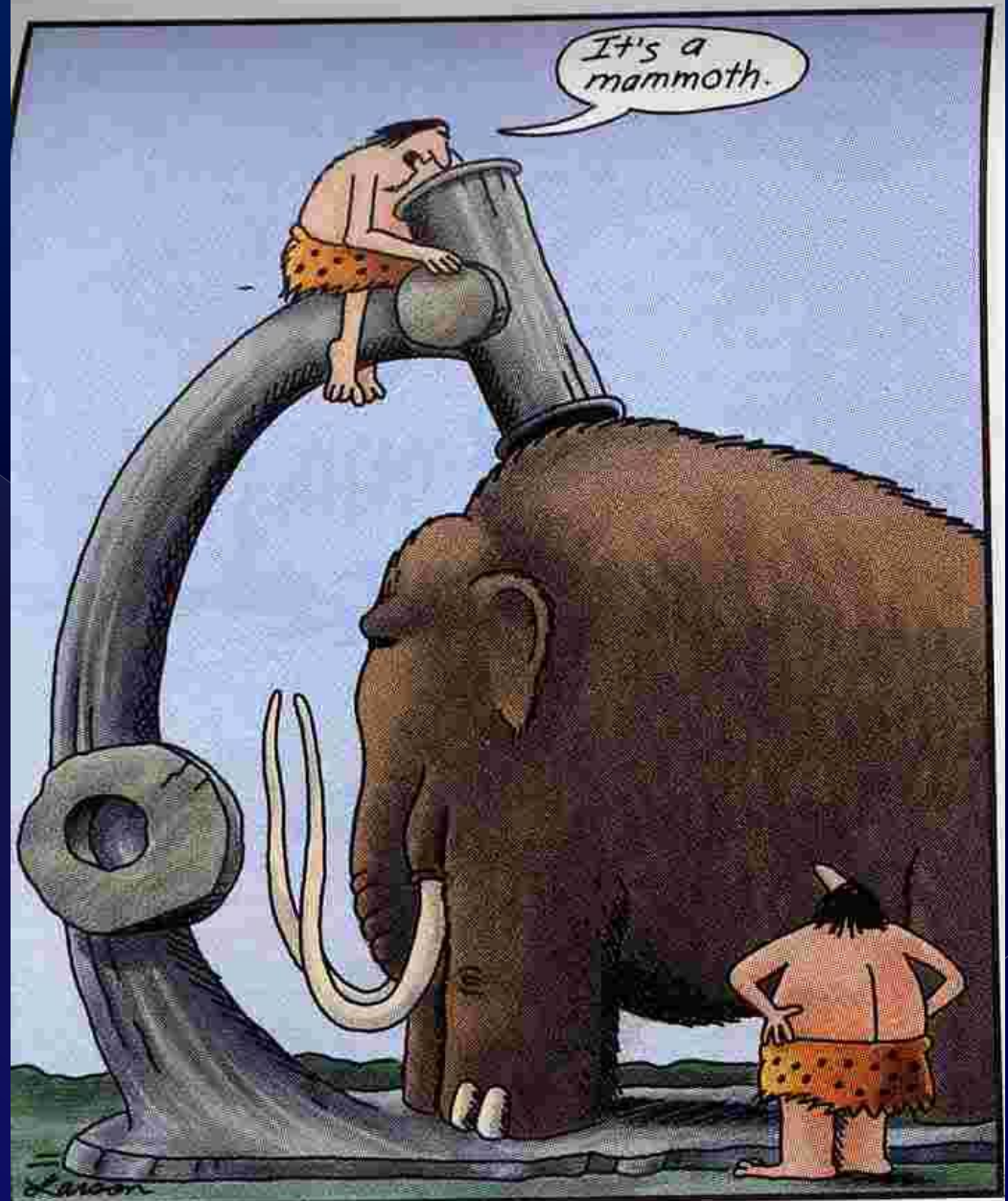
Budowę komórek/tkanek   Mikroskop światłny/elektronowy

HISTORIA

MIKROSKOP:
JEDNO Z
NAJWCZEŚNIEJSZYCH
NARZĘDZI WCZESNYCH
BIOLOGÓW KOMÓRKI

Pierwsze mikroskopy optyczne Zachariasz i Hans Janssen - Holandia. Antonie van Leeuwenhoek udoskonalił konstrukcję mikroskopów i rozwinął ich produkcję w XVII wieku. Obserwował żywe komórki – plemniki, pierwotniaki, erytrocyty.

Wczesny mikroskop

CYTO- i HISTOCHEMIA

(wykrywanie związków chemicznych występujących w komórkach, tkankach i w substancji międzykomórkowej)

-BARWNE REAKCJE HISTOCHEMICZNE

-AUTORADIOGRAFIA

-IMMUNOHISTOCHEMIA

REAKCJA P.A.S (Periodic acid–Schiff)- WYKRYWANIE WIELOCUKRÓW

WIELOCUKRY

KWAS
NADJODOWY

(utlenianie grup glikolowych)

GRUPY ALDEHYDOWE

ODCZYNNIK SCHIFFA

(bezbarwna fuksyna zasadowa)

CZERWONE ZABARWIENIE

ODCZYNNIKA SCHIFFA

(GLIKOGENOZY, NOWOTWORY)

Reakcja PAS w jelicie – komórki kubkowe

HISTOENZYMOLOGIA

ENZYM

(np. fosfataza zasadowa,
dehydrogenaza kwasu bursztynowego)

SUBSTRAT

PRODUKT

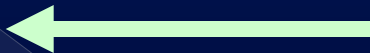

ZWIĄZEK POŚREDNI

STRĄT

(barwny, nierozpuszczalny)

FOSFORAN Beta-NAFTYLU

FOSFATAZA ZASADOWA

Beta-NAFTOL

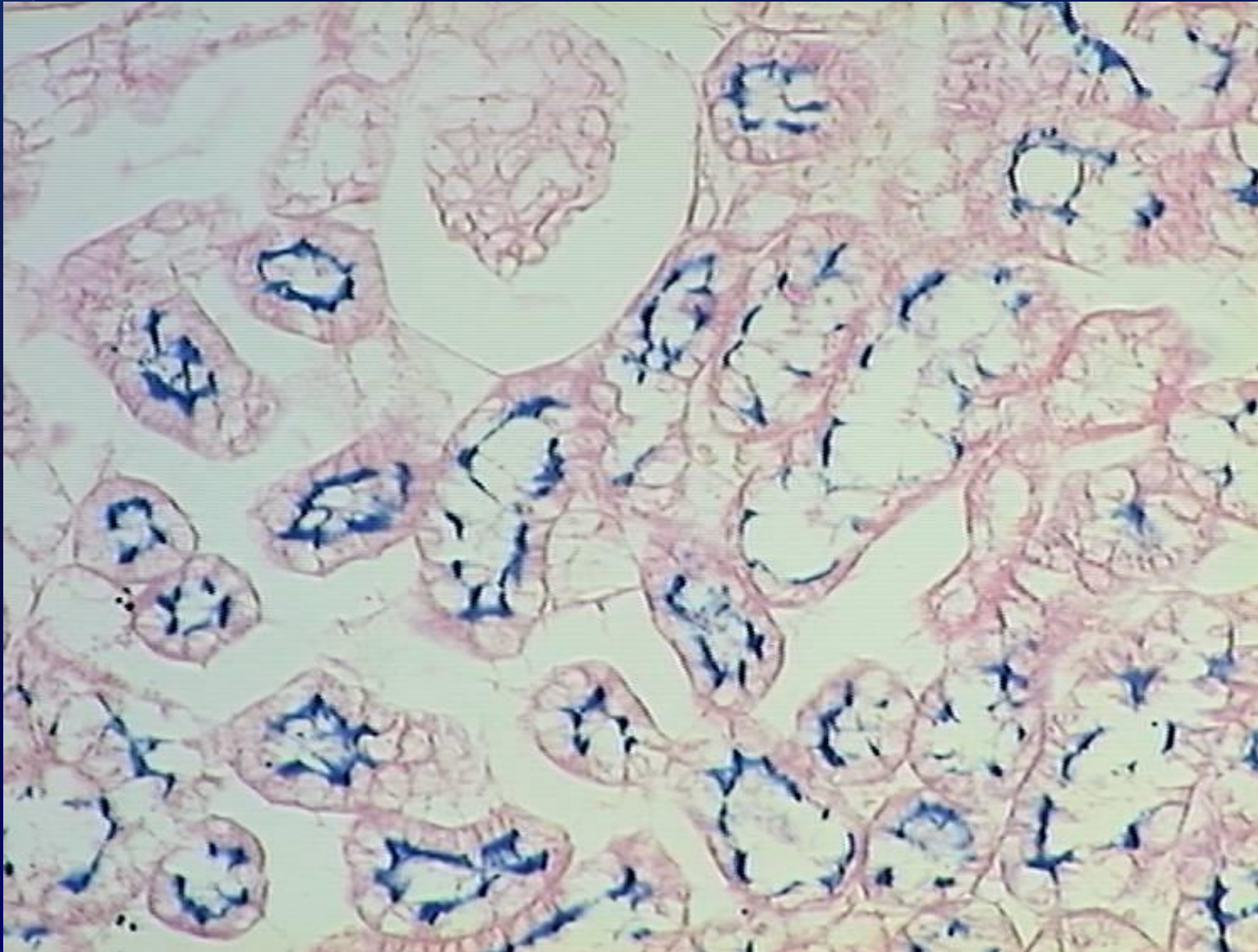

BARWNIK DWUAZOWY

BARWNY KOMPLEKS

**(GUZY WYWODZĄCE SIĘ Z TROFOBLASTU,
PRZERZUTY RAKA GRUCZOŁU KROKOWEGO)**

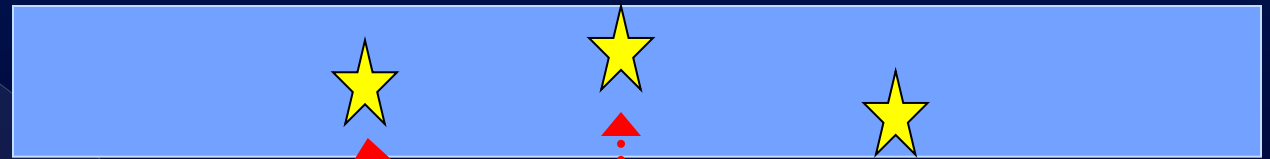
Kanaliki bliźsze nerki wykazujące aktywność fosfatazy zasadowej

AUTORADIOGRAFIA

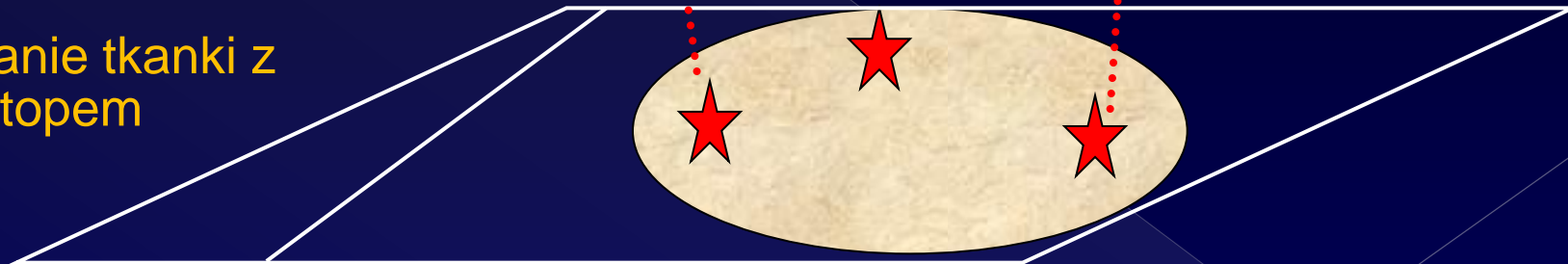
Promieniowanie uderza w ziarna srebra w emulsji i ujawnia je.
Powstanie obrazu utajonego; srebro metaliczne

Ekspozycja emulsji
na promieniowanie
(AgBr w żelatynie)

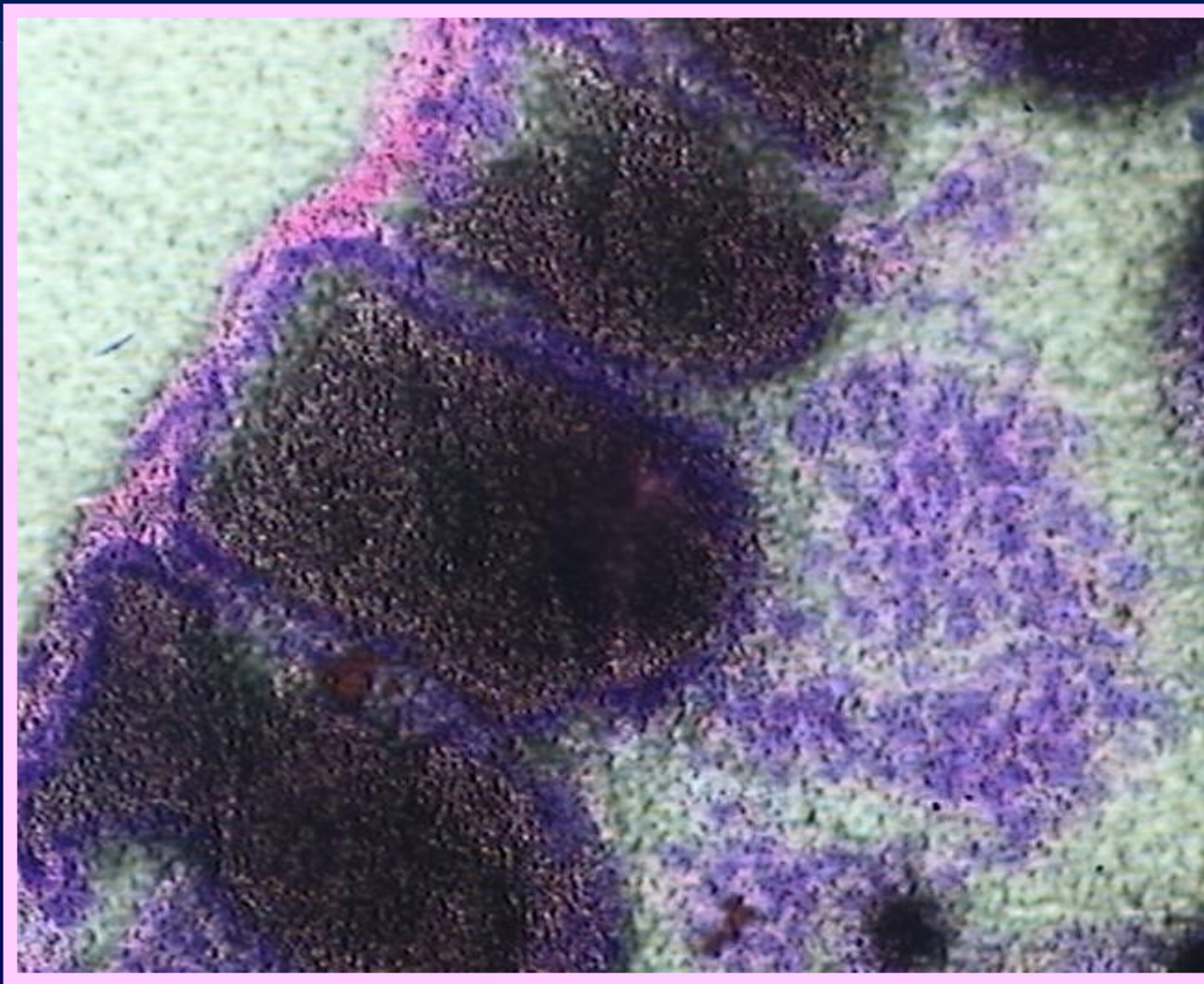

Izotop emituje
promieniowanie (zwykle beta)

Inkubowanie tkanki z
izotopem

Obróbka fotograficzna przetwarza obraz utajony w obraz widzialny.
Nad miejscem preparatu gdzie w tkance wbudowany był izotop
widoczne są czarne ziarna srebra.

TARCZYCA - jod¹³¹

IMMUNOHISTOCHEMIA

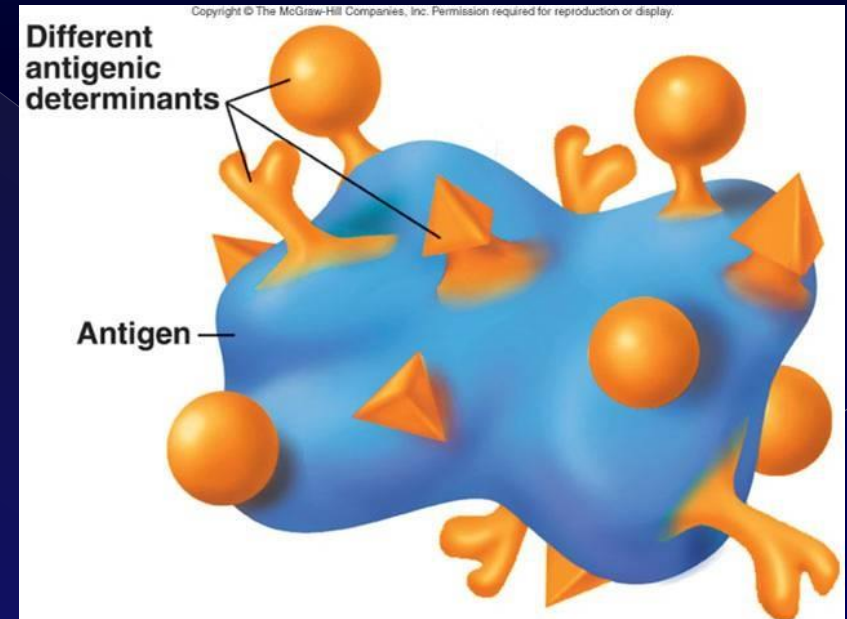
Wykrywanie antygenów obecnych w komórkach i tkankach za pomocą przeciwciał:

monoklonalnych i poliklonalnych

$F(ab)_2$

Fc

METODY ZNAKOWANIA PRZECIWCIAŁ

- **FLUOROCHROMY** (np. pochodne fluoresceiny)
- **METALE** (np. ferrytyna; złoto koloidalne)
- **IZOTOPY** (np. ^3H ; ^{125}J ; ^{35}P ; ^{14}C)
- **ENZYMY** (np. fosfataza zasadowa, peroksydaza)

IMMUNOHISTOCHEMIA

- METODA BEZPOŚRENIA

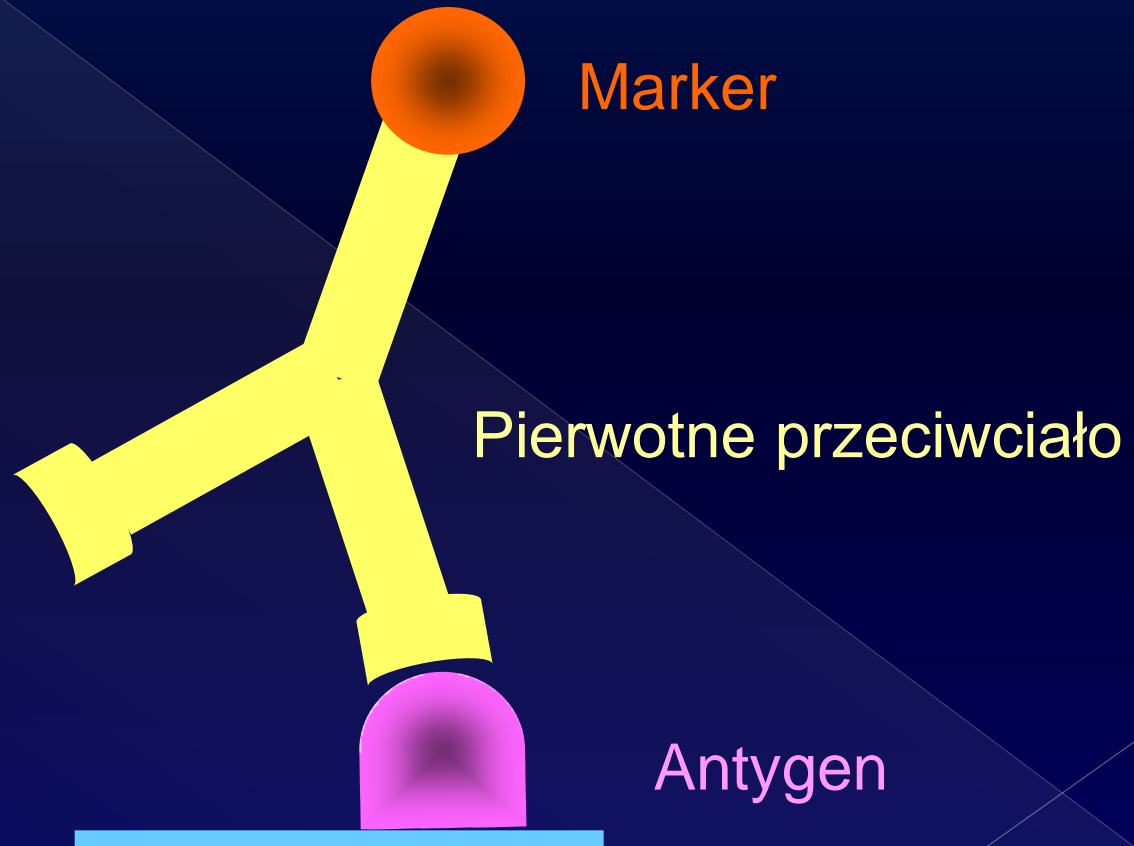
-z użyciem pierwotnego przeciwciała

- METODA POŚREDNIA

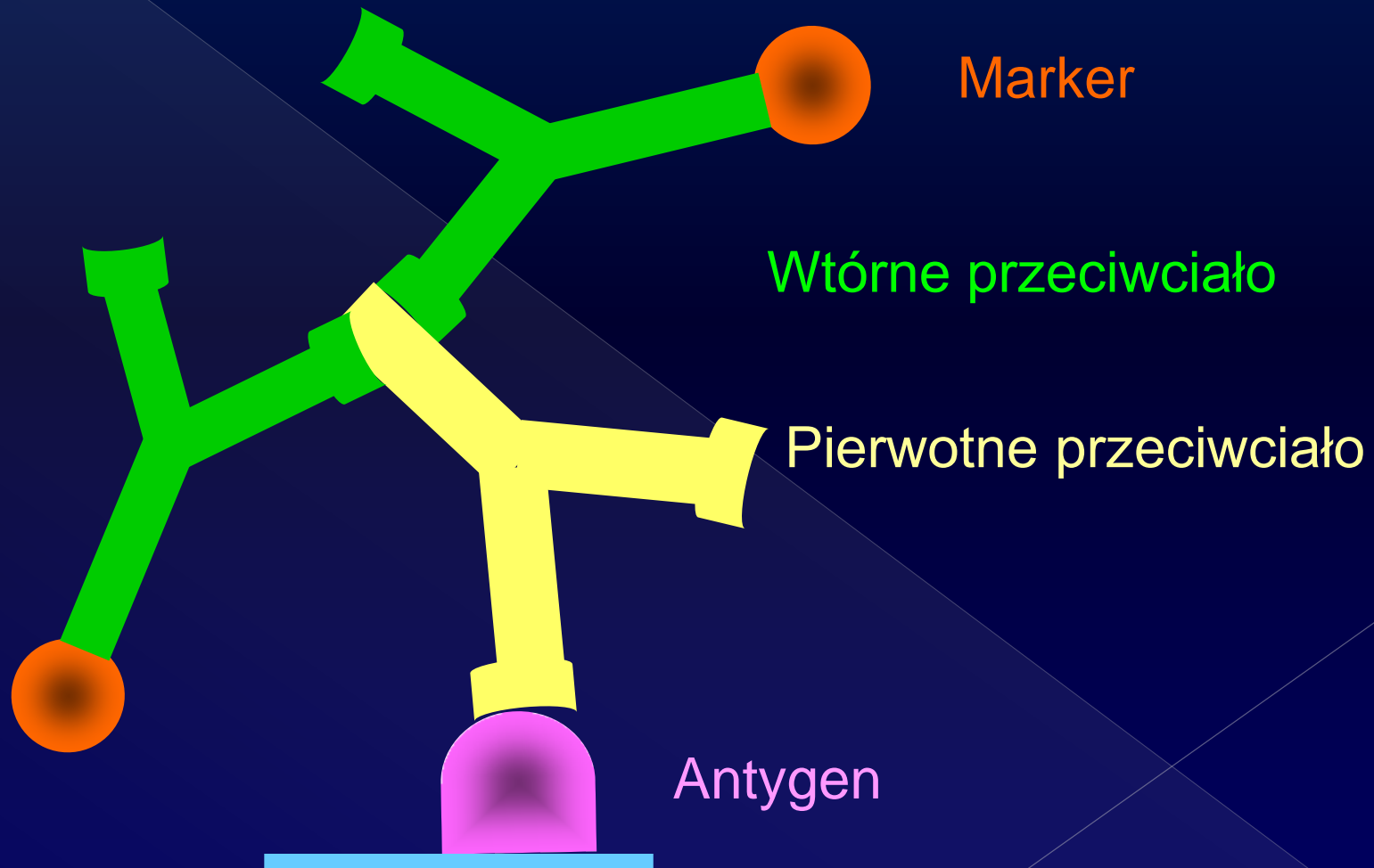
-z użyciem dalszych przeciwciał

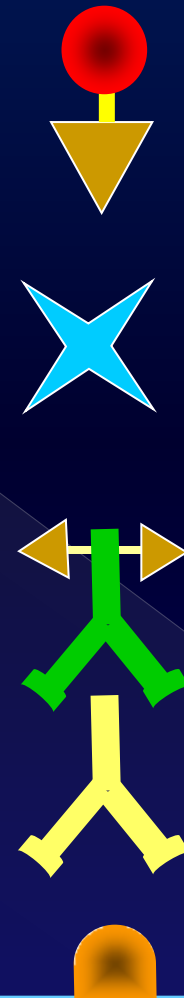
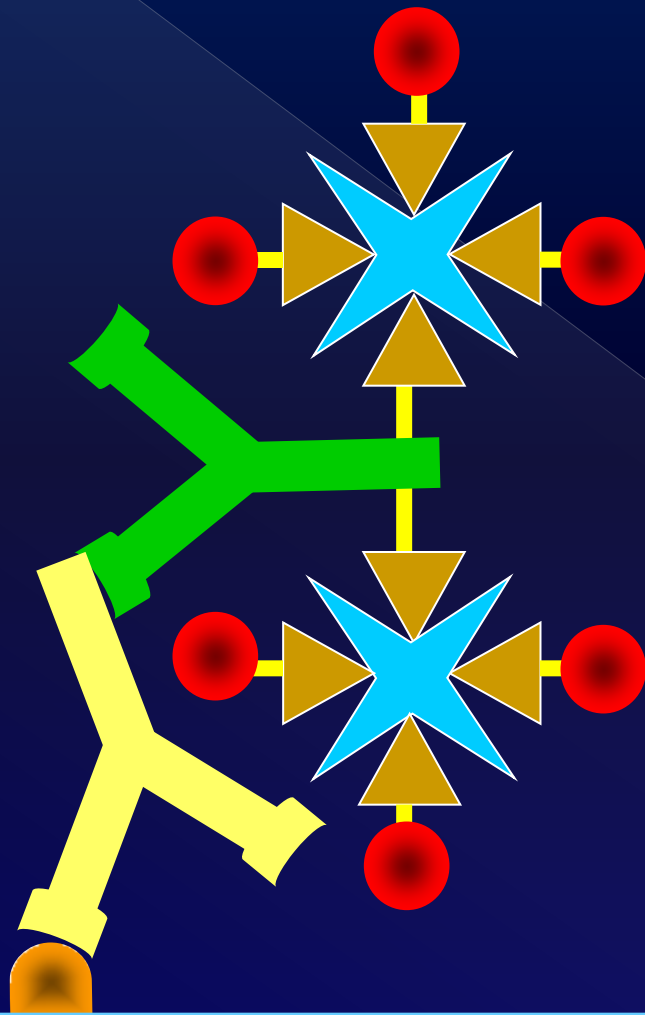
IMMUNODETEKCJA BEZPOŚREDNIA

IMMUNODETEKCJA POŚREDNIA

IMMUNODETEKCJA POŚREDNIA

biotynylowany
znacznik

streptawidyna
lub awidyna

Biotynylowane
wtórne
przeciwciało

Pierwotne przeciwciało

antygen

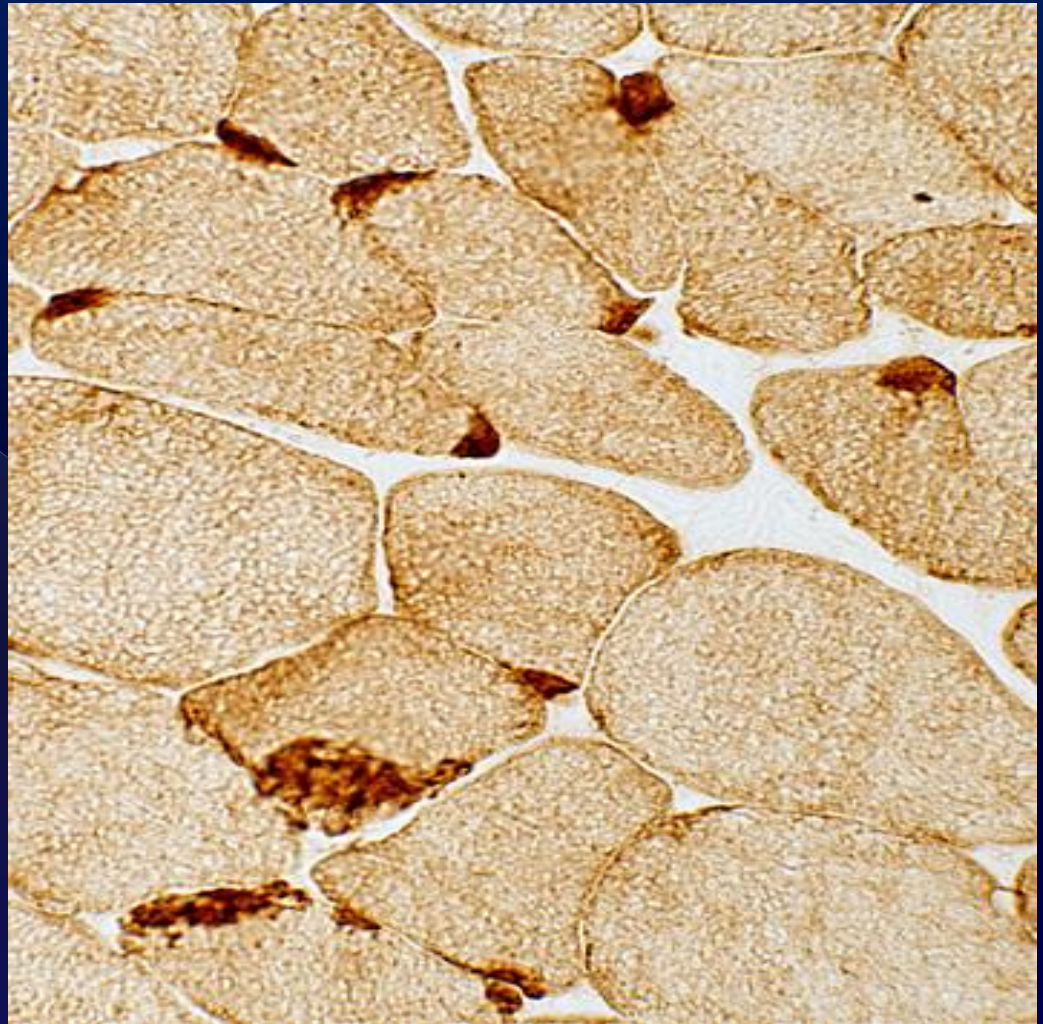
PEROKSYDAZA

SUBSTRAT H_2O_2

Dwuaminobenzzydina
(DAB)

(chromogen, donor
wodoru)

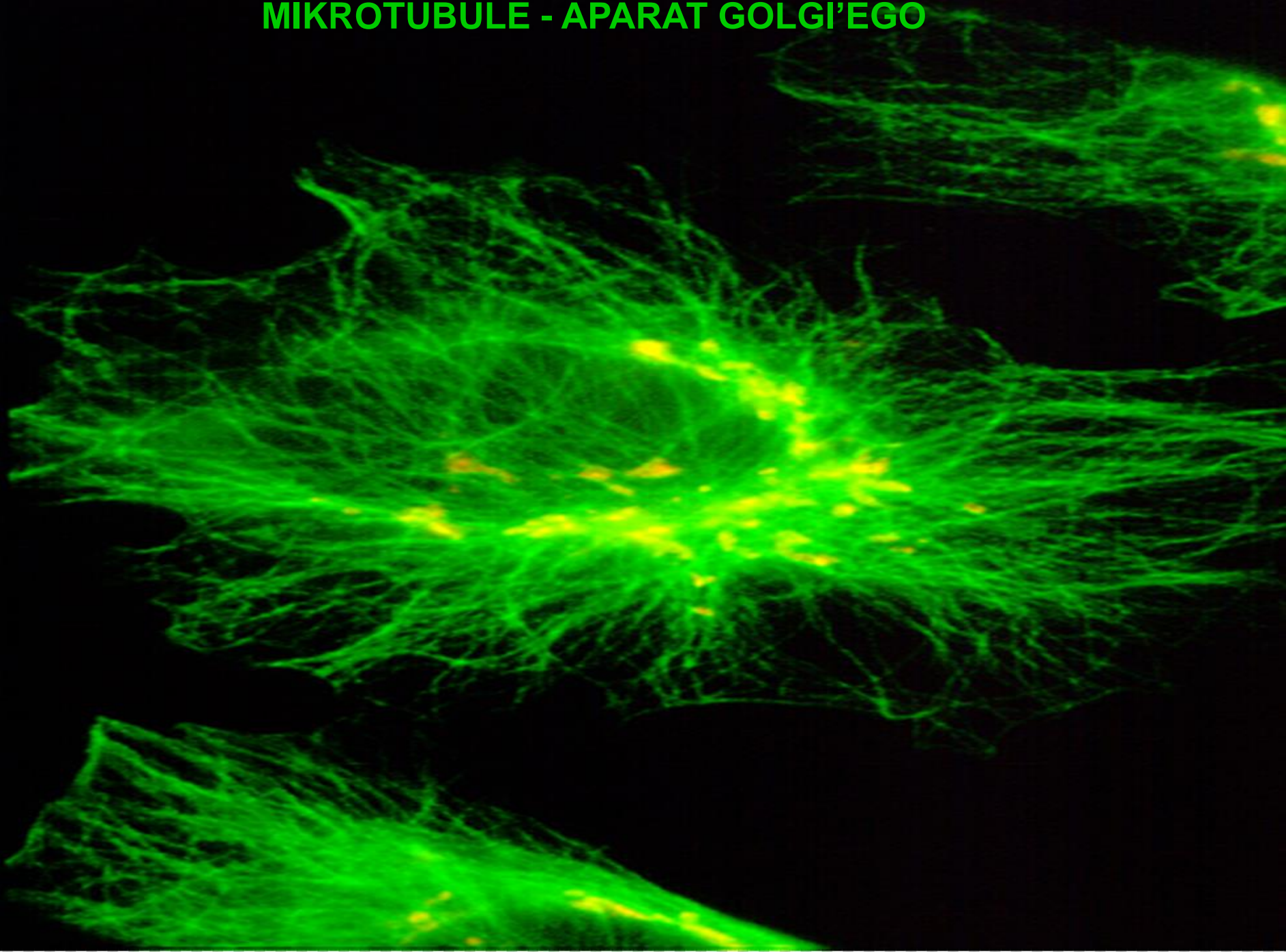
Utlenienie

BRUNATNY STRĄT

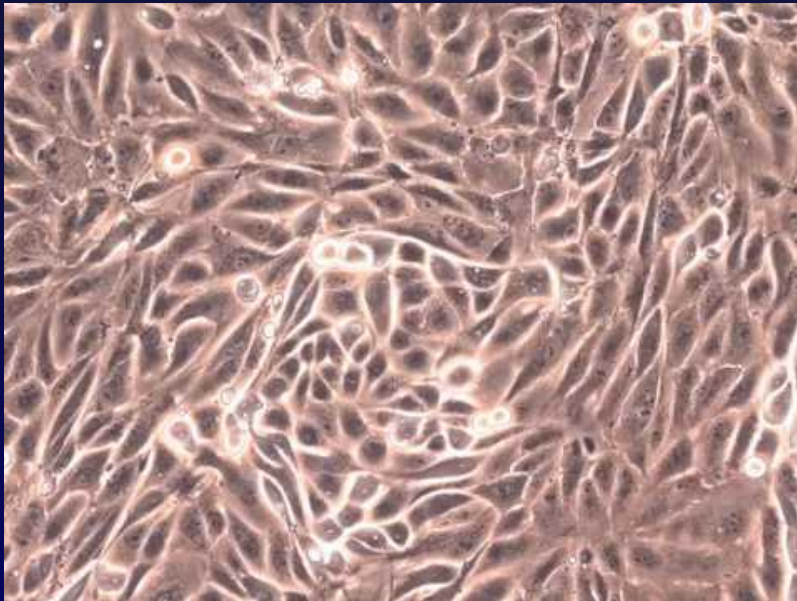
Wykrywanie desminy w komórkach
mięśni szkieletowych

MIKROTUBULE - APARAT GOLGI'EGO

Co jeszcze możemy zbadać?

**Hodowla
komórek/tkanek**

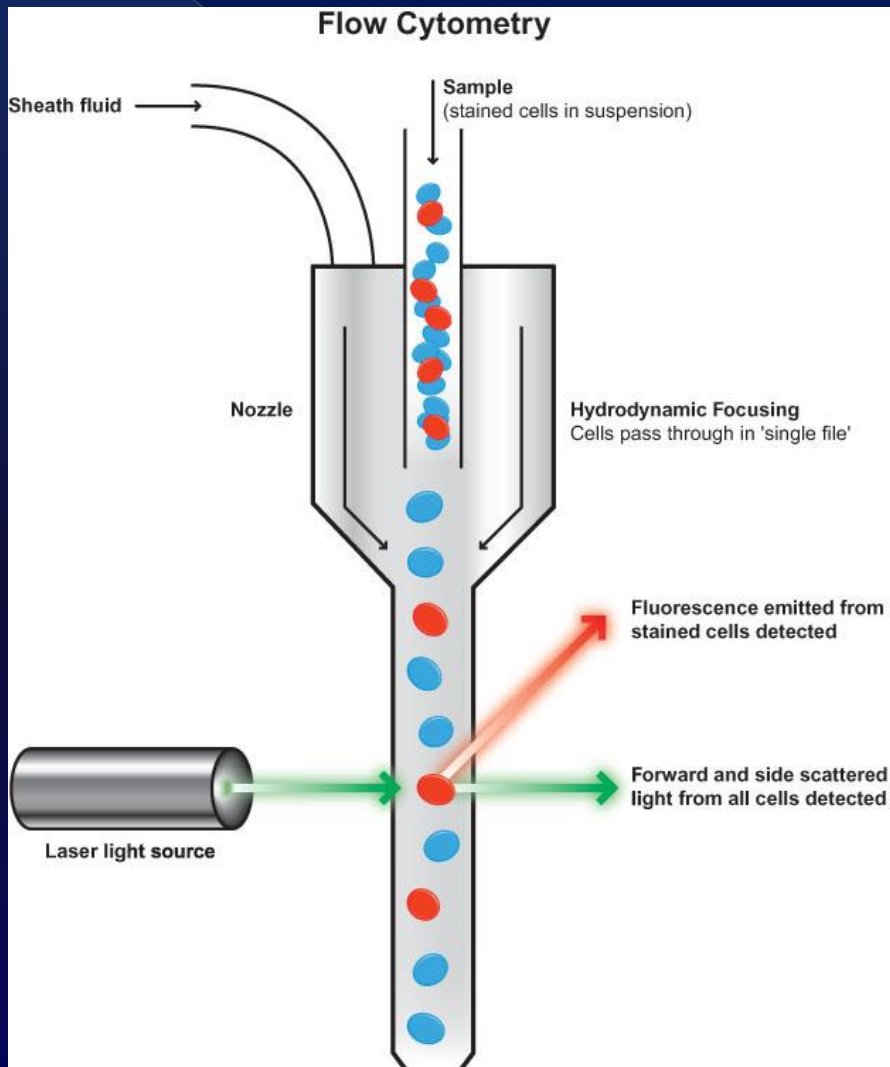

Hodowla komórek nabłonka nerki

Mikroskop odwrócony

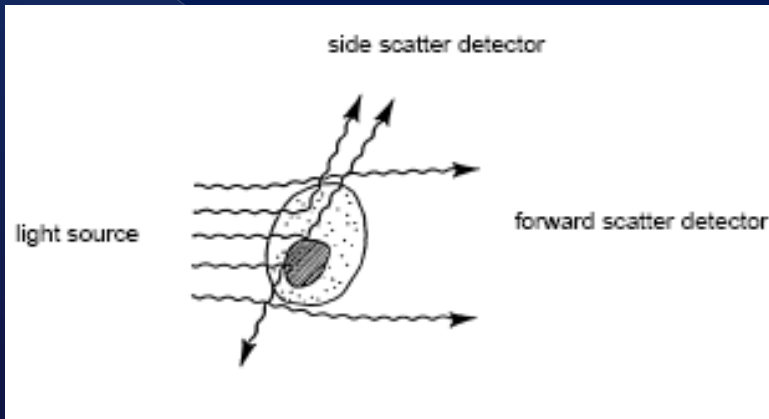
CYTOMETRIA PRZEPEŁYWOWA

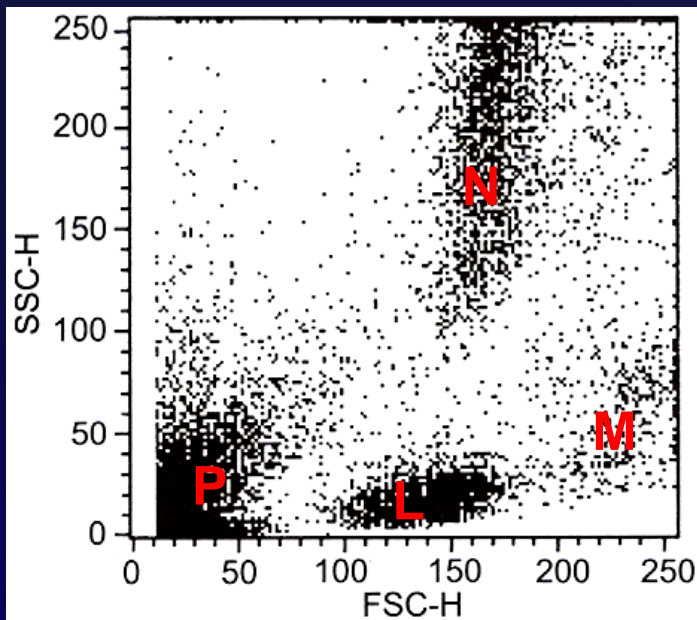
Cytometr przepływowy jest wyposażony w system pomiarowy, system optyczny (lampy, lasery), system detekcji sygnału oraz oprogramowanie umożliwiające przekształcenie ugięcia promienia światła forward-scattered light (**FSC**) i jego rozproszenia side scattered light (**SSC**), a także sygnału z fluorescencji w impulsy elektryczne.

Komórki pojedynczo przechodzą przez wiązkę światła lasera

CYTOMETRIA PRZEPEŁYWOWA

FSC – Forward-scattered light (ugięcie wiązki) jest proporcjonalne do rozmiaru i pola powierzchni komórki.

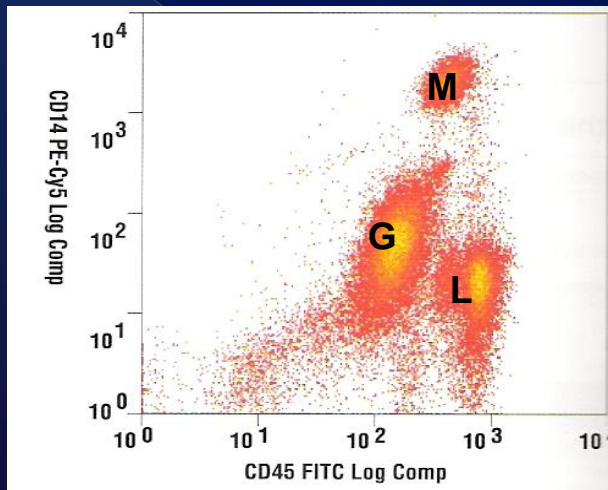
Ludzkie leukocyty krwi obwodowej
FSC/SSC.

SSC - Side-scattered light (rozproszenie) jest proporcjonalne do ilości ziarnistości, pęcherzyków i komplikacji układu błon wewnątrzkomórkowych.

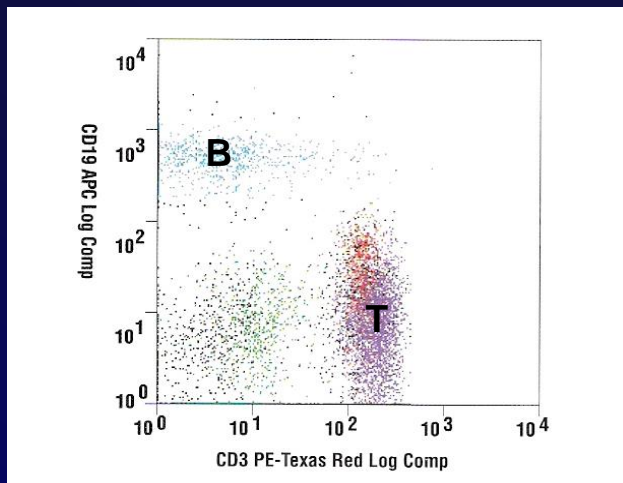

CYTOMETRIA PRZEPEŁYWOWA

Leukocyty krwi obwodowej

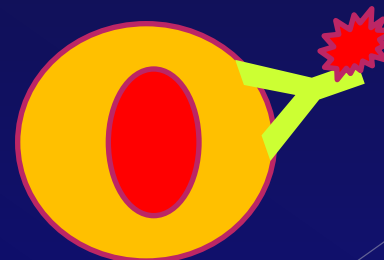

Anty-CD45 i anty-CD14.

Anty-CD3 i anty-CD19.

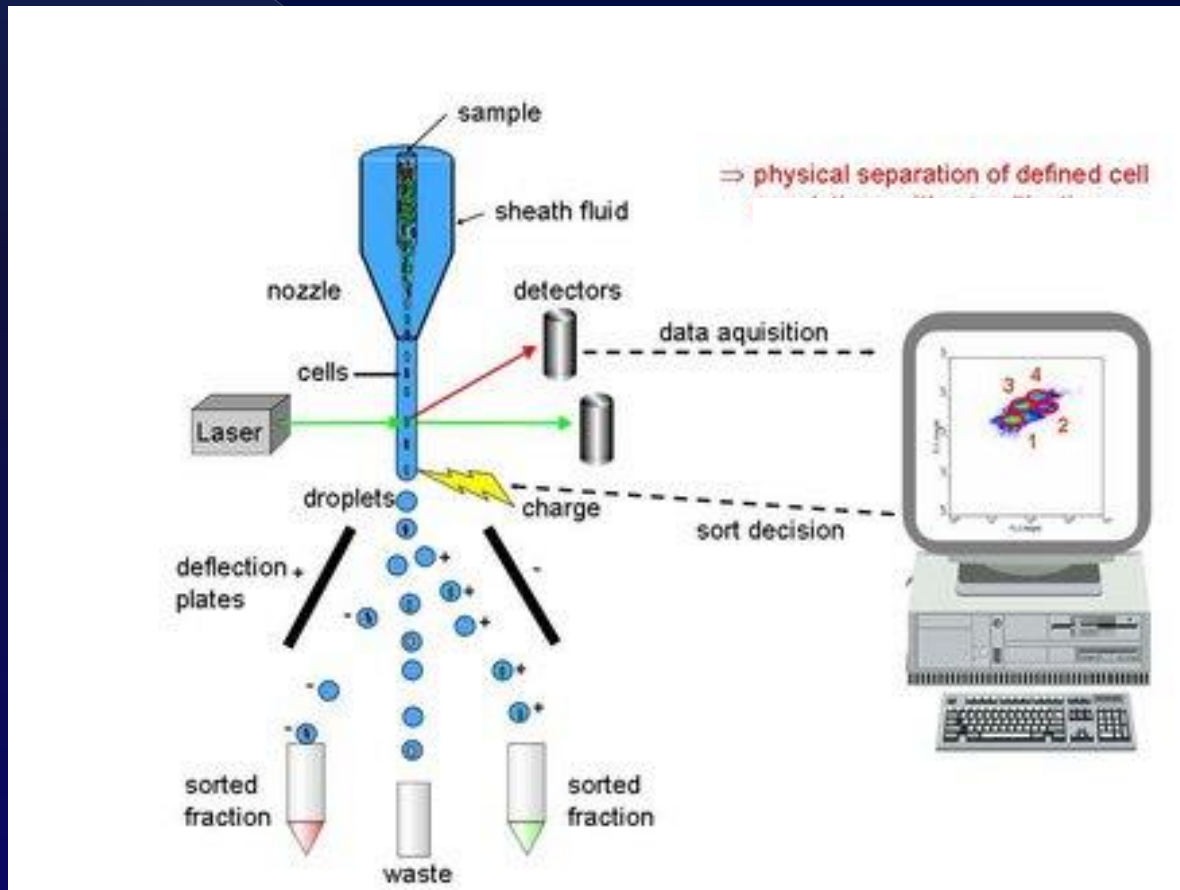
Sprzęgnięte z barwnikiem fluorescencyjnym przeciwciała są stosowane do identyfikacji poszczególnych komórek w zależności od ich markerów powierzchniowych. Można użyć jednocześnie kilku fluorochromów. Wybarwienie różnych komórek wraz z FSC i SSC tworzy wzór danej subpopulacji.

Przeciwciało
znakowane
fluorochromem

SORTOWANIE KOMÓREK

Umożliwia wychwytywanie i kolekcjonowanie komórek dla dalszej analizy (mikroskopowej, biochemicznej lub funkcjonalnej)

ZASTOSOWANIE CYTOMETRII PRZEPEŁYWOWEJ

DIAGNOSTYKA:

- chorób rozrostowych układu chłonnego i krwiotwórczego
- wrodzonych i nabytych niedoborów odporności
- chorób autoimmunizacyjnych
- analiza komórek przeznaczonych do przeszczepów szpiku

MONITOROWANIE:

- przebiegu leczenia białaczek
- stanu układu odpornościowego pacjentów z HIV
- leczenia immunosupresyjnego u pacjentów po przeszczepach

Co jeszcze można zbadać?

Zawartość komórek

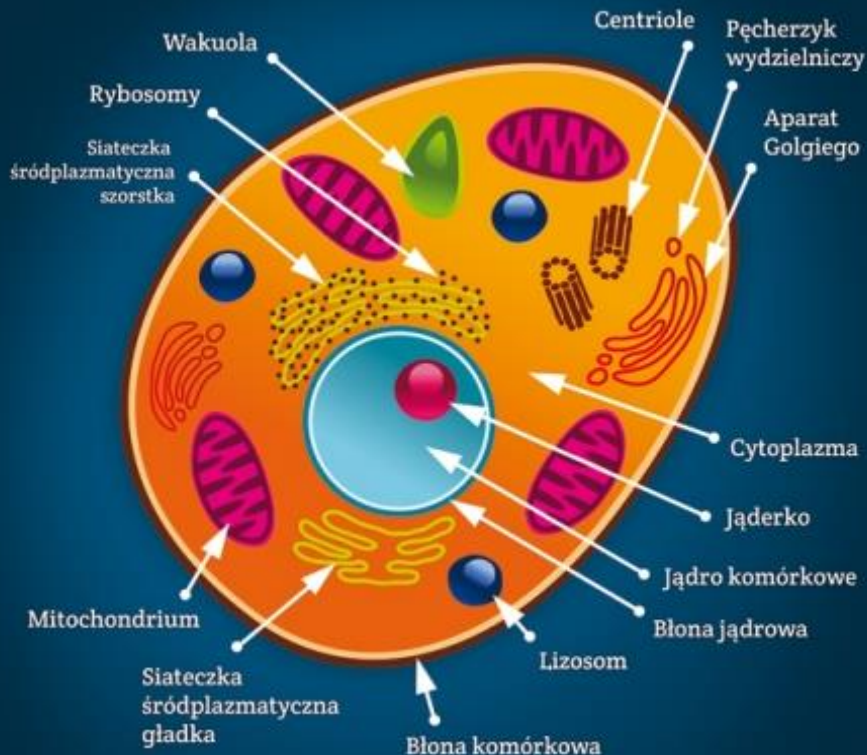
Organelle

Białka

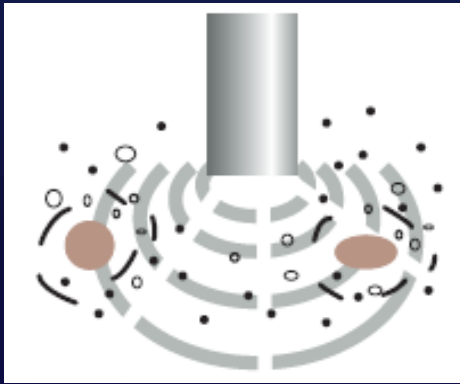
Sacharydy

Kwasy nukleinowe

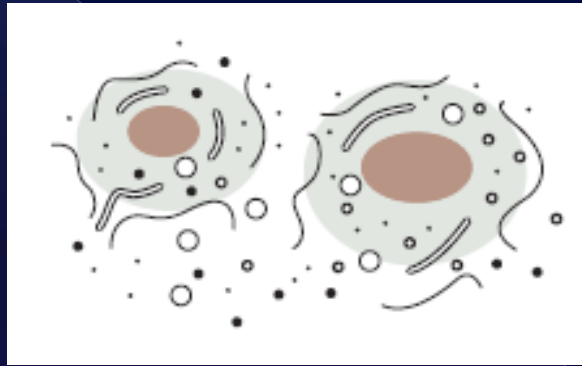
Lipidy

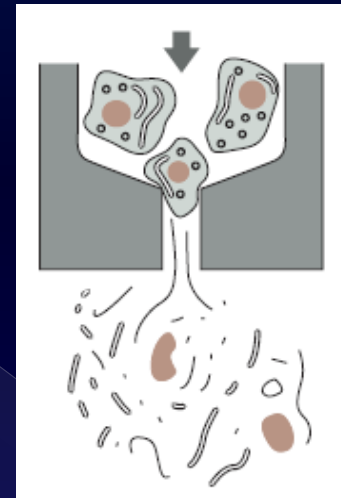
Izolacja materiału

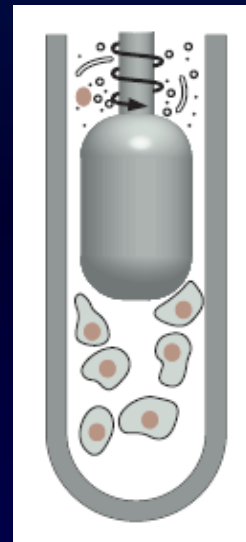
Rozbijanie
komórek
ultradźwiękami

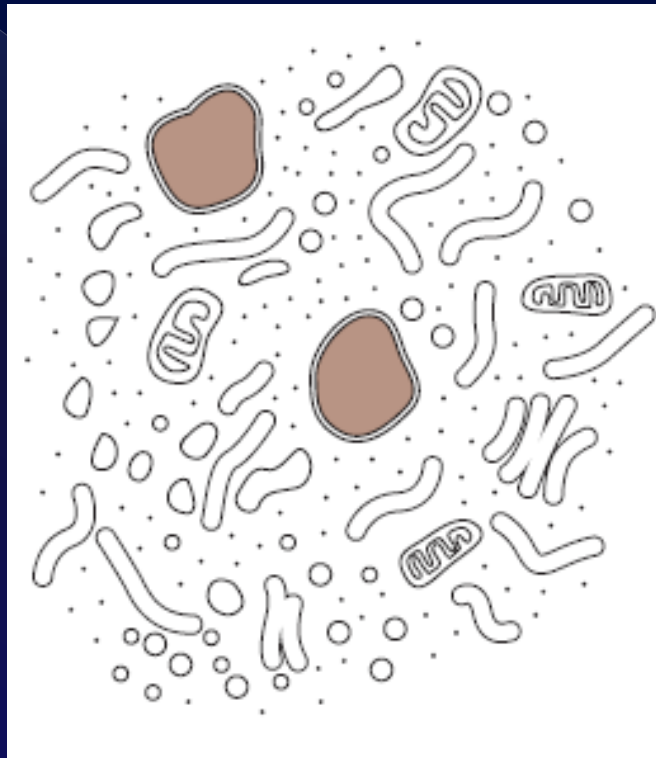
Niszczanie błon
komórkowych
detergentami

Mechaniczne
rozbijanie komórek

Izolacja materiału

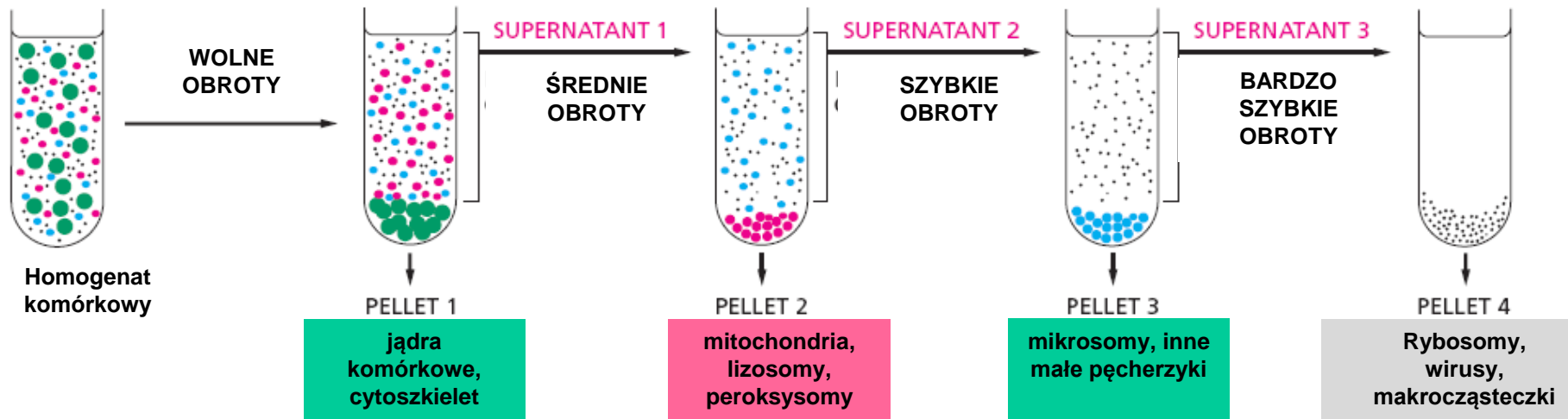

Homogenat z komórek

Frakcjonowanie

Wirowanie frakcjonujące

różnice w rozmiarze i gęstości: struktury o większym rozmiarze i gęstości tworzą peletki przy działaniu mniejszej siły odśrodkowej.

WESTERN BLOT

Metoda wykrywania białek w homogenatach tkankowych, ekstraktach komórkowych lub płynach ustrojowych.

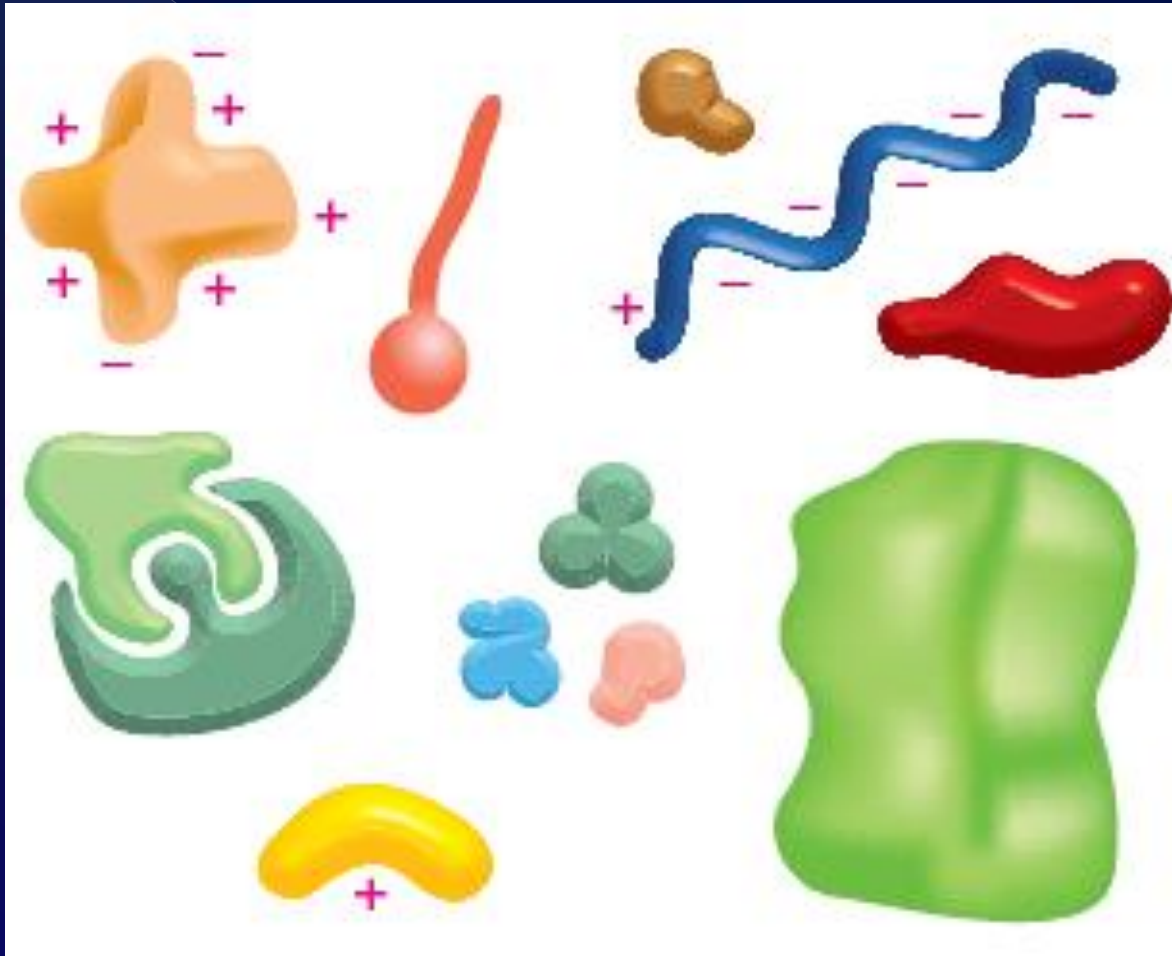

W. Neal Burnette – amerykański biochemik, opublikował pracę, w której opisał technikę nazwaną przez niego Western blotting (1981)

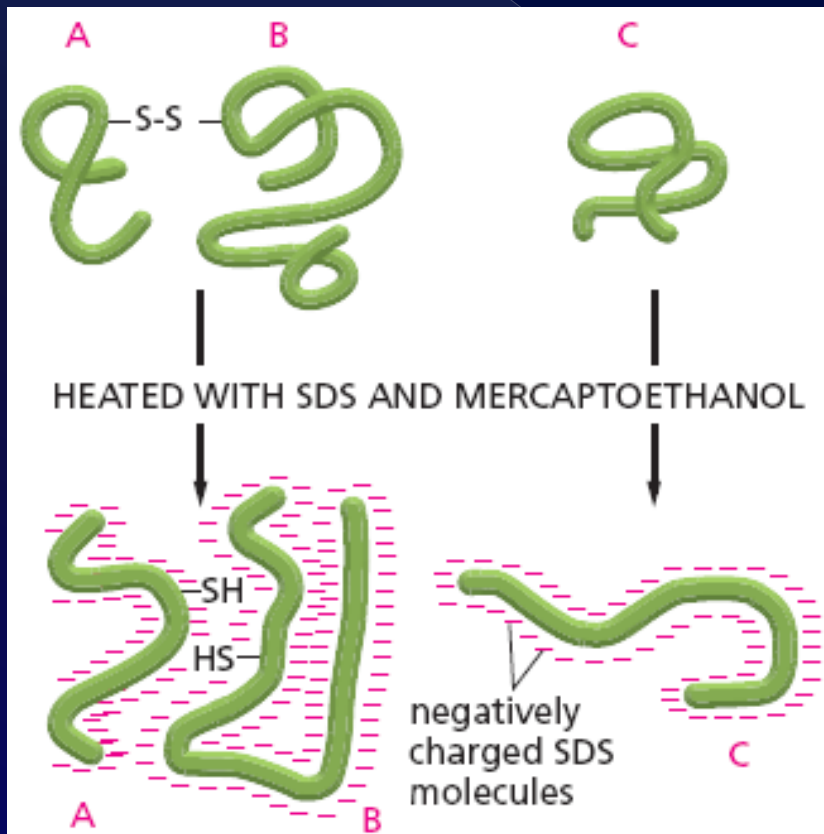
ANALIZA BIAŁEK

Rozdzielanie i wykrywanie

ANALIZA BIAŁEK

Elektroforeza białek w żelu poliakrylamidowym z siarczanem dodecylu sodu (SDS-PAGE).

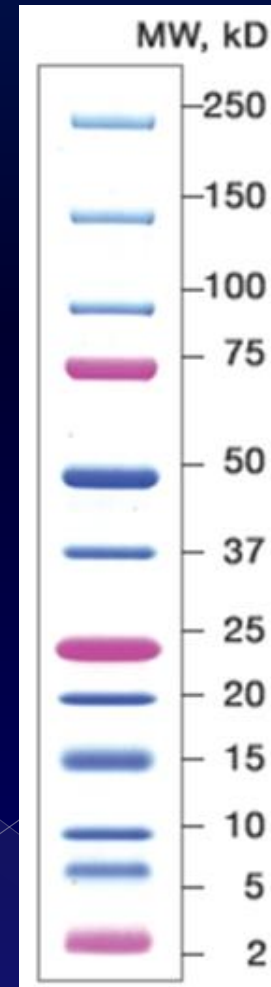
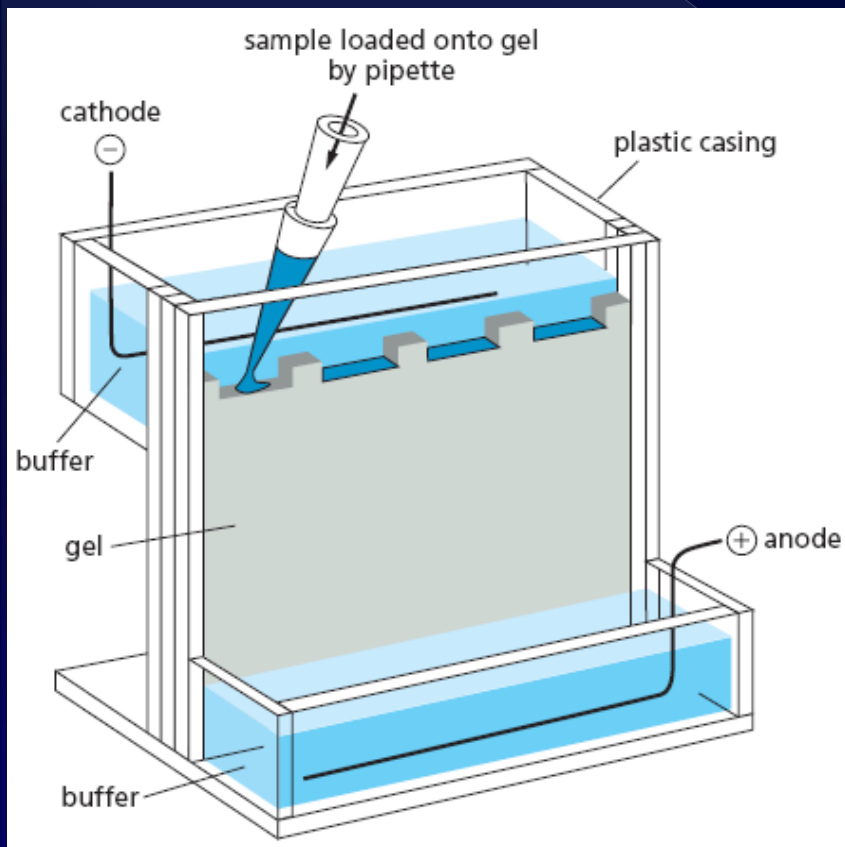

Białka w próbce są ogrzewane z ujemnie naładowanym detergentem SDS (anionowy surfaktant), który je opłascza, nadaje im jednolitej gęstości ładunek ujemny i rozwija. Mostki dwusiarczkowe (S-S) są redukowane przez merkaptoetanol

ANALIZA BIAŁEK

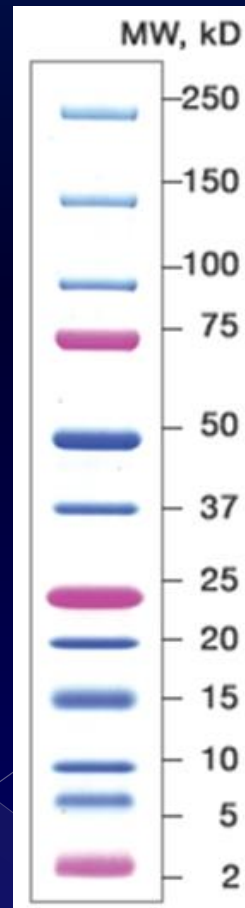
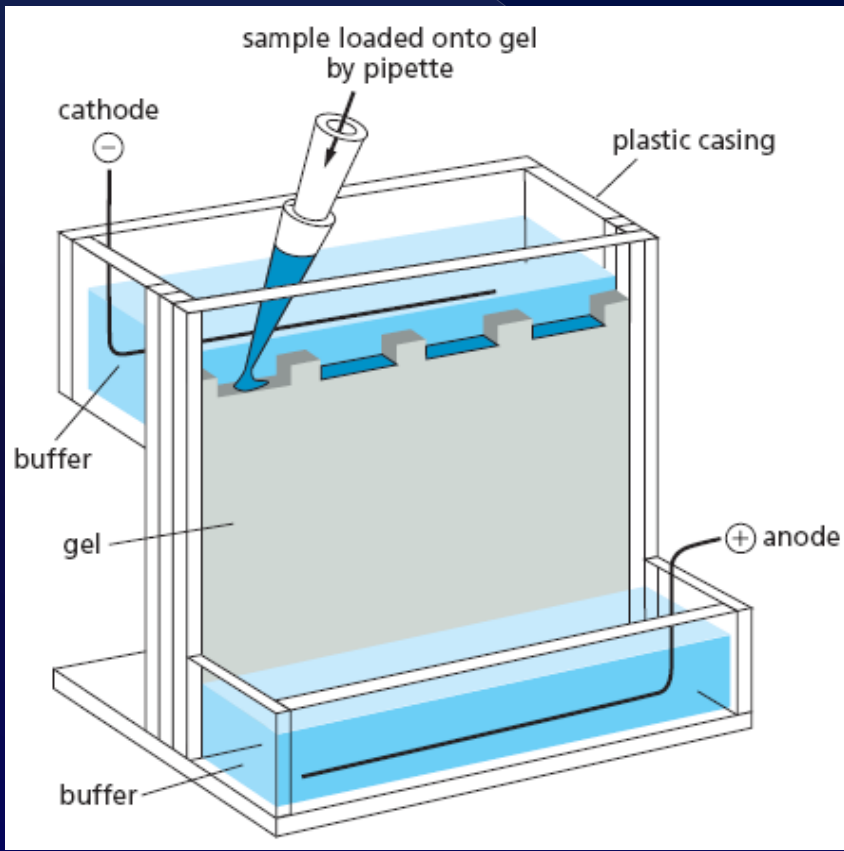
Elektroforeza białek w żelu poliakrylamidowym z siarczanem dodecyłu sodu (SDS-PAGE).

Próbkę umieszcza się w studziencie w żelu poliakrylamidowym, a następnie przykłada się pole elektryczne. Pod wpływem pola ujemnie naładowane kompleksy SDS-białka migrują w żelu w kierunku dodatniej anody. Małe białka szybciej, większe białka wolniej.

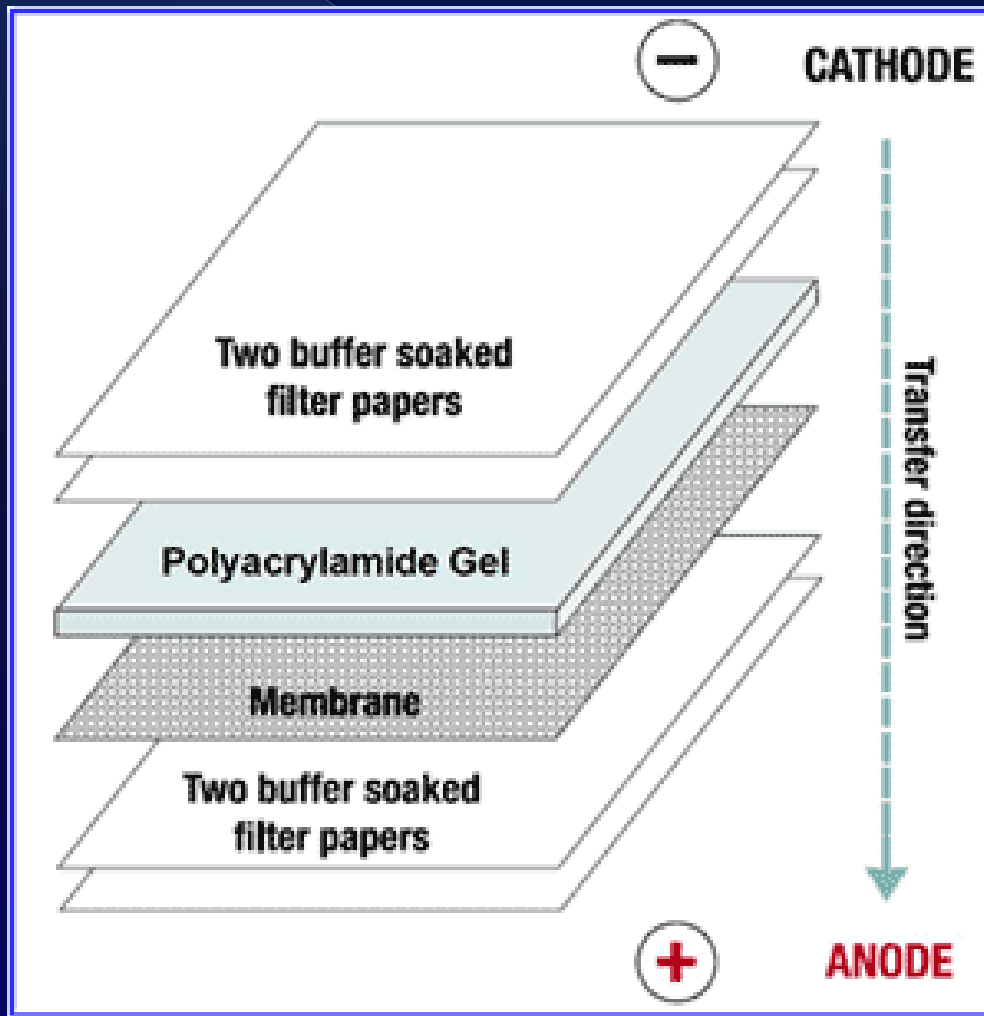
ANALIZA BIAŁEK

Elektroforeza

ANALIZA BIAŁEK

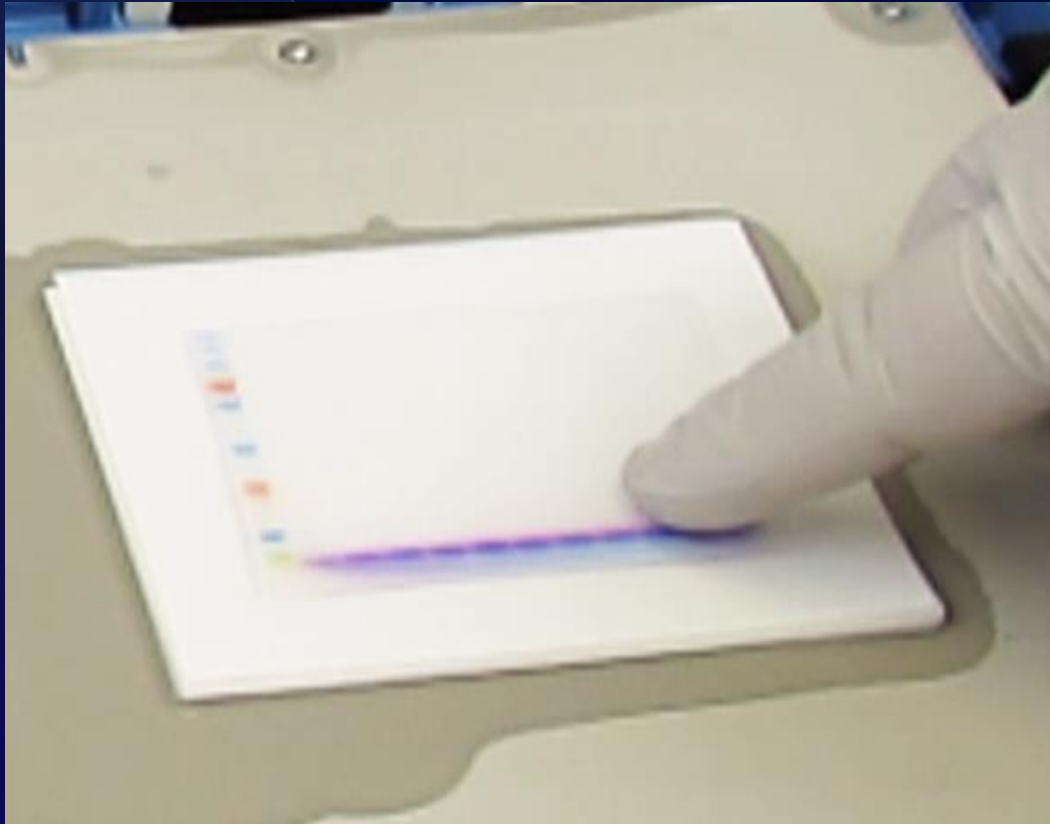
TRANSFER BIAŁEK Z ŻELU NA BŁONĘ

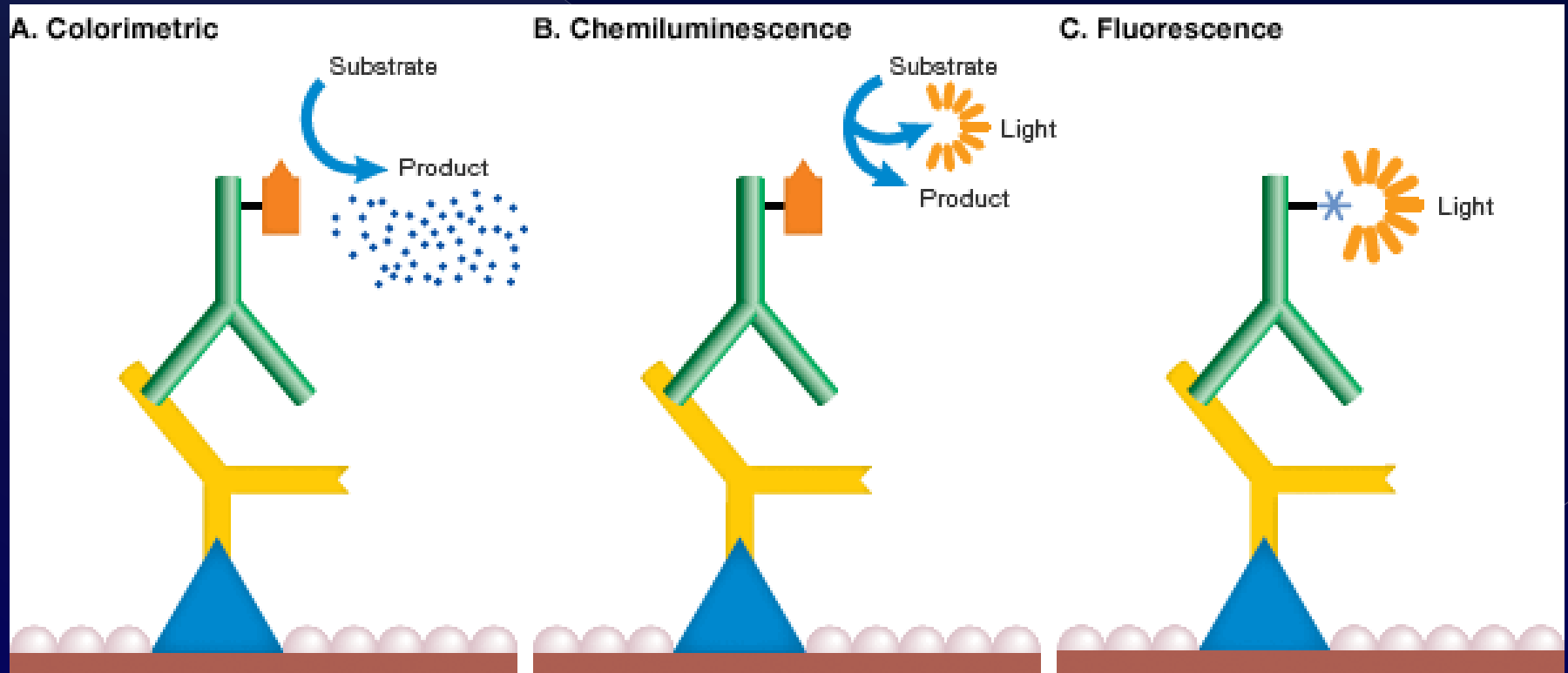
Żel z rozwiniętym zestawem białek umieszcza się następnie w urządzeniu, które umożliwia (pod wpływem pola elektrycznego) przeniesienie białek z żelu na powierzchnię specjalnych błon (np. błony nitrocelulozowej lub z polifluorku winylidenu (PVDF), która silnie adsorbuje białka.

ANALIZA BIAŁEK

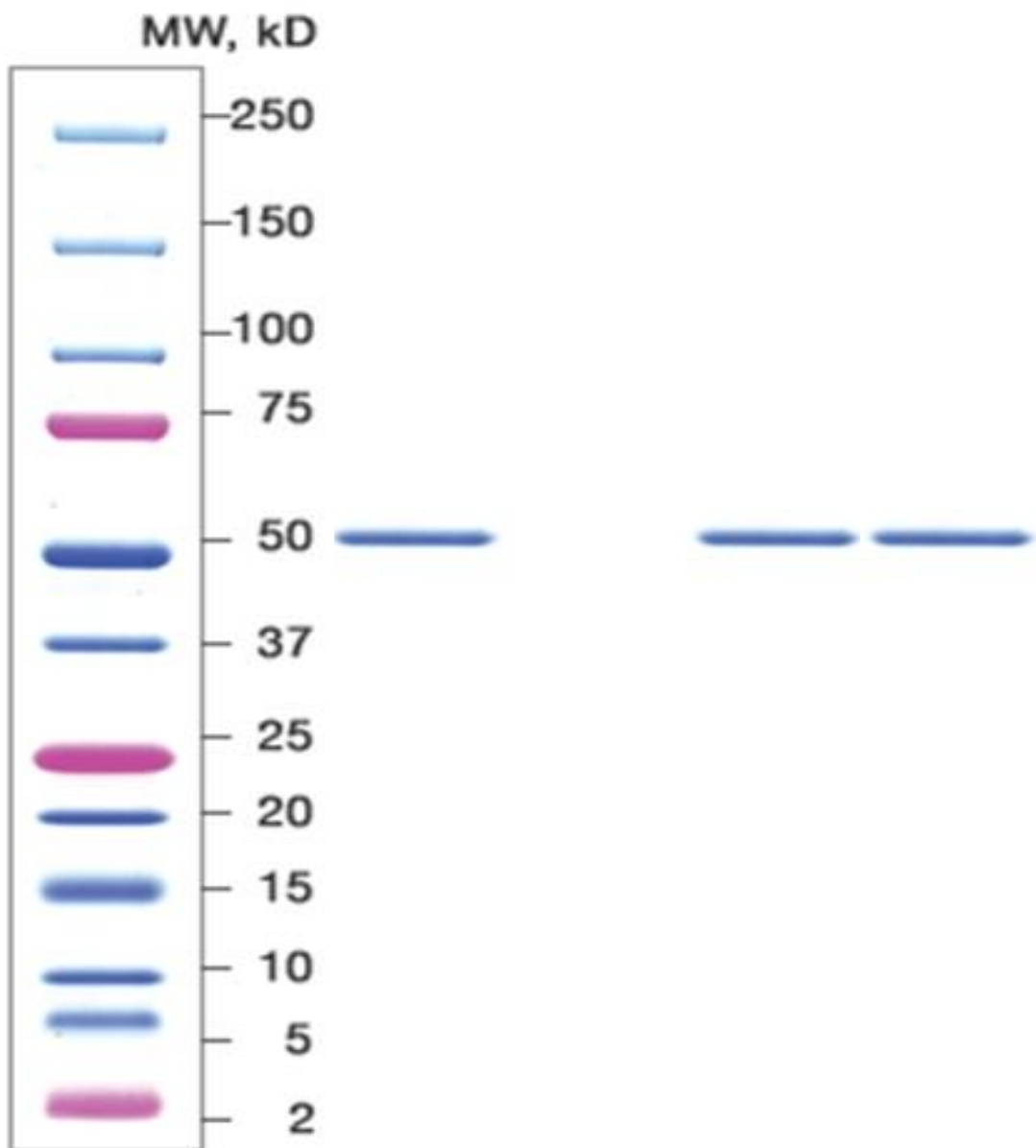
WESTERN BLOT Błona PVDF po transferze

WESTERN BLOT - RÓŽNE METODY DETEKCJI

WESTERN BLOT - WYNIK

ANALIZA BIAŁEK

ELISA - test immunoenzymatyczny, wykrywanie i ocena ilościowa białek z użyciem przeciwciał związanych z enzymem

1966 - opłaszczenie przeciwciałami lub antygenem płytki - Wide and Jerker Porath

1971 - Peter Perlmann and Eva Engvall at Stockholm University - test ELISA

Enzyme

Linked

Immunosorbent

Assay

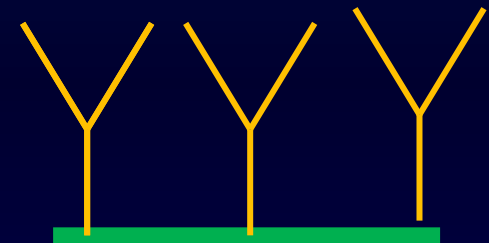
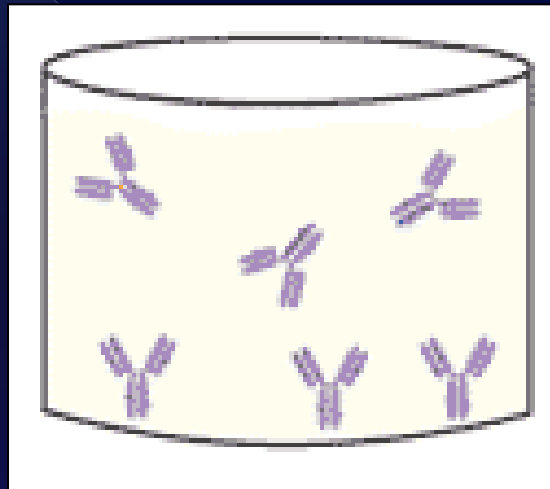

Wykrywanie i ocena ilościowa białek

ANALIZA BIAŁEK

ELISA

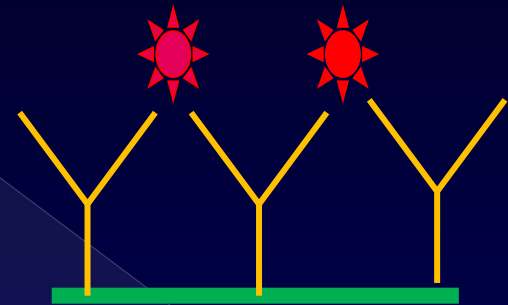
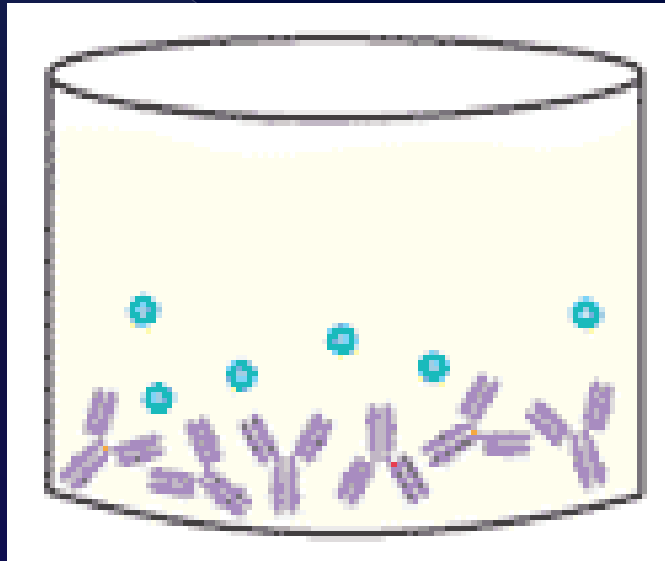
Płytki 96-studzienkowa

Dno płytki jest pokryte przeciwciałami wychwytyjącymi

ANALIZA BIAŁEK

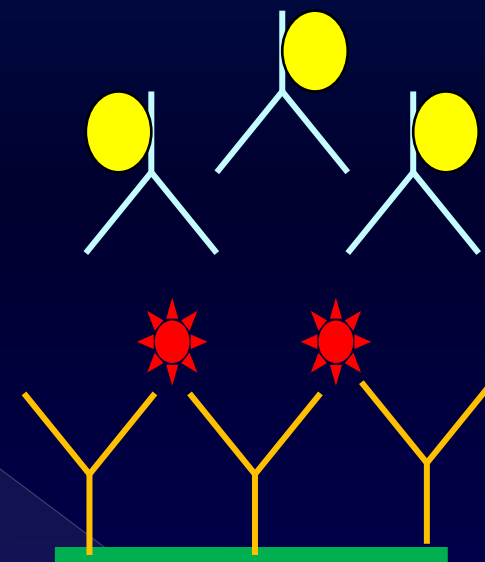
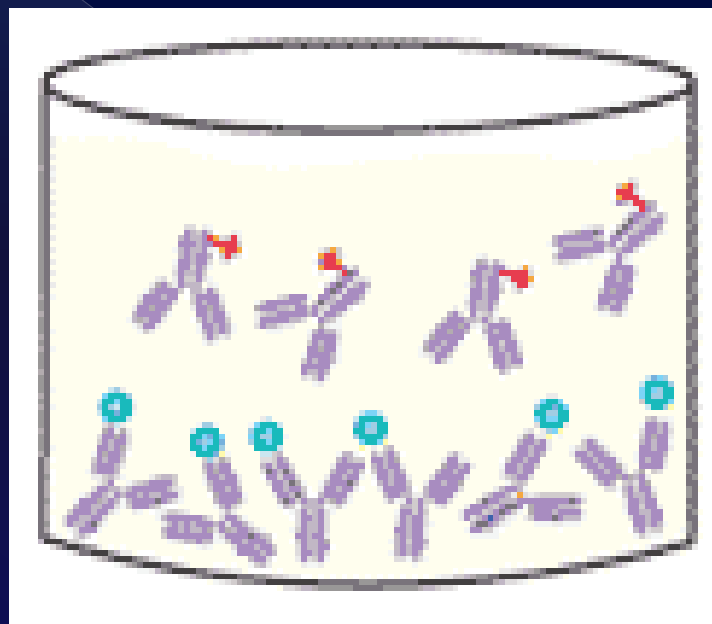
ELISA

Próbka z badanym białkiem

ANALIZA BIAŁEK

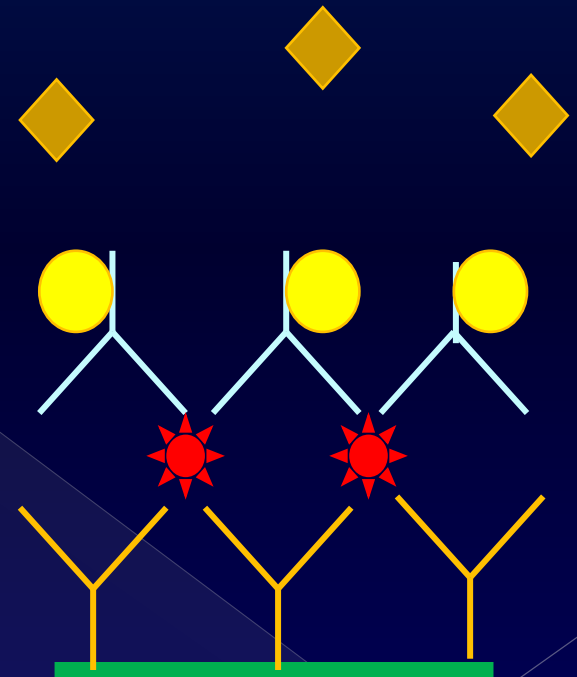
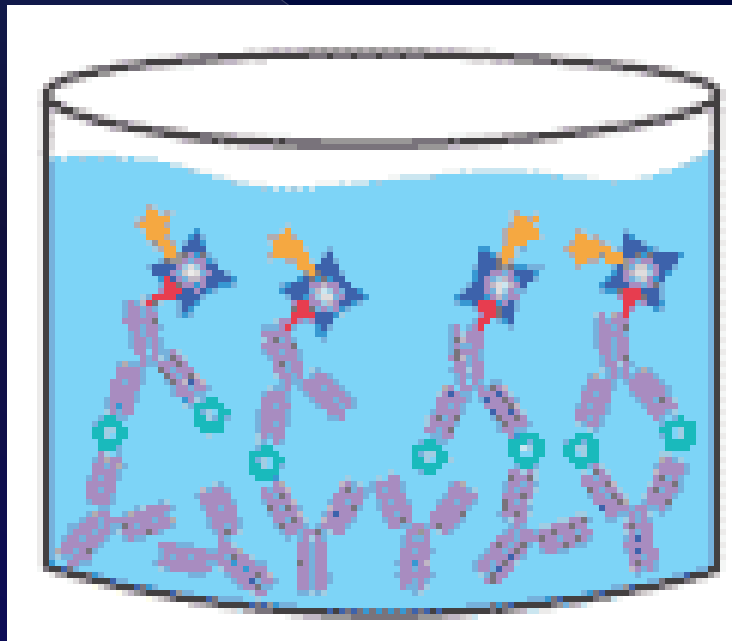
ELISA

Przeciwciała sprzęgnięte z enzymem

ANALIZA BIAŁEK

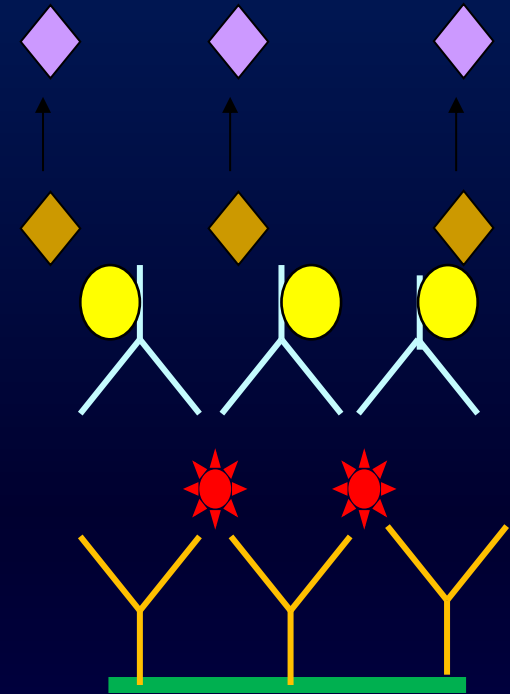
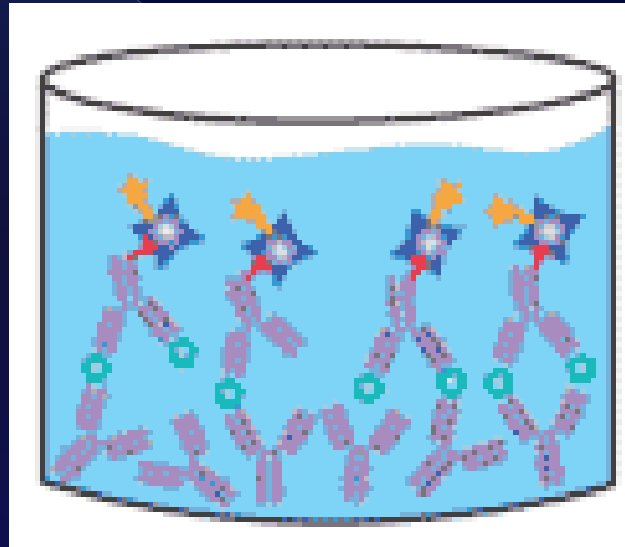
ELISA

Dodanie substratu

ANALIZA BIAŁEK

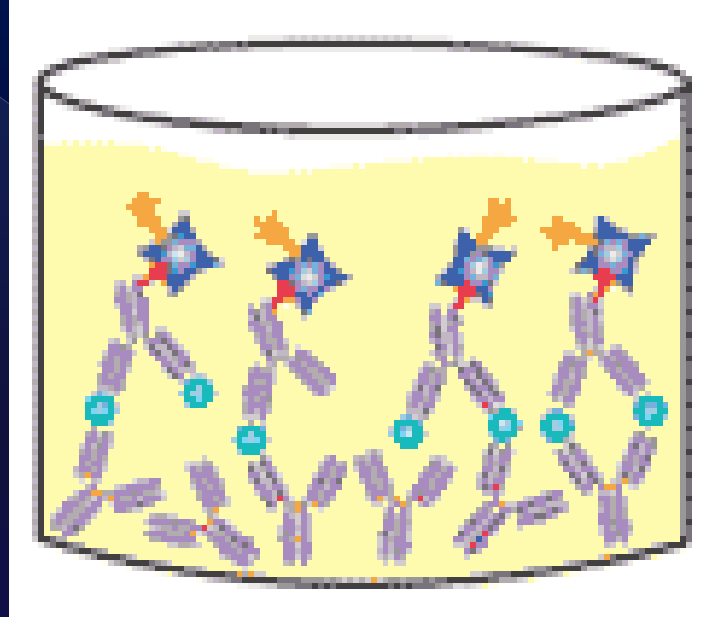
ELISA

Przekształcenie bezbarwnego substratu w barwny produkt.
Intensywność barwy zależy od ilości badanego białka.

ANALIZA BIAŁEK

ELISA

Dodanie roztworu stopującego reakcję

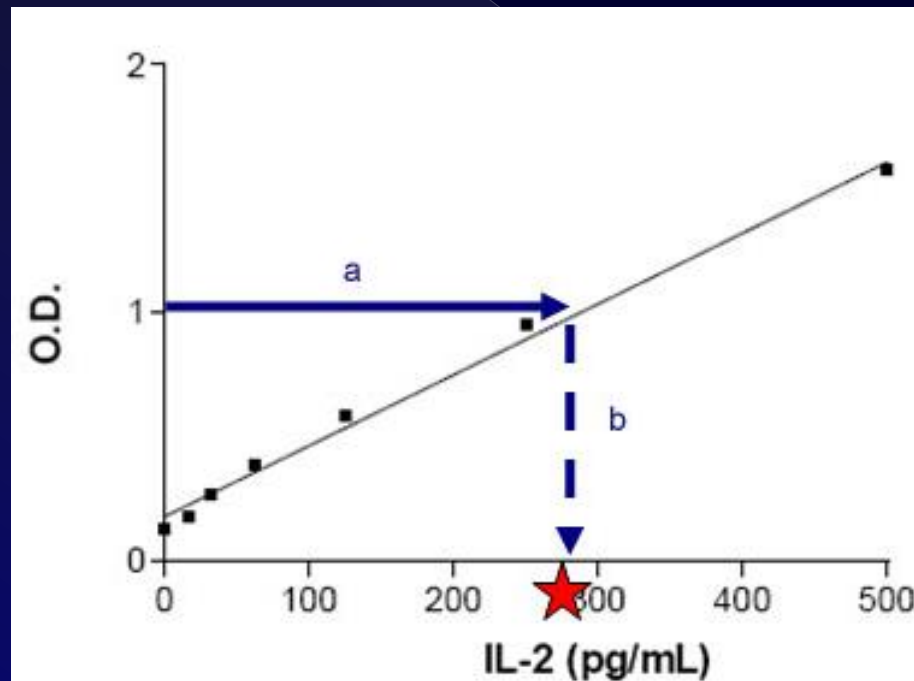
Odczyt absorbcji

ANALIZA BIAŁEK

ELISA

Standard

Nieznane stężenie
badanego białka

BADANIE KWASÓW NUKLEINOWYCH

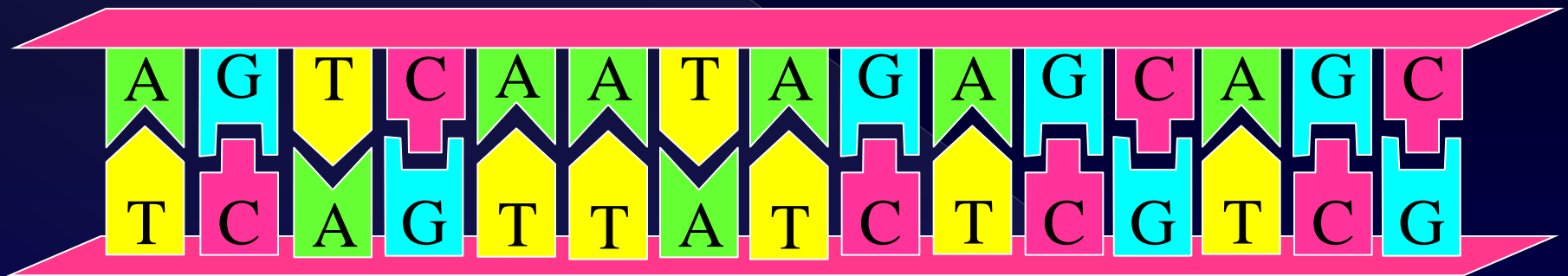
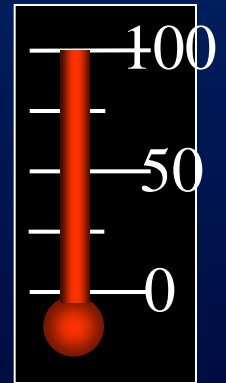
Amplifikacja

***Ekspresja
genów***

Denaturacja

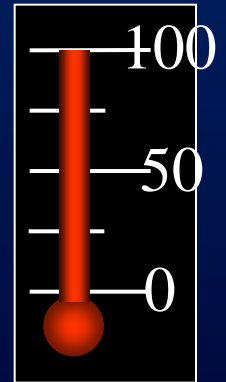
Denaturacja DNA (topnienie DNA, mięknięcie DNA) – separacja podwójnej nici DNA na dwie pojedyncze nici wskutek zerwania wiązki wodorowych pomiędzy nićmi (denaturacja termiczna, denaturacja chemiczna)

Renaturacja

Powolne ochładzanie DNA powoduje, że małe komplementarne obszary przeciwnych nici DNA łączą, dając obszary podwójnej helisy. Następnie reszta helisy szybko ulega renaturacji.

Hybrydyzacja

Zjawisko spontanicznego łączenia się komplementarnych nici kwasów nukleinowych (DNA z DNA, RNA z RNA lub DNA z RNA).

SOUTHERN BLOT

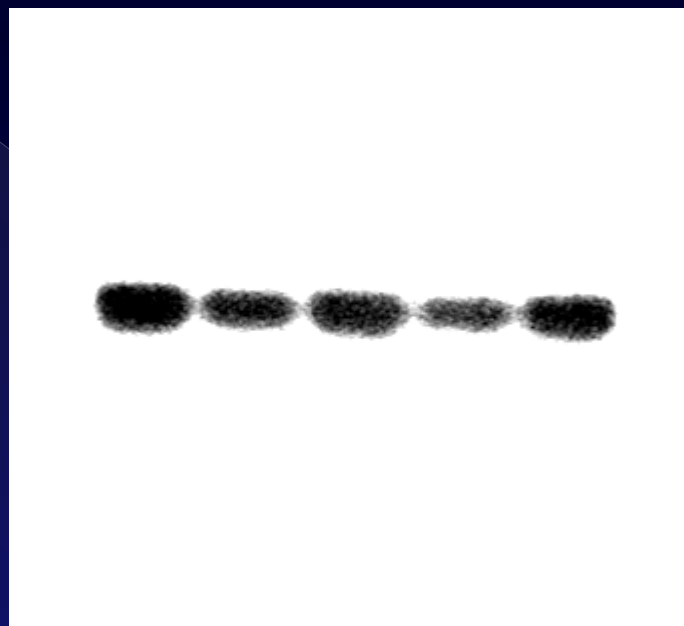
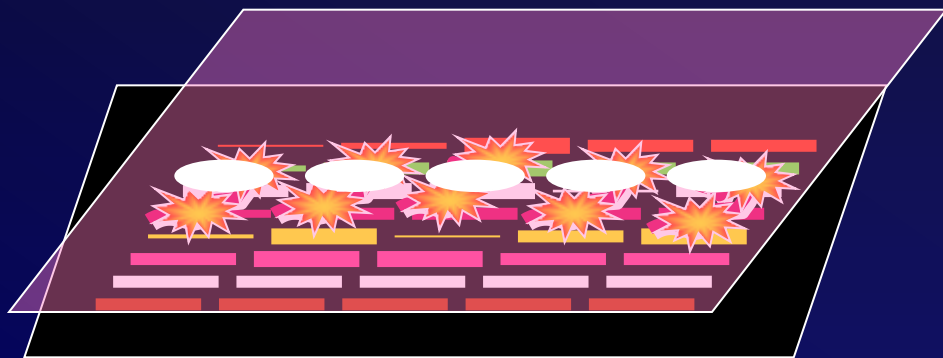
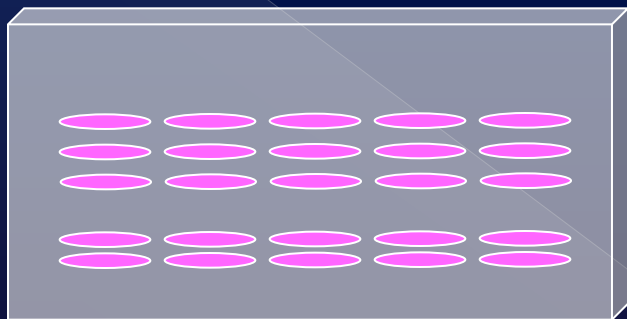

Hybrydyzacja metodą Southerna – stosowana w biologii molekularnej metoda służąca do wykrywania określonych fragmentów DNA. Jej nazwa pochodzi od nazwiska Edwina Southerna, który ją opisał i przedstawił w roku 1975.

Sir Edwin Mellor Southern, angielski biolog molekularny.

SOUTHERN BLOT

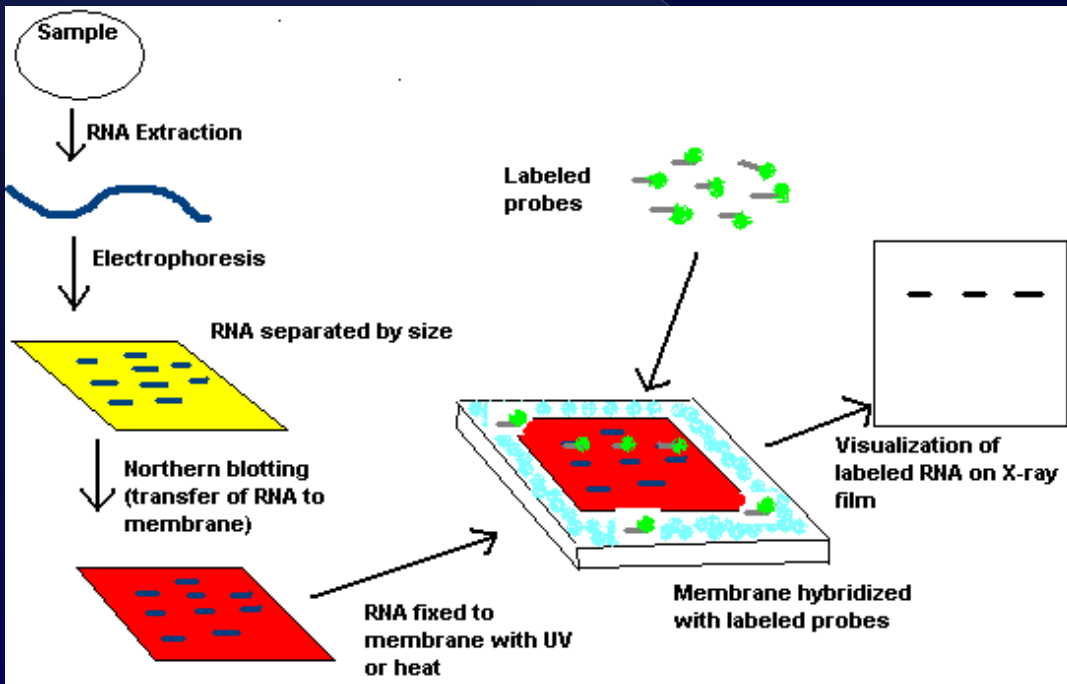
1. Cięcie DNA enzymami restrykcyjnymi
2. Elektroforeza DNA.
3. Denaturacja alkaliczna DNA
4. Transfer na błonę nitrocelulozową lub nylonową.
5. Dodanie wyznakowanej sondy – fragmentu DNA lub RNA.

Southwestern blot - identyfikacja białek wiążących DNA poprzez ich zdolność do łączenia się z sondami DNA. Białka są poddawane elektroforezie i transferowane na błonę.

NORTHERN BLOT

Hybrydyzacja northern – stosowana w biologii molekularnej metoda służąca do detekcji określonych sekwencji RNA. Najczęściej stosuje się ją do wykrywania mRNA genów ulegających transkrypcji w komórce (James Alwine, David Kemp, George Stark – amerykańscy biochemicy)

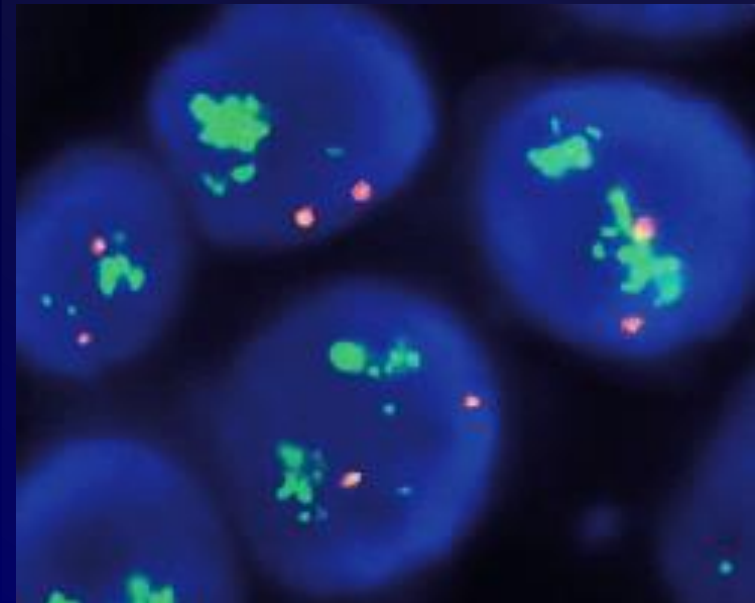
RNA poddaje się rozdzielaniu elektroforetycznemu (elektroforezie) na żelu, po rozdzielaniu RNA przenosi się na odpowiednią membranę, membranę z RNA inkubuje się z sondą DNA lub RNA, następnie przeprowadza detekcję, czyli uwidacznianie sondy, która związała się do poszukiwanej sekwencji RNA na membranie.

Fluorescencyjna hybrydyzacja *in situ*

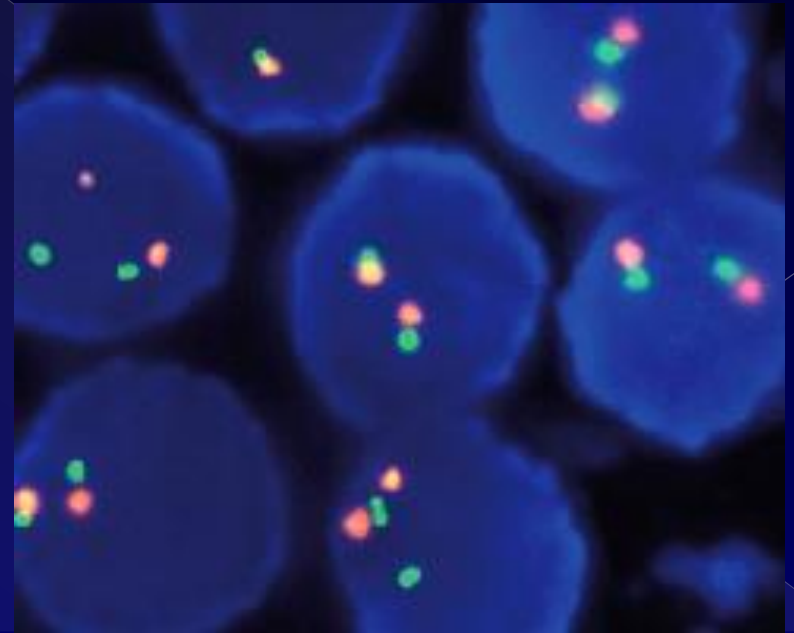
Wykrywanie określonej sekwencji DNA za pomocą fluorescencyjnych sond DNA

Rak sutka – multiplikacja genu HER2 - sonda HER2/Cen-17. (sygnał zielony z HER2 i pomarańczowy z centromerem chromosomu 17.

Amplifikacja genu HER2

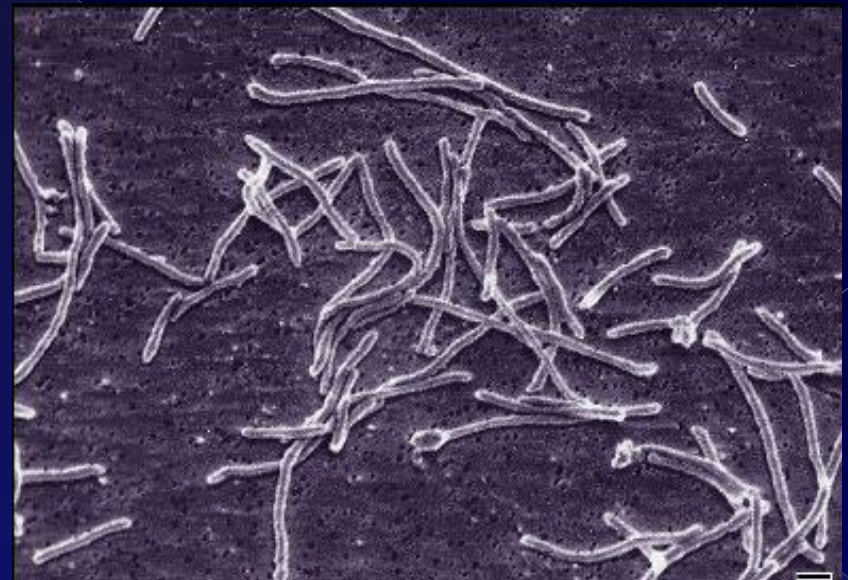
Prawidłowe jadro

BADANIE KWASÓW NUKLEINOWYCH

Reakcja łańcuchowa polimerazy

Thermus aquaticus – gatunek bakterii bytujący w wysokich temperaturach. Jest źródłem temperaturoopornej Taq polimerazy DNA wykorzystywanej w biologii molekularnej do reakcji PCR – techniki amplifikacji DNA. Bakterie te zostały odkryte w gorących źródłach Parku Narodowego Yellowstone.

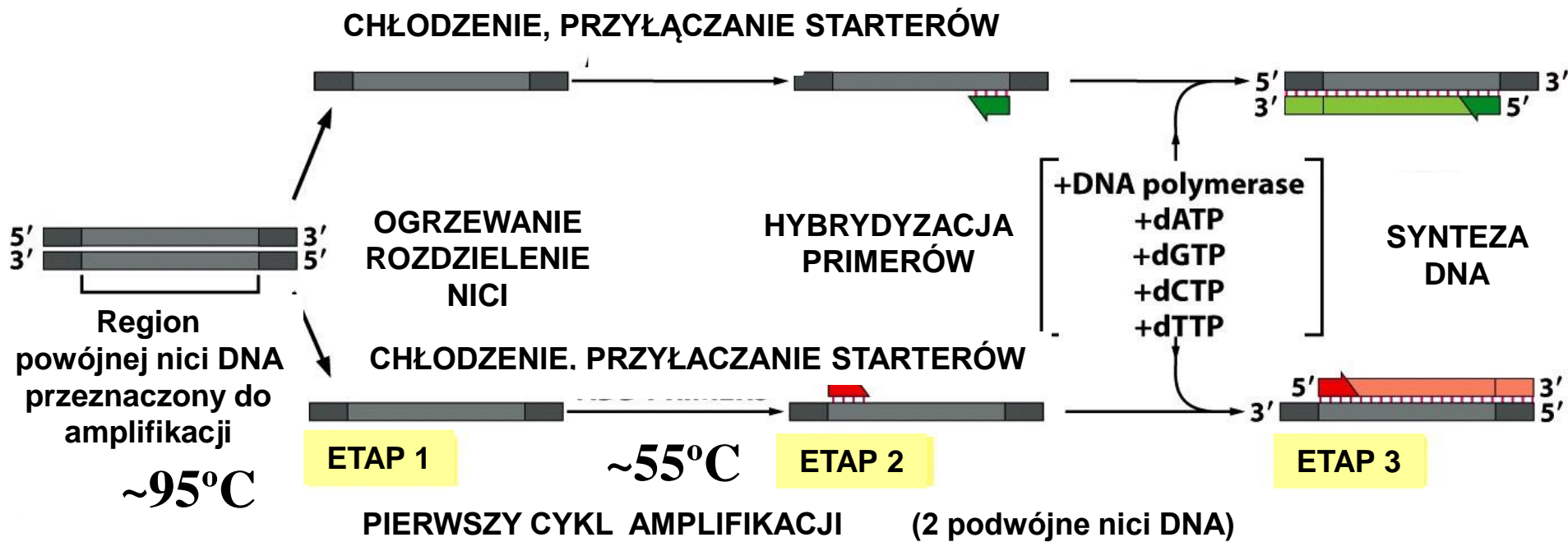

Kary Banks Mullis amerykański biochemik. Udoskonalił technikę łańcuchowej reakcji polimerazowej (PCR), za co otrzymał Nagrodę Nobla w 1993r. Proces ten był opisany wcześniej przez Kjell Kleppe (norweskiego biochemika) H. Gobind Khorana (hindusko-amerykańskiego biochemika) pozwalając na amplifikację swoistych sekwencji DNA. Udoskonalenie Mullisa sprawiło, że metoda ta stała się powszechną techniką biologii molekularnej.

BADANIE KWASÓW NUKLEINOWYCH

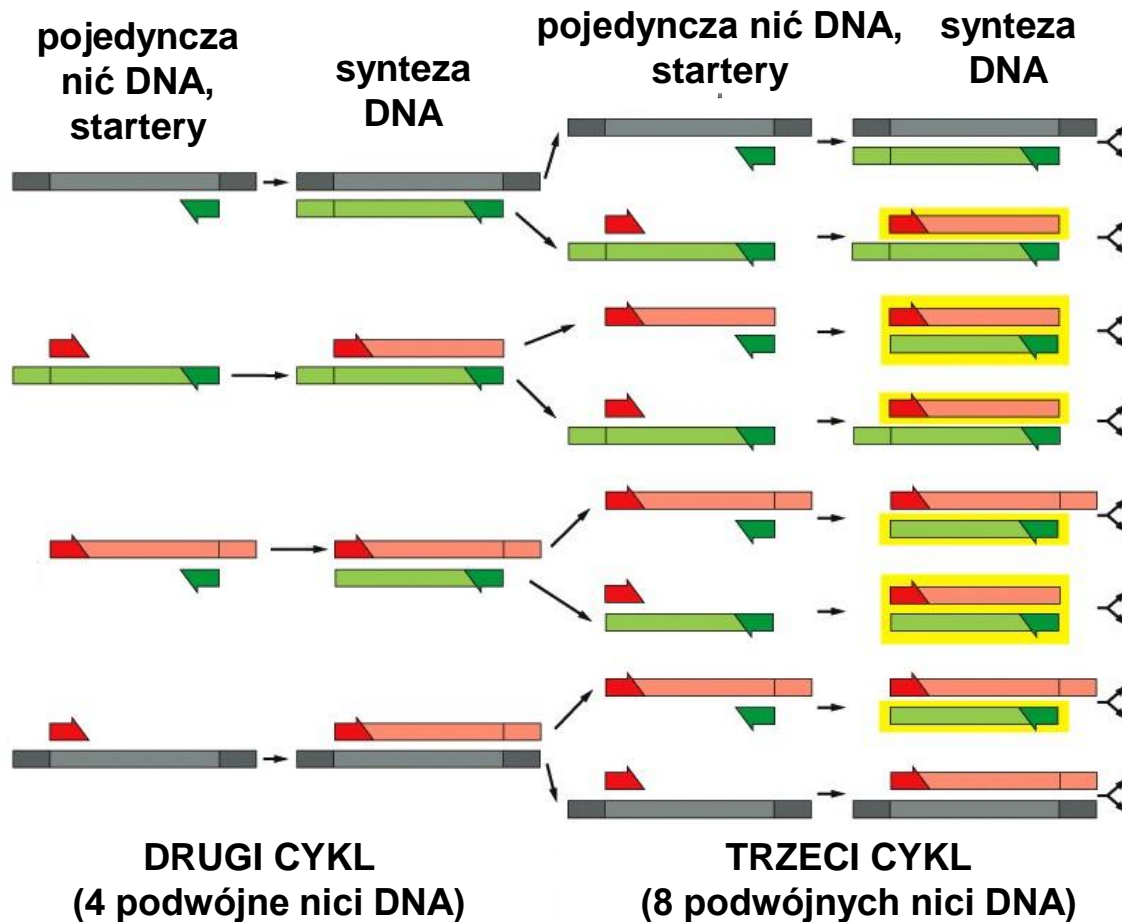
Reakcja łańcuchowa polimerazy

Termostabilna polimeraza DNA - polimeraza Taq syntetyzuje nową nić DNA z nukleotydów wykorzystując pojedynczą nić DNA jako matrycę i startery DNA do inicjacji syntezy.

BADANIE KWASÓW NUKLEINOWYCH

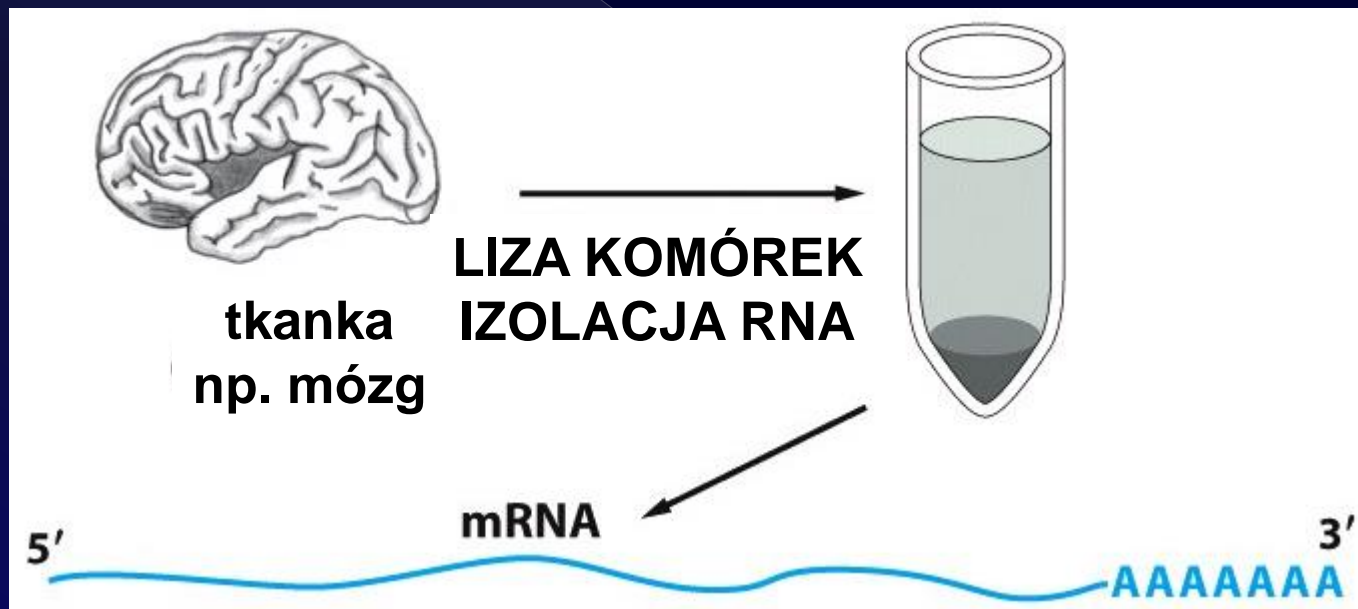
Reakcja łańcuchowa polimerazy

BADANIE KWASÓW NUKLEINOWYCH

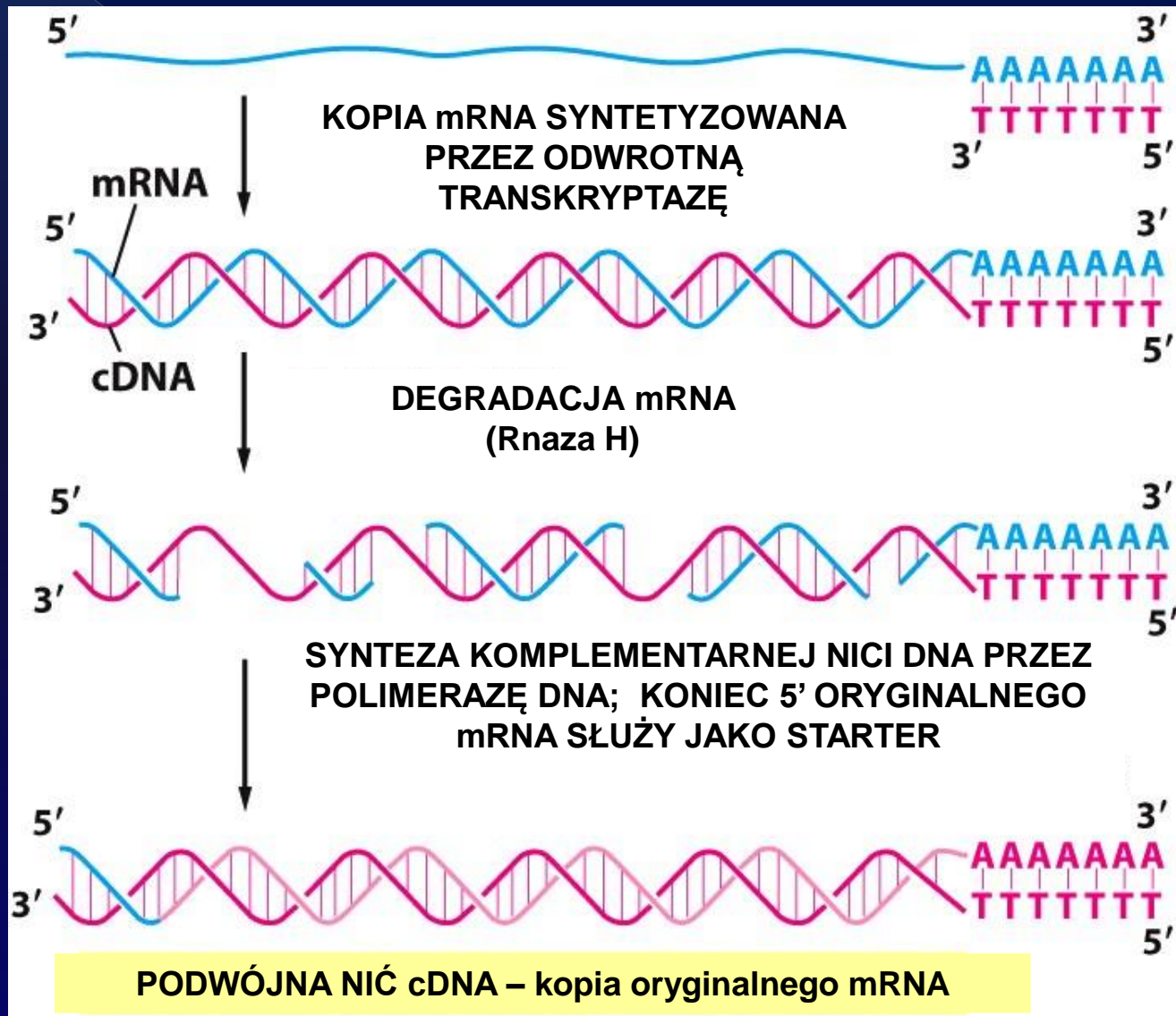
Ekspresja genów

Wykrywanie swoistego mRNA

BADANIE KWASÓW NUKLEINOWYCH

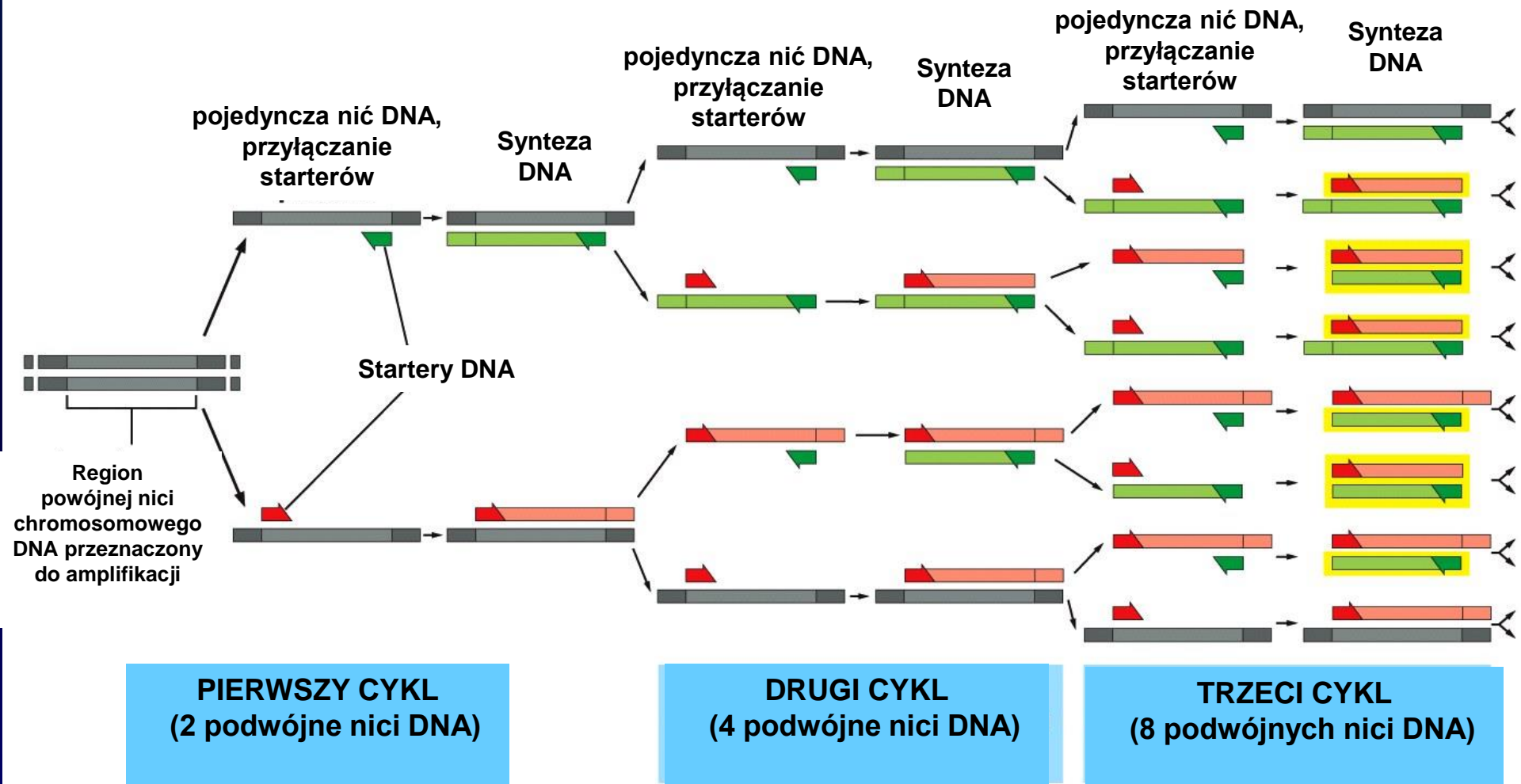
Wykrywanie swoistego mRNA

BADANIE KWASÓW NUKLEINOWYCH

Wykrywanie swoistego mRNA/cDNA

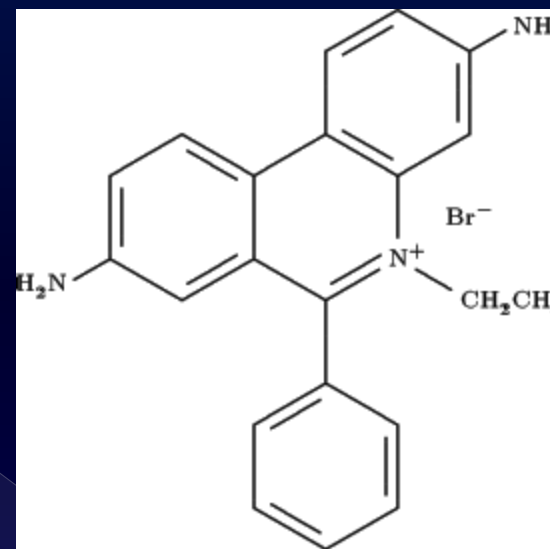
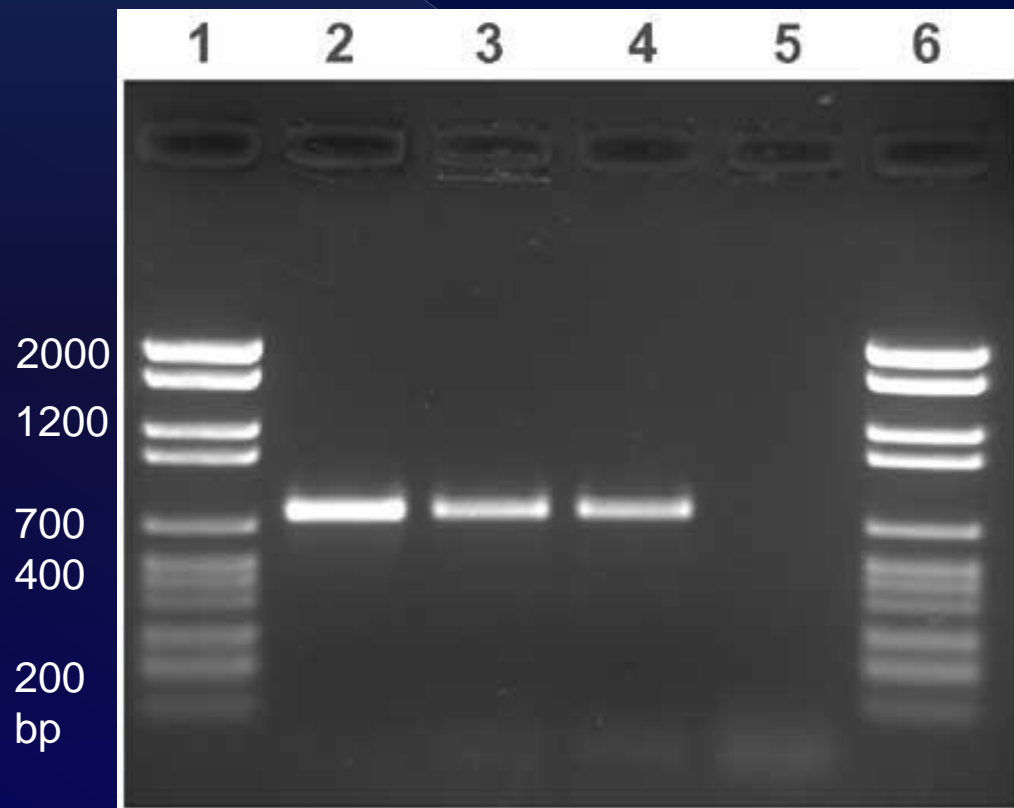
Wykonanie reakcji PCR - cDNA jako matryca

BADANIE KWASÓW NUKLEINOWYCH

Wykrywanie swoistego mRNA

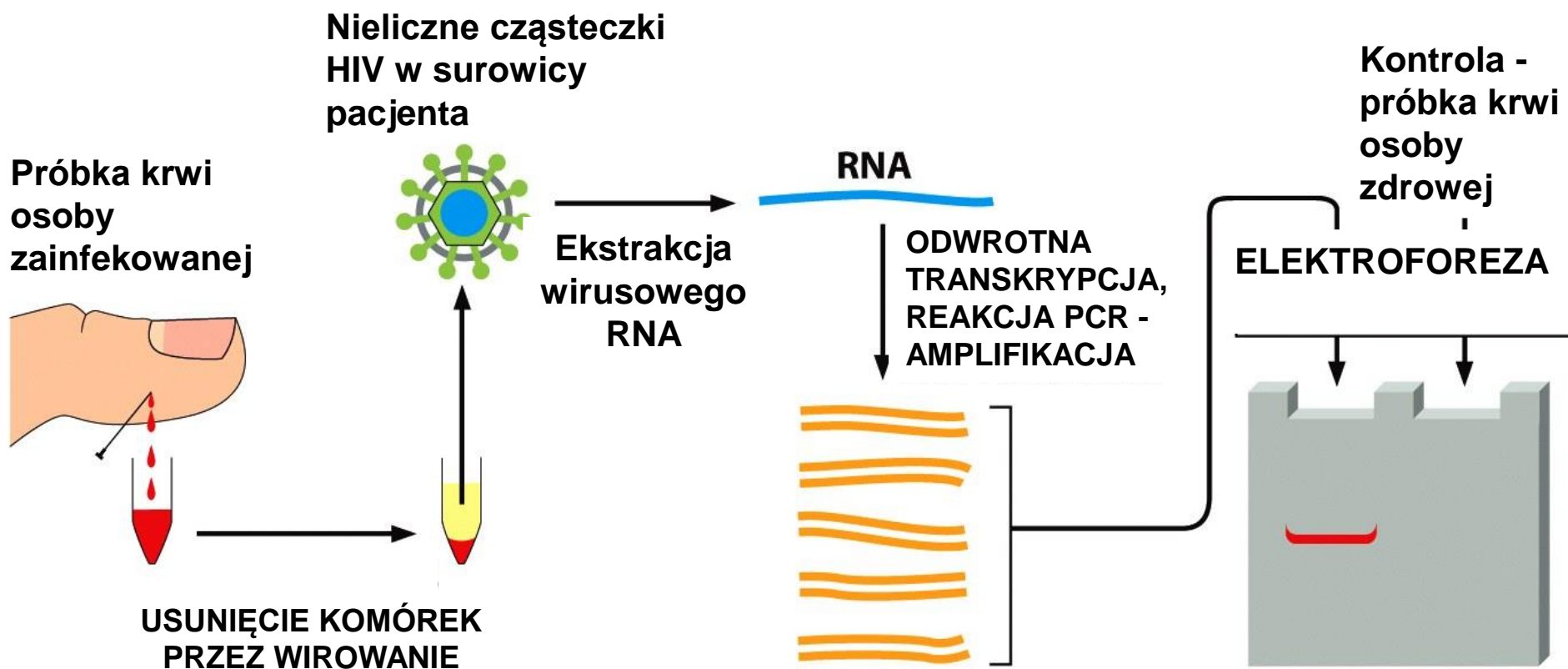
Elektroforeza produktu PCR w żelu agarozowym

DNA barwione
bromkiem etydyny

BADANIE KWASÓW NUKLEINOWYCH

Wykrywanie wirusowego RNA

BADANIE KWASÓW NUKLEINOWYCH

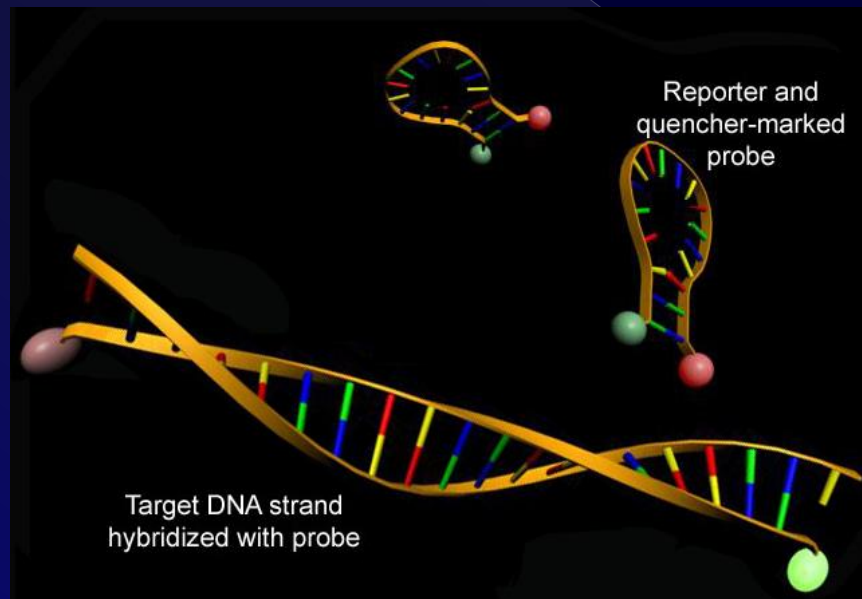
Ilościowa ocena ekspresji genu

PCR w czasie rzeczywistym (Real time PCR)

Pomiar po każdym cyklu

Obliczenia

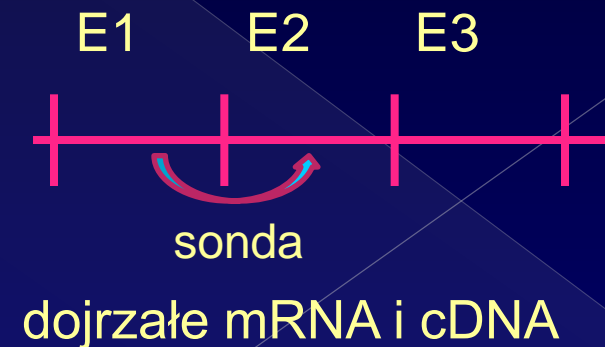
Znakowane sondy (odpowiednia sekwencja DNA)

BADANIE KWASÓW NUKLEINOWYCH

Ilościowa ocena ekspresji genu

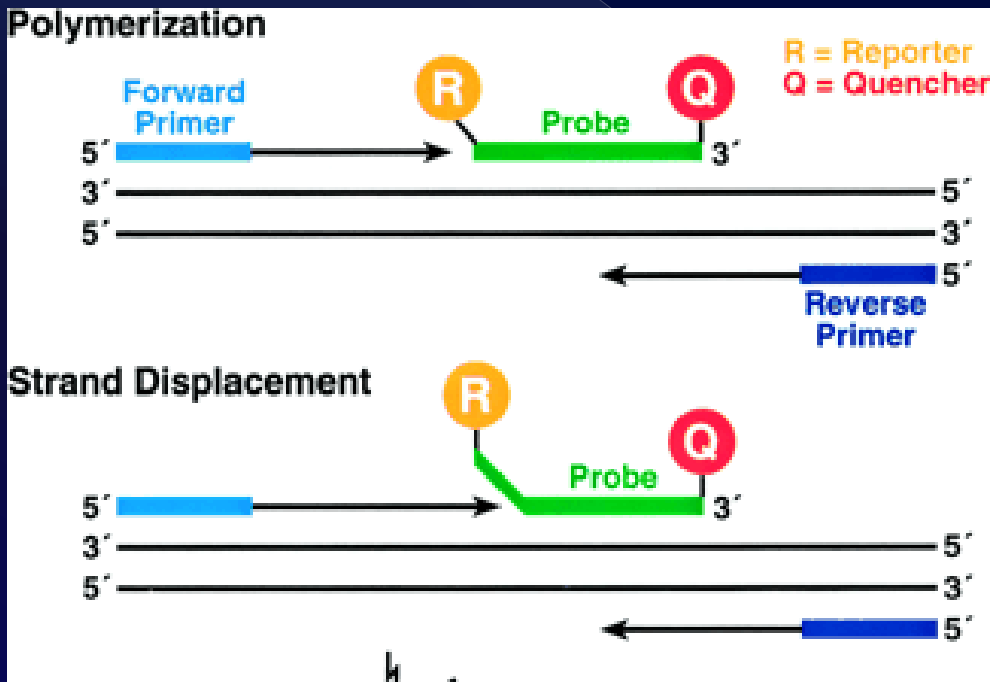
PCR w czasie rzeczywistym (Real time PCR)

BADANIE KWASÓW NUKLEINOWYCH

Ilościowa ocena ekspresji genu

Real-Time PCR

Fluorescencyjny barwnik (R), i wygaszacz (Q) są doczepione do końców 5' i 3" sondy.

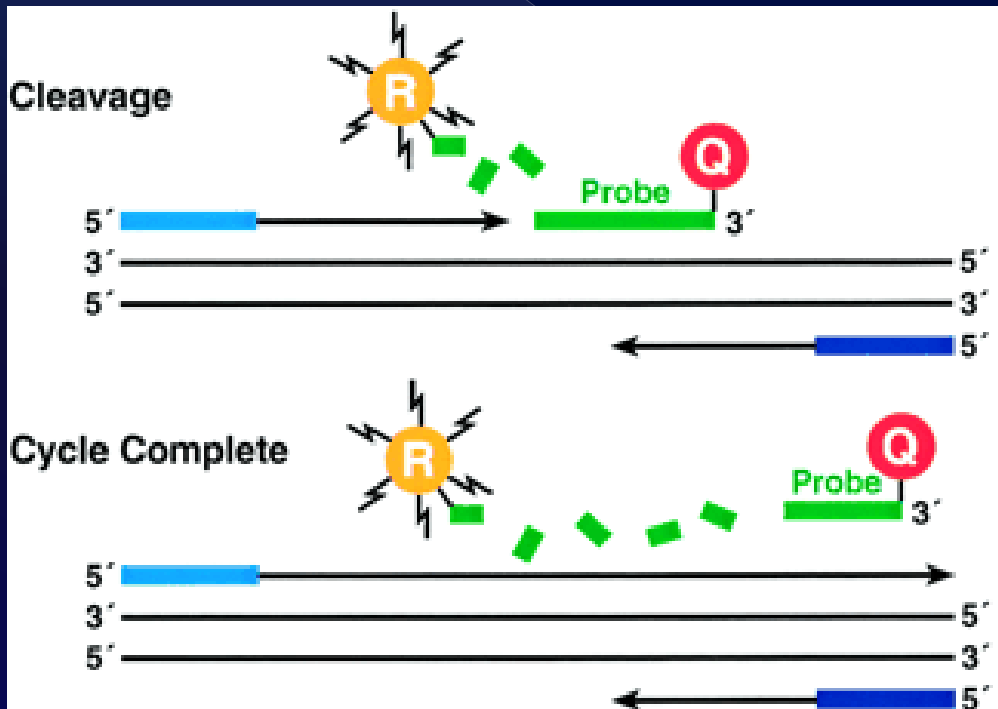
Gdy sonda jest nienaruszona emisja fluorescencji jest wygaszona.

Podczas każdego cyklu polimeraza DNA odcina R od sondy.

BADANIE KWASÓW NUKLEINOWYCH

Ilościowa ocena ekspresji genu

Real-Time PCR

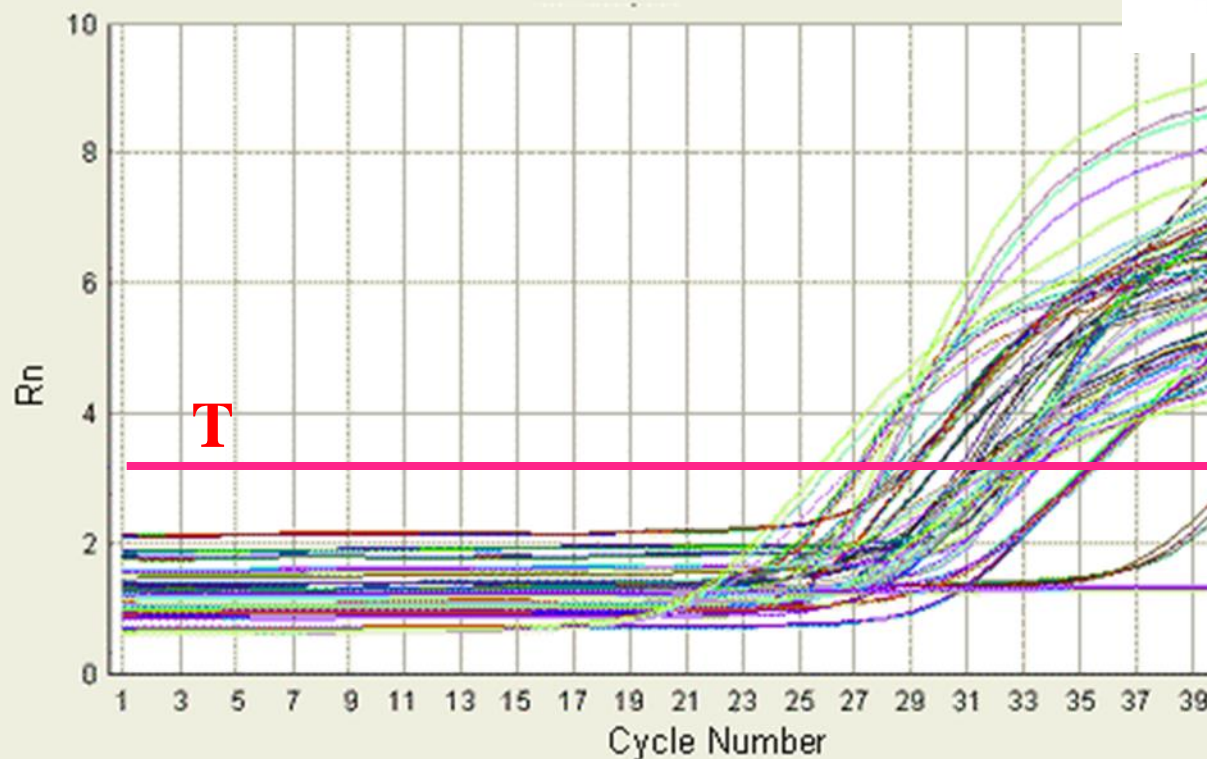
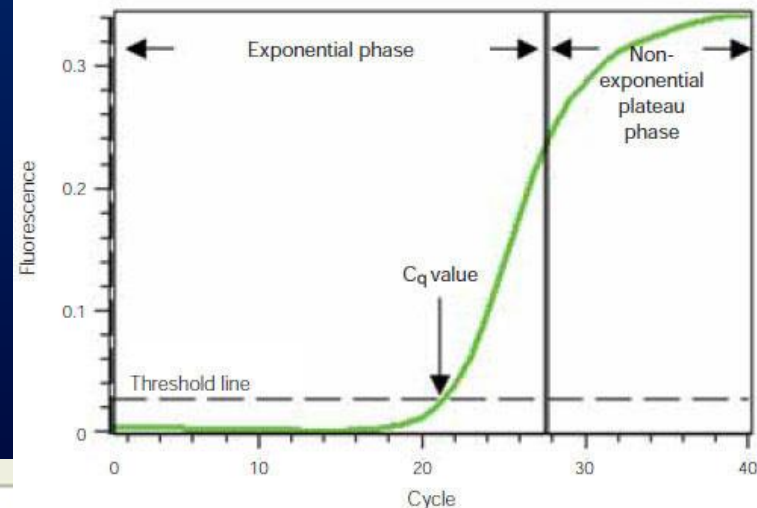
Wtedy następuje emisja fluorescencji charakterystyczna dla barwnika.

Emisja jest odczytywana, mierzona i analizowana przez specjalne oprogramowanie.

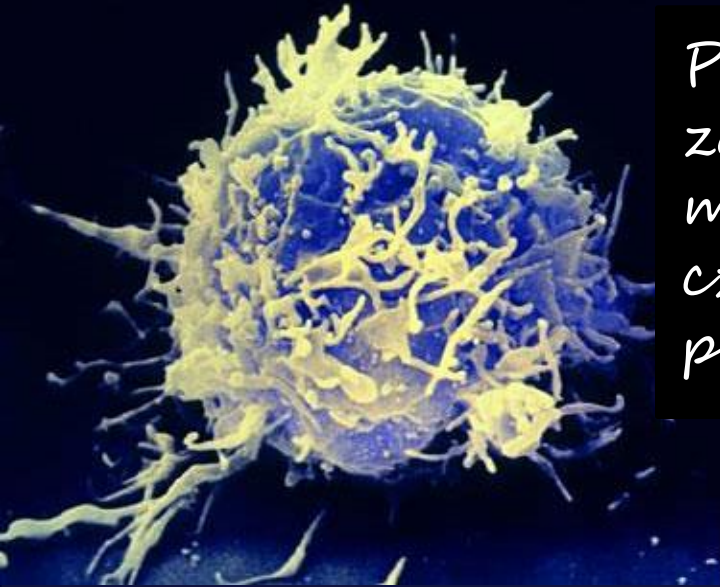
BADANIE KWASÓW NUKLEINOWYCH

Ilościowa ocena ekspresji genu

Real-Time PCR

Krzywe obrazujące pomiary fluorescencji po każdym cyklu.

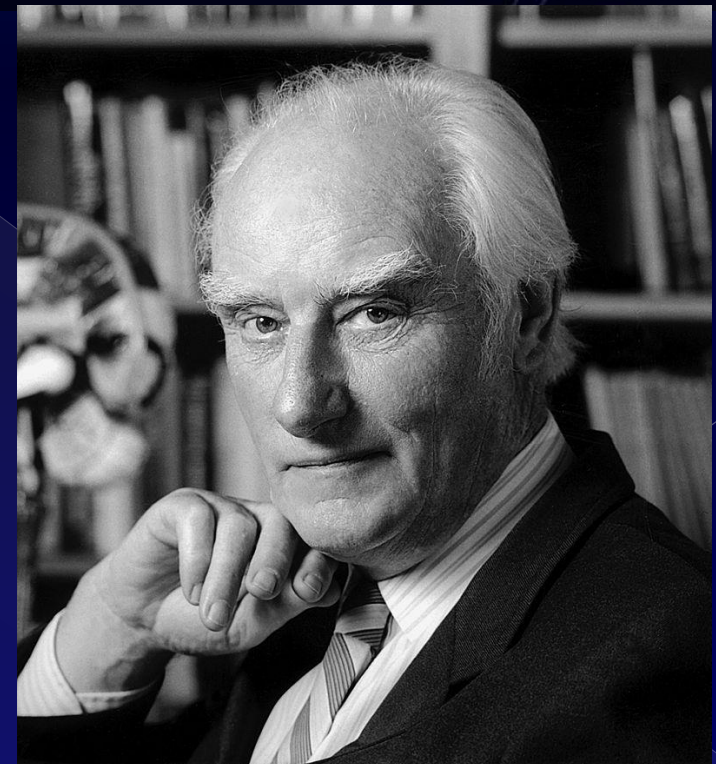

Prawie wszystkie aspekty życia są zaprojektowane na poziomie molekularnym i bez zrozumienia cząsteczek możemy mieć tylko bardzo pobieżne zrozumienie samego życia.

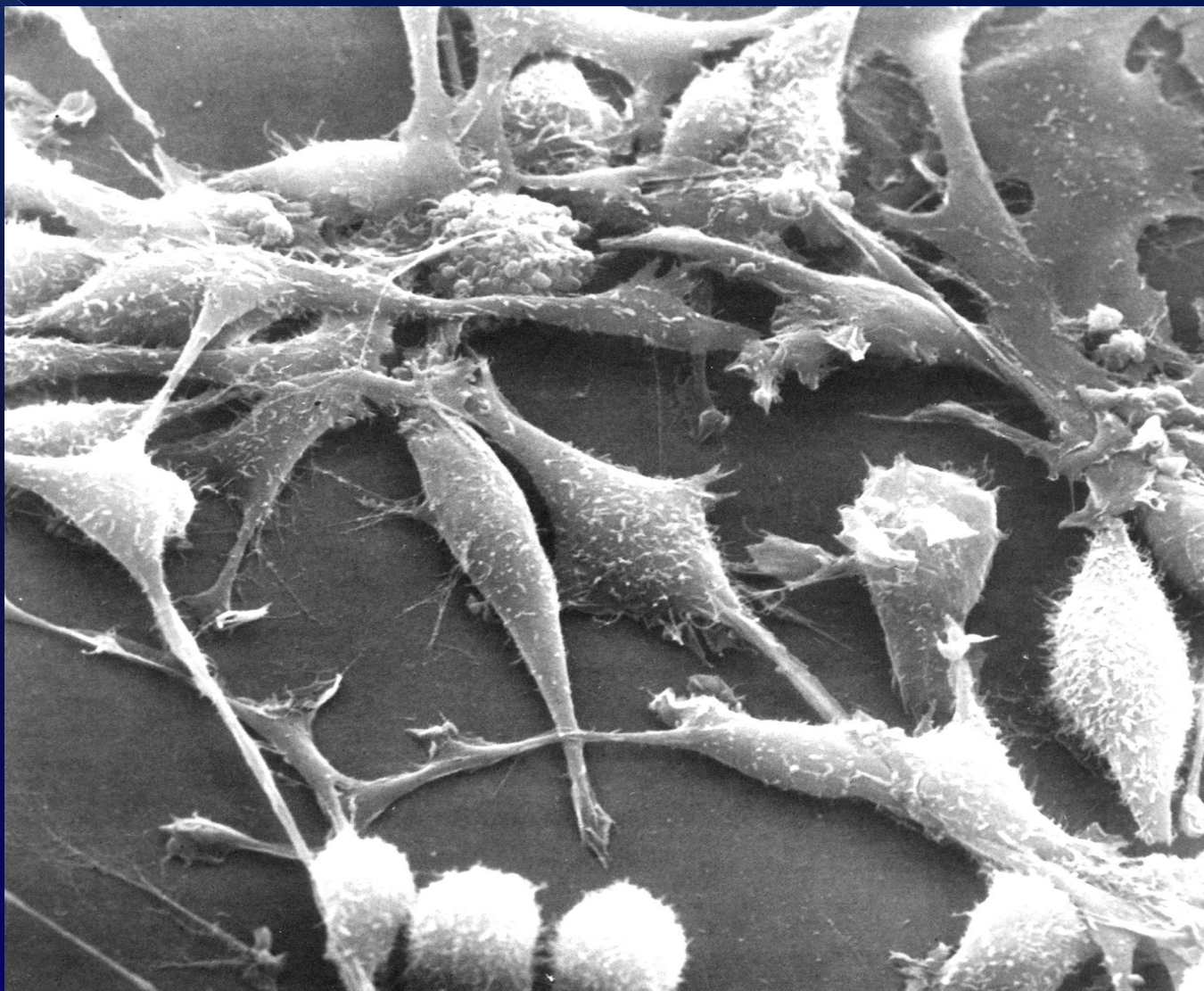
Francis Crick

University of Texas MMB35

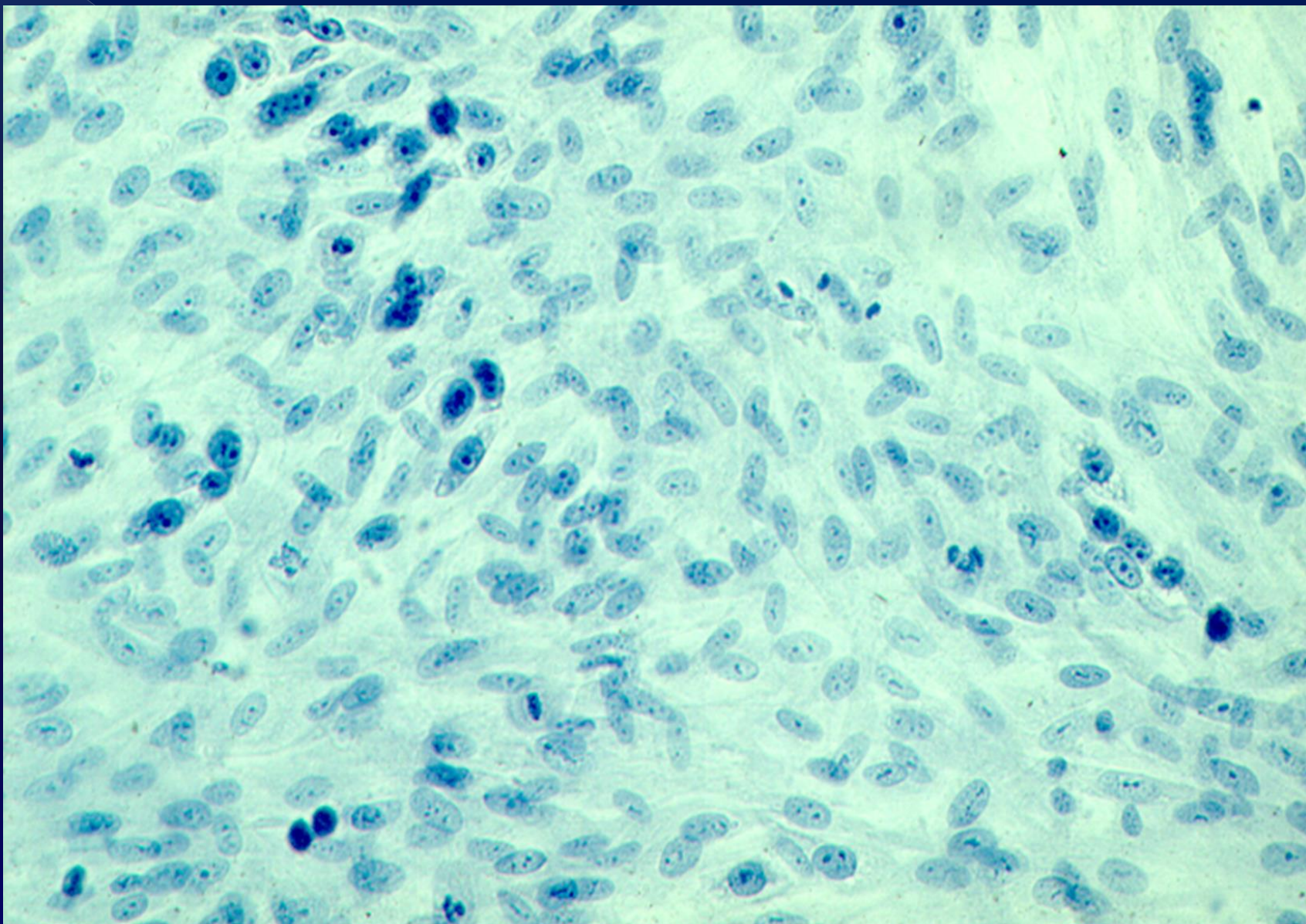
Francis Crick (1916 – 2004)
angielski biolog molekularny,
biofizyk, genetyk,
współodkrywca struktury
molekularnej DNA wraz z
Jamesem Watsonem w 1953
roku (Nagroda Nobla w 1962).

FIBROBLASTY W HODOWLI

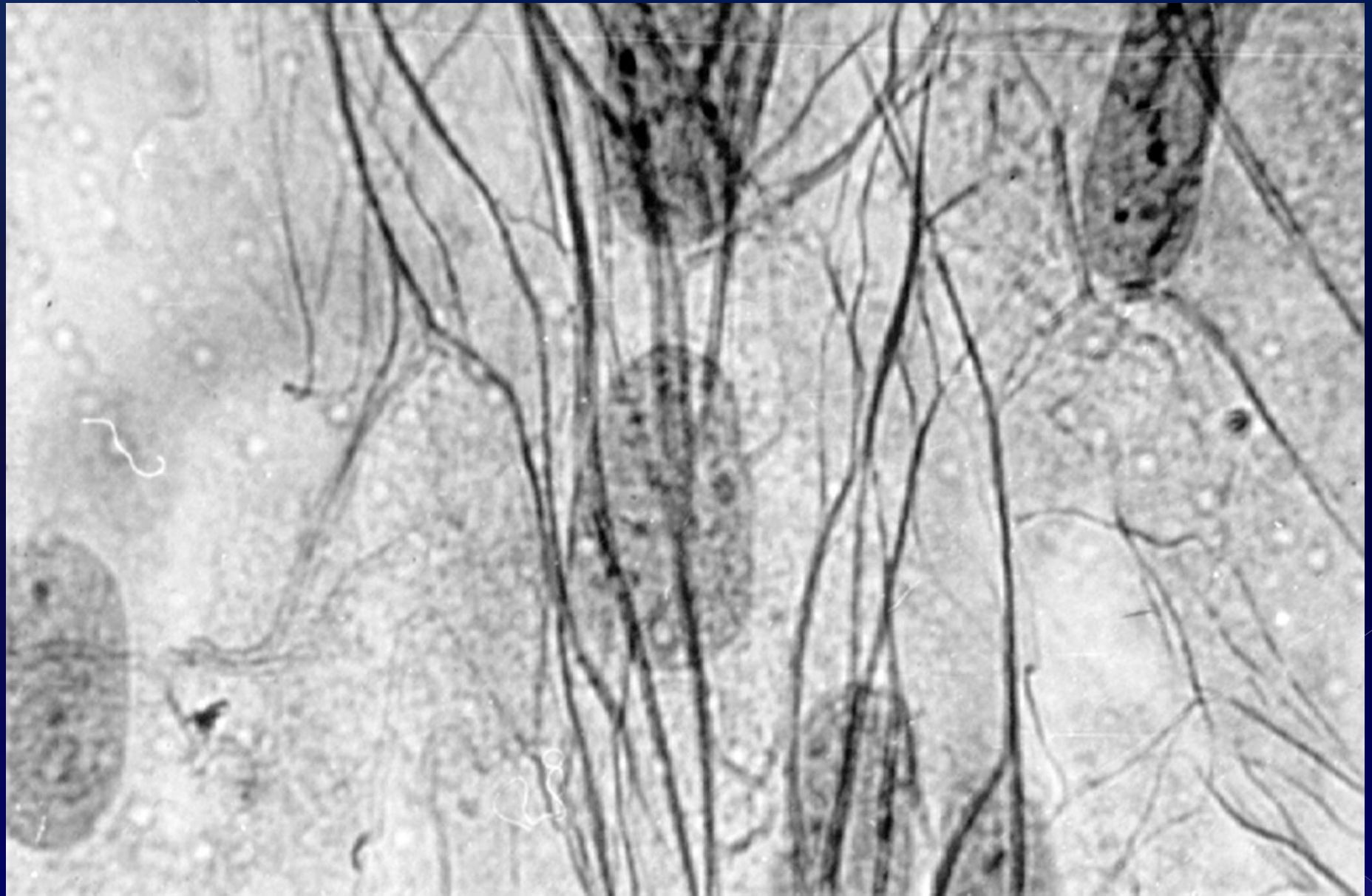

FIBROBLASTY W HODOWLI

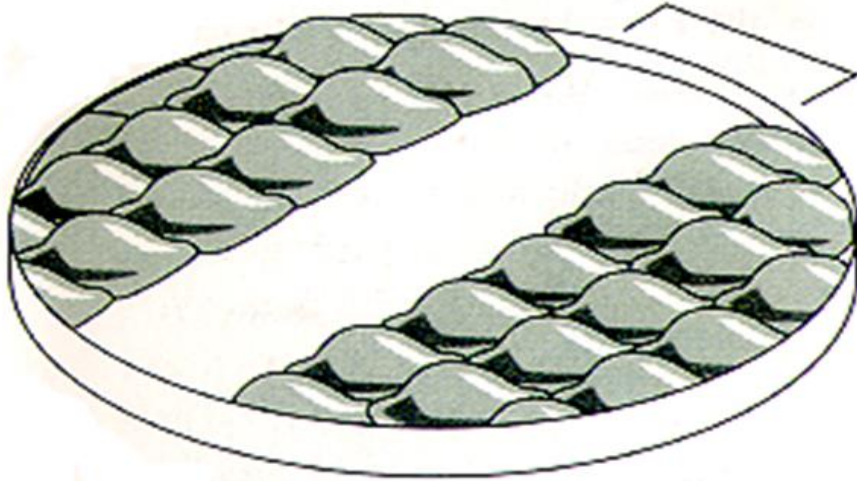

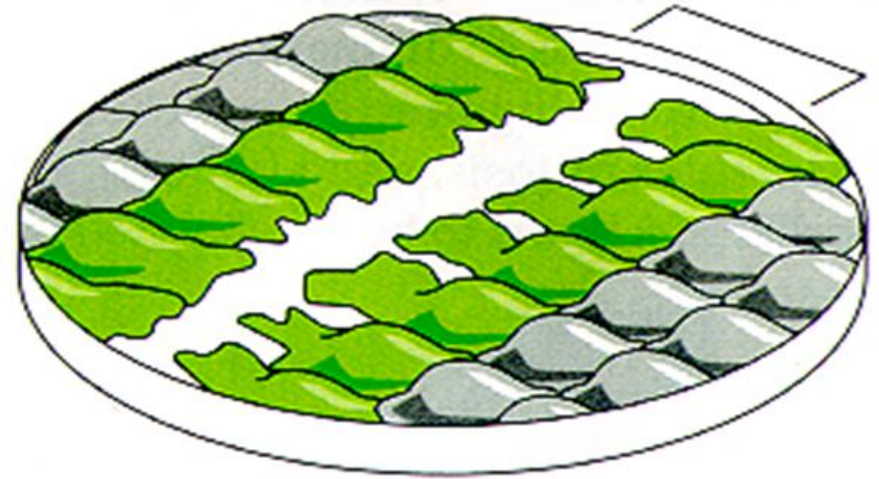
CHONDROCYTY, WŁÓKNA SPRĘŻYSTE

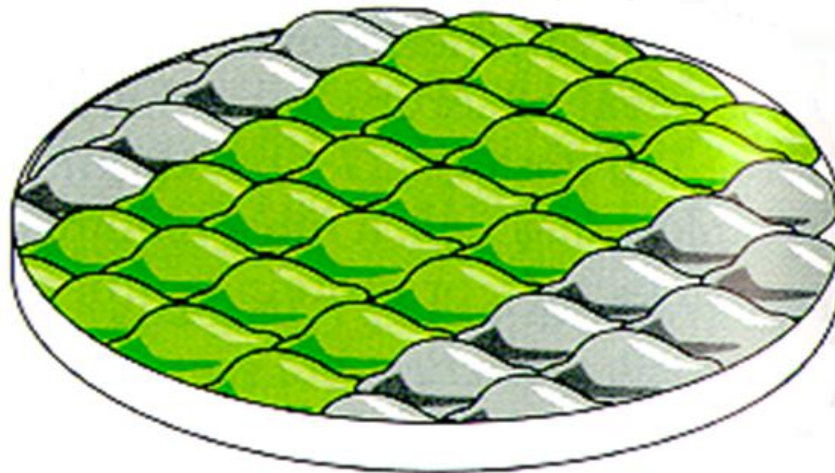
zlewna hodowla jednowarstwowa
komórki zdrapane w środku

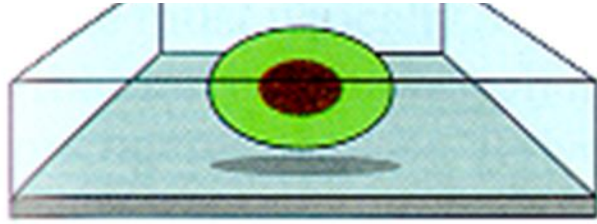
komórki spłaszczają się
i zaczynają syntezę DNA

komórki wypełniły
ubytek

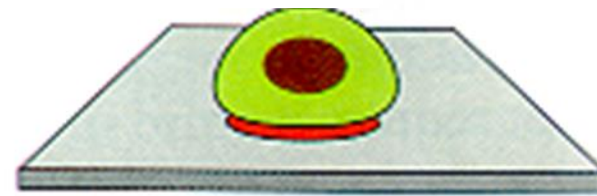

komórka zawieszona
w agarze

8%

komórka umieszczona na kępcie adhezyjnej
małej dużej

30%

90%

(A)

prawdopodobieństwo
wejścia w fazę S

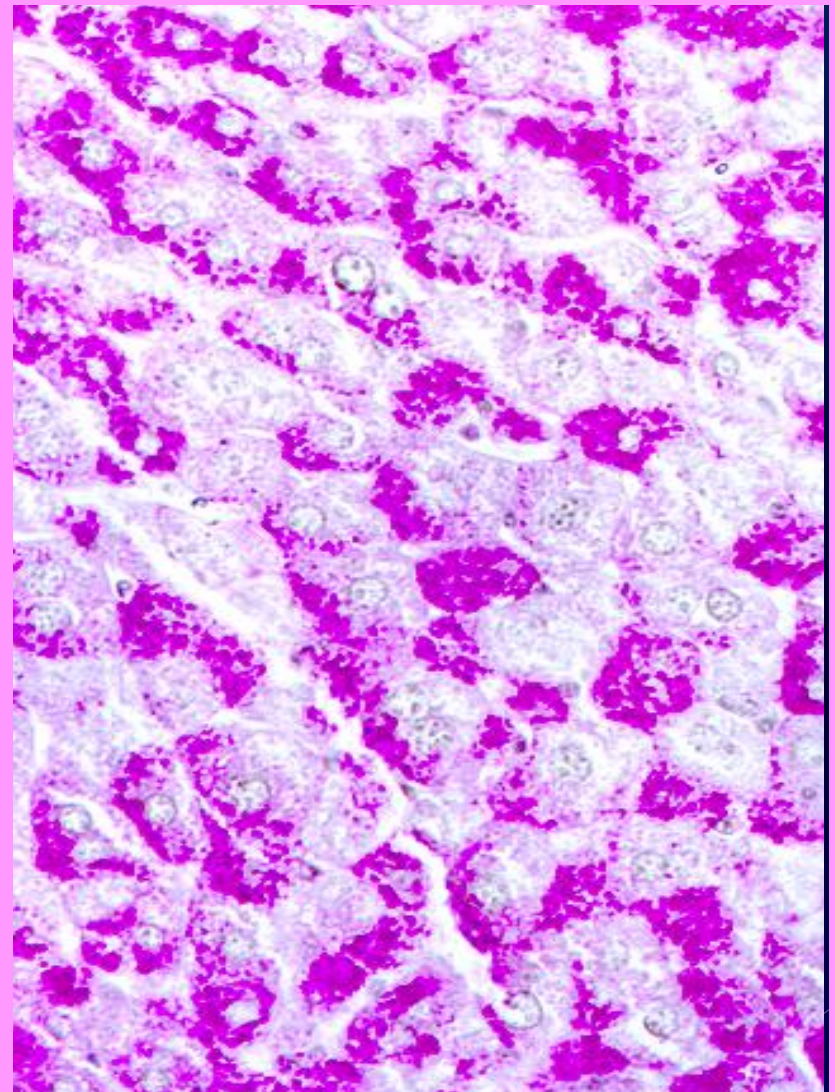
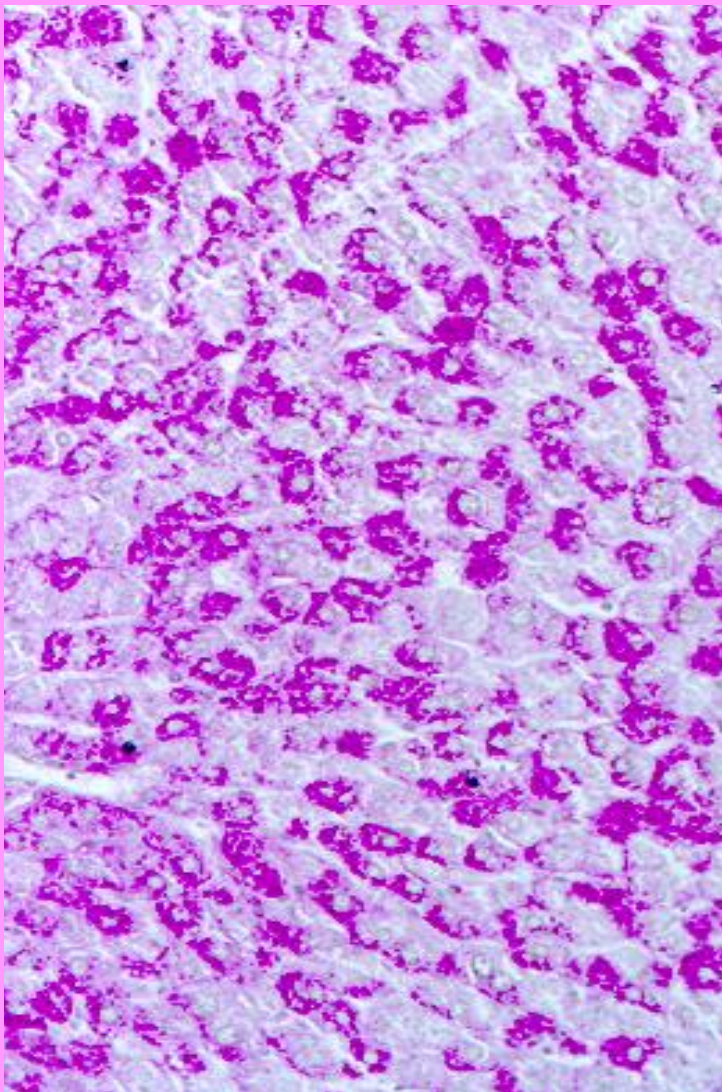

(B)

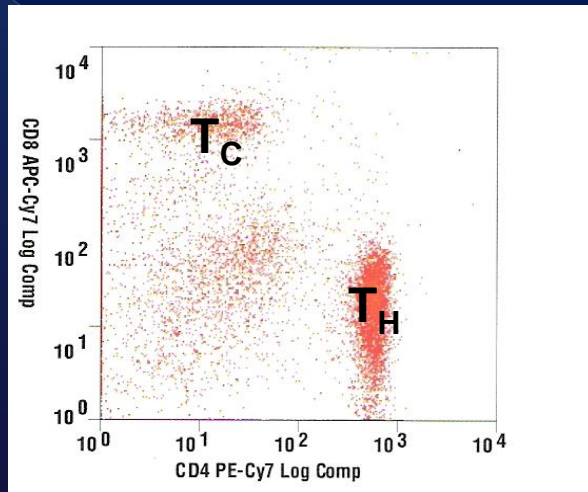
(C)

50 μm

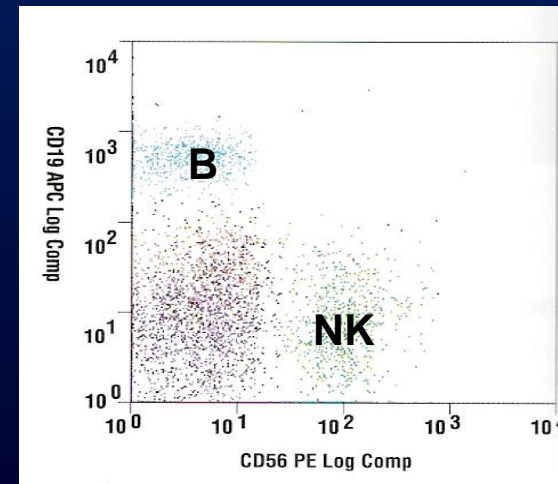

Reakcja PAS - wątroba - glikogen

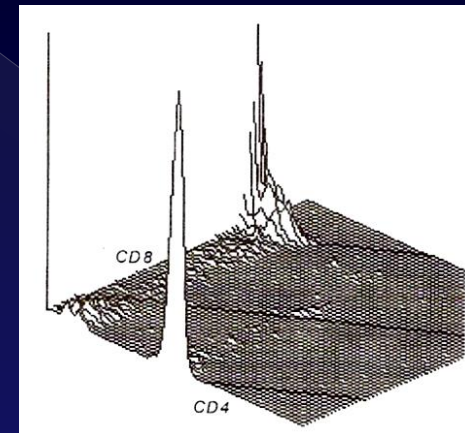
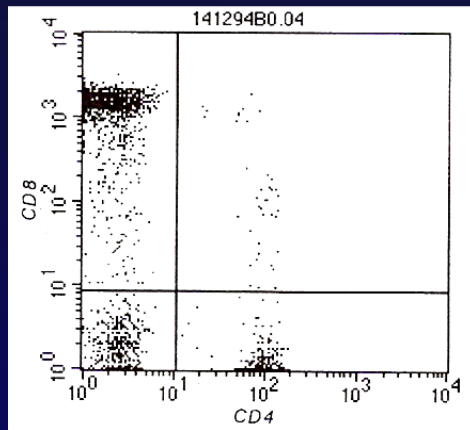
CYTOMETRIA PRZEPEŁYWOWA

Anty-CD4 i anty-CD8.

Anty-CD56 i anty-CD19.

Barwienie anty-CD4 i anty-CD8. Limfocyty z wykresu kropkowego przedstawiono obok na histogramie (trzeci wymiar obrazuje liczbę komórek).

CYTOMETR

HISTORIA

-1895 – hodowla płytki nerwowej zarodka kurczęcia w ciepłym roztworze soli fizjologicznej (Wilhelm Roux)

-1907 - hodowla cewy nerwowej żaby w skrzepie żabiej limfy.

Wyrastanie wypustek z komórek nerwowych (Ross Harrison).

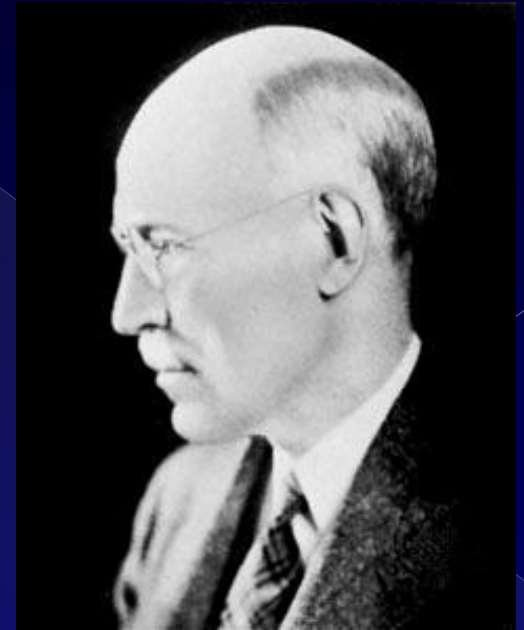
-optymalizacja warunków hodowli poprzez stosowanie różnych środowisk hodowlanych (osocza, surowicy, wyciągu z zarodków kurcząt) i określanie potrzeb komórek w zakresie ciśnienia osmotycznego, pH, zapotrzebowania na sole (Burrows, Carrel,

- Ebeling, Lewis).

Wilhelm Roux
(1850 –1924)

Ross Granville Harrison
(1870 –1959)

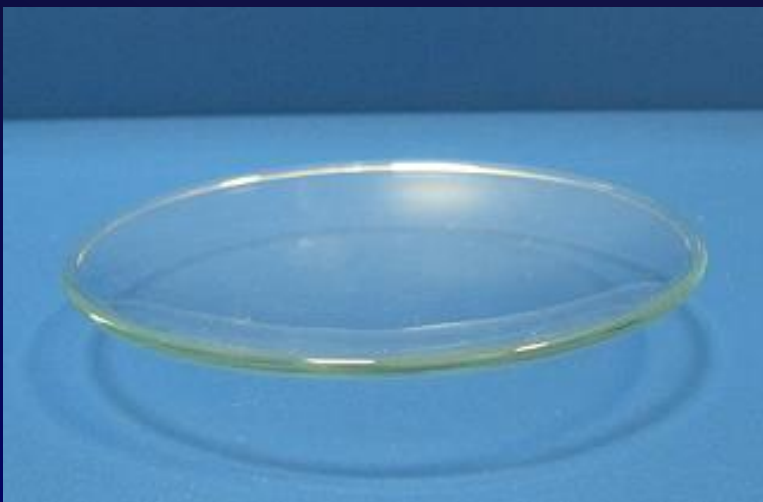
HISTORIA

lata 20 XX wieku – hodowle tkanek zarodkowych.

Zaobserwowano zdolność komórek do różnicowania. Hodowla w skrzepie w szkiełku zegarkowym – hodowla narządowa.

-lata 40 XX wieku – pierwsze sztuczne pożywki zawierające sole mineralne, aminokwasy, witaminy.

-1952 – zastosowanie trypsyny jako czynnika rozdzielającego tkankę na pojedyncze komórki i umożliwiający oddzielanie ich od szkła (Moscona H, Moscona A)

TELOMERY

Chromosomy liniowe są mniej stabilne niż koliste, ale warunkują różnorodność genetyczną żyjących organizmów (rekombinacje).

Jednak końce 3' oraz 5' są podatne na działanie enzymów degradujących DNA, a także chromosomy liniowe mogą ulegać fuzji.

Uszkodzeniom chromosomów zapobiegają – TELOMERY-
powtarzające się sekwencje niekodującego DNA (TTAGGG) wraz z białkami zlokalizowane na końcach chromosomów.

Podczas każdego cyklu replikacyjnego komórka traci 50-200 bp telomerowego DNA.

Gdy telomery osiągną krytyczną długość – ETAP STARZENIA KOMÓRKI (zahamowanie cyklu komórkowego zależne od białka p53)

Problem replikacji końców - utrata telomerowego DNA podczas replikacji

Polimeraza DNA może czytać i syntetyzować DNA tylko w jednym kierunku, zaczynając od startera.

